

SAVEZ STRUKOVNIH DRUŠTAVA I UDRUŽENJA
nastanak, opstanak i napredak

SZAKEGYESÜLETEK ÉS TÁRSULATOK
SZÖVETSÉGE
alapítás, megmaradás és fejlődés

Subotica – Szabadka, 2015
www.ssdu.org.rs

**SAVEZ STRUKOVNIH DRUŠTAVA
I UDRUŽENJA**
nastanak, opstanak i napredak
1965-2015

**SZAKEGYESÜLETEK ÉS
TÁRSULATOK SZÖVETSÉGE**
alapítás, megmaradás és fejlődés
1965-2015

Izdavač/kiadó:
Savez strukovnih društava i udruženja / Szakegyesületek és Társulatok
Szövetsége, Subotica/Szabadka

Autori/Szerzők:
Vlahović Zvonimir, Ricz András, Tóth Krisztina, Bencsik István

Prevod/Fordítás:
Bencsik István

Fotografija/Fénykép:
Molnár Edvárd

Urednik/Szerkesztő:
Ricz András

Štampa/Nyomda:
Logos
Totovo Selo/Tóthfalu

Tiraž/Példányszám:
100

CIP - Каталогизacija y publikaciji
Библиотека Матице српске, Нови Сад

061.231(497.113 Subotica)"1965/2015"

SAVEZ strukovnih društava i udruženja : nastanak, opstanak i napredak = Szakegyesületek és társulatok szövetsége : alapítás, megmaradás és fejlődés : 1965-2015 / [autori Vlahović Zvonimir ... et al. ; prevod Bencsik István ; fotografija Molnár Edvárd]. - Subotica : Savez strukovnih društava i udruženja, 2015 (Totovo Selo : Logos). - 99 str. ; 30 cm

Tekst na srp. i mađ. jeziku. - Tiraž 100.

ISBN 978-86-919307-0-7

1. Влаховић, Звонимир [аутор]

а) Савез струковних друштава и удружења (Суботина) - 1965-2015

I. UVOD

Pedesetogodišnji jubilej po meri čoveka je period koji pojedinac može da shvati i da proživi, da se seti ljudi koji su bili savremenici tog doba, kao i događaja koji su to vreme obeležili. Kada je reč o nekoj organizaciji, razdoblje od pola veka znači nešto drugo, jer su se ljudi, koji su vodili i usmeravali delatnost organizacije menjali i ne sećaju se svih događaja koji su se dešavali tokom proteklih decenija. To se odnosi i na Savez strukovnih društava i udruženja Subotice. Sadašnji saradnici i rukovodioci istorijat organizacije mogu da upoznaju samo pomoću retkih dokumenata koji su sačuvani ili na osnovu sećanja starijih članova i rukovodilaca.

Sa tim problemom smo se suočili i mi prilikom uređivanja ovog izdanja. Članovi uređivačke komisije pamte one događaje koji su obeležili doba od devedesetih godina do danas, međutim, izgubilo se ono što je oslikavalo period koji je tom razdoblju prethodio. Do nekih saznanja iz tih godina došli smo pomoću retkih starih dokumenata ili su nam ih po sećanju saopštili članovi nekadašnjeg rukovodstva ove organizacije. Bez obzira na te poteškoće, nadamo se da smo uspeli da načinimo izdanje pomoću kojeg i njegovi članovi, ali i svi ostali Subotičani mogu da se upoznaju sa radom ovog Saveza tokom čitavog njegovog postojanja.

Godina 2015. je jubilarna, s obzirom da je Savez strukovnih društava i udruženja Subotice osnovan u martu 1965. godine, da postoji i danas, a nadamo se da će imati perspektivnu budućnost. Savez je osnovan pod okriljem socijalizma. Pošto su se promenile društvene norme, civilna društva i savezi danas opstaju po drugom principu. Savez strukovnih društava i udruženja Subotice više nije pod direktnim uticajem političkih ideologija i već samo organizovanje ovakvih društava pruža zaštitu svojim članovima. U vreme pisanja ovog teksta, Savez ima 26 udruženja u članstvu, koja pokrivaju svojim delovanjem praktično sva područja društvenog života. Ujedno, članovi povezuju delatnost starih i novih društva, a novooformljena udruženja svojim radom uspešno pariraju izazovima modernog sveta. U jubilarnoj godini članovi Saveza

su društva koja se bave zaštitom okoline, prirode, poljoprivredom, turizmom, novinarstvom, pitanjima omladine, preduzetništvom, zdravstvom, temama tehničkog razvoja, književnošću, jezičkim pitanjima, ruralnim razvojem, urbanizmom. Društva sama organizuju rad u okviru delatnosti kojom se bave, a Savez im svojom infrastrukturom čini zaštitni krov u zastupanju njihovih interesa, budući da je i sam član ovog zajedništva.

U godini jubileja zastajemo na kratko vreme, sagledavamo i prisećamo se onoga, što je učinjeno u proteklih pedeset godina. Zahvaljujemo se svima koji su svojim radom, trudom i zalaganjem doprineli uspehu Saveza strukovnih društava i udruženja Subotice. Hvala onima koji su postavili temelje budućeg uspešnog rada i time omogućili da steknemo znanje i da smognemo snage za dalji rad, kako bismo bili još uspešniji u ostvarivanju planova i davanju odgovora na nove izazove.

II. KRATAK ISTORIJAT NASTANKA SAVEZA STRUKOVNIH DRUŠTAVA I UDRUŽENJA SUBOTICE

Značaj društvenog trenutka za nastanak, opstanak i napredak Saveza strukovnih društava i udruženja Subotice

Privredni razvoj u bivšoj SFRJ, 20 godina nakon završetka Drugog svetskog rata bio je u poletu, naročito posle privredne reforme 1963. godine. Rezultat razmišljanja i opredeljenja, tada vodećih ljudi u Subotici, doveo je do formiranja društvene organizacije, danas bi rekli asocijacije ili „kišobran organizacije”, koja pod svoje okrilje ciljno organizuje i objedinjava različita strukovna udruženja građana. Ako pokušamo da sagledamo koja je to grupa ljudi koja se okuplja u vezi sa ovom temom, zaključićemo da su to ljudi iz fabrika, raznih institucija, ustanova i drugih udruženja čiji je zajednički cilj napredak, odnosno, prosperitet društva, borba za bolji život svih građana i cele društvene zajednice.

Mora se istaći da je cilj osnivanja Saveza strukovnih društava i udruženja Subotice bilo sinergetsko dejstvo različitih misija i ideja. Jednostavno rečeno: zajedno smo jači. Objedinjenim znanjem i umećem može se postići mnogo više, mogu se ostvariti bolji rezultati kako u pogledu kvaliteta, tako i u pogledu kvantitetea. To je tako bilo zamišljeno, tako je zaživelo i verujemo da će i nadalje funkcionisati u tom duhu.

Istovremeno, ne možemo govoriti o Savezu strukovnih društava i udruženja Subotice, a da ne istaknemo jednu važnu i nepobitnu činjenicu: nakon pola veka, iako postoje neke slične organizacije, Savez strukovnih društava i udruženja Subotice po svom profilu, ciljevima i organizaciji jedinstven je primer ne samo u našoj državi, već i u širem regionu.

Istorijat nastanka Saveza strukovnih društava i udruženja Subotice odvijao se po scenariju koji je sada, nakon pola veka postojanja, sastavljen na osnovu kazivanja starijih učesnika i sačuvanih dokumenata, koji čine svojevrsno arhivsko blago.

Pod istim imenom koje nosi i danas, Savez strukovnih društava i udruženja Subotice nastao je početkom 1965. godine, na osnovu inicijative tadašnjeg Socijalističkog saveza radnog naroda Subotice. Odlučeno je da se rasformira Klub privrednika i da se osnuje Savez stručnih društava i udruženja Subotice, te da se pravo korišćenja objekta na adresi na kojoj se Savez i danas nalazi (donedavno Engelsova, danas ulica Matije Korvina broj 9) prenese na buduću novu organizaciju koja će imati za cilj da objedinjava rad strukovnih društava, da koordinira njihovo delovanje i aktivnosti u svim sferama života koje su od opšteg društvenog značaja za celu Suboticu i njenu širu okolinu.

Osnivanje

Osnivačka skupština Saveza strukovnih društava i udruženja Subotice održana je 01.03.1965. godine u 17.00 časova, u Engelsovoj ulici broj 9. Bila su prisutna 64 delegata. U zapisniku sa Osnivačke skupštine može se između ostalog pronaći, da je Skupštini prisustvovao i uvodnu reč održao Stjepan Milašin, ispred SSRN Subotice.

Predsednik inicijativnog odbora Lazo Kopunović je predložio radno predsedništvo u sastavu:

Đorđe Seneš

Antun Bašić

inž. Josip Stipić

Za zapisničara je izabrana Lilika Gros, a za overivače zapisnika Ruža Dulić i Marica Vujković. U Verifikacionu komisiju su izabrani: Marko Buljovčić, Josip Dulić i Ljudevit Vidaković. U Kandidacionu komisiju su izabrani: Ruža Vuković, Geza Torma i mr pharm. Ladislav Čapo.

U diskusiji koja se vodila u vezi sa predloženim tekstom Nacrta statuta Saveza učešće su uzeli: Stipić Koloman, inž. Mirković, Bora Putnik, Vinko Vuković, Karlo Popović, inž. Josip Stipić, Đorđe Seneš, inž. Antun Donat, Albe Francisković, Marko Buljovčić i Antun Bašić.

Na ovoj sednici trebalo je izabrati Upravni odbor od sedam članova. Kandidati su bili:

Dr Josip Dulić	Srpsko lekarsko društvo
Josip Ferenci	Društvo ekonomista
Karlo Popović	Društvo knjigovođa
Mr pharm. Ladislav Čapo	Faramceusko društvo
Antun Bašić	Društvo inženjera i tehničara
Ilija Marjanov	Društvo veterinara
Ljudevit Vidaković	Društvo pravnika u privredi
Ivan Bošnjak	Udruženje pravnika
Đorđe Seneš	Društvo ekonomista
inž. Josip Stipić	Društvo inženjera i tehničara
Albe Francišković	Društvo knjigovođa
Lazo Kopunović	Društvo ekonomista
Živko Mutić	Društvo inženjera i tehničara
Dr Vinko Perčić	Srpsko lekarsko društvo
Andrija Kujundžić	Udruženje pravnika

Većinom glasova za članove Upravnog odbora izabrani su:

Đorđe Seneš	Društvo ekonomista
inž. Josip Stipić	Društvo inženjera i tehničara
Albe Francišković	Društvo knjigovođa
Lazo Kopunović	Društvo ekonomista
Živko Mutić	Društvo inženjera i tehničara
Dr Vinko Perčić	Srpsko lekarsko društvo
Andrija Kujundžić	Udruženje pravnika

Za Nadzorni odbor izabrani su:

Ruža Dulić	Udruženje pravnika
inž. Josip Dulić	Društvo inženjera i tehničara
Mihajlo Mamužić	Društvo ekonomista

Registracija Saveza strukovnih društava i udruženja Subotice urađena je na osnovu Izvoda iz zapisnika sa Osnivačke skupštine koji je podnešen Skupštini opštine Subotica, Odeljenju za upravne i unutrašnje poslove i to 6. marta 1965. godine, pod delovodnim brojem: 732/65 sa potpisima Đorđa Seneša i Ljudevita Vidakovića.

Odeljenje za opštu upravu i unutrašnje poslove izdalo je Rešenje br. 9397/1-65

20.marta 1965. godine u kome između ostalog piše :

„Povodom zahteva Seneš Đorđa, inž. Josipa Stipića i osam drugih lica, odobrava

se: prema podnesenim pravilima i programu rada, osnivanje i rad Saveza stručnih udruženja i društava Subotica, sa sedištem u Subotici i područjem delovanja na teritoriji Skupštine opštine Subotica.“

Načelnik Odeljenja za opštu upravu i unutrašnje poslove:

Nedeljko Baroš dipl.pravnik

Prenos prava korišćenja zgrade - Savezu strukovnih društava i udruženja Subotice

Ugovorom o prenosu prava korišćenja između Kluba privrednika i Saveza strukovnih društava i udruženja Subotice koji je predat Opštinskom sudu pod brojem 1772/1966.godine, zgrada na adresi Engelsova br. 9 predata je Savezu.

Nije na odmet napomenuti da je zgradu gradio apotekar dr Engelman Jene 1922. godine. Uknjižena je u Z.K. odeljenju Sredskog suda Subotice 1923. godine. Međutim, 13. oktobra 1948. godine je rešenjem Sreskog suda u Subotici broj D.N. 3791 konfiskovana i prešla u društveno vlasništvo.

Da, bilo je to tačno pre pola veka. Pola veka u istoriji ne znači mnogo, ali pola veka u životu čoveka ipak mnogo znači, baš kao i za

jednu ovakvu organizaciju koja je opstala u nekoliko epoha društvenog razvoja, dokazujući time da privredni, tehničko-tehnološki i ekonomski razvoj nije zamisliv bez stručnih ljudi. Za proteklih 50 godina, razumljivo je da su zabeleženi izvesni usponi i padovi, ali nažalost, pad koji je započeo pre više od dve decenije, još uvek traje. Politika je danas zauzela odlučujuću ulogu u svim sferama života: od nauke do sporta i kulture. Rezultate ovog „savremenog trenda“, kada je reč o pristupu privrednim i svim drugim problemima u društvu ne treba posebno da ističemo, jer smo svi svedoci efekata koji iz njega proizilaze.

Naravno, ne treba smetnuti s uma da su ovakve i slične organizacije pre svega: nevladine, nepolitičke, nereligiozne i neprofitne. Na tim postavkama je osnovan Savez strukovnih društava i udruženja Subotice, tako i danas funkcioniše ali sa okrnjenim autoritetom i oduzetim nadležnostima.

Šta je pisalo u prečišćenom tekstu Statuta nakon osnivanja?

U članovima 1 – 6 jednog od prvih Statuta Saveza strukovnih društava i udruženja Subotice pisalo je :

„Savez stručnih društava i udruženja Subotice je stručno-društvena organizacija koja je prema važećim propisima upisana u registar udruženja kod nadležnog organa SO Subotica. Savez je sastavni deo Opštinske konferencije SSRN Subotica. Savez je pravno lice i ima prava i obaveze koje mu pripadaju na osnovu Ustava (SFRJ), Zakona i ovog Statuta“.

U članu 7 istog Statuta u 14 tačaka bili su nabrojani ciljevi, zadaci i delokrug rada Saveza. Od svih nabrojanih tačaka većina je slično definisana kao i u važećem Statutu. Ipak treba istaći neke razlike, kao na primer:

- *da Savez, putem stručnih društava i udruženja, neposredno okuplja i podstiče stručne kadrove da razvijaju stvaralačke inicijative za razvoj proizvodnih snaga;*

- koordiniranje rada stručnih društava i udruženja u davanju mišljenja po pojedinim pitanjima koja su na dnevnom redu Skupštine opštine i njenih organa.

Predstoji nam da se ponovo izborimo za takav status, a s obzirom da dolaze mlade generacije stručnjaka, verujemo će one sigurno u tome uspeti.

Izvod iz Statuta Saveza iz 1965. godine u kojem se govori o organima Saveza:

Organi Saveza strukovnih društava i udruženja Subotice:

Skupština Saveza se formira delegiranjem po 10 predstavnika iz svakog udruženja, od kojih se jedan predlaže u Upravni odbor Saveza.

Skupština zaseda dva puta godišnje i glasanjem imenuje članove Upravog i Nadzornog odbora. Sednici Skupštine predsedava Radno predsedništvo od 3 člana.

Upravni odbor Saveza broji 15 članova, sastaje se svaka 3 meseca i između

sebe bira predsednika, potpredsednika, sekretara i blagajnika.

Sekretar rukovodi administracijom Saveza. Upravni odbor se bira na 2 godine.

Nadzorni odbor broji 3 člana i vrši nadzor poslovanja Saveza.

Šta danas piše u Statutu Saveza strukovnih društava i udruženja Subotice?

Danas su ciljevi Saveza sledeći:

- okupljanje članova Saveza u cilju uvećanja stručnog znanja, obezbeđenja odgovarajućeg statusa u društvu na bazi njihovog doprinosa društveno-ekonomskom, naučno-tehnološkom i privrednom razvoju Subotice i šire;
- staranje o imovini i objektima Saveza;

- *koordiniranje rada strukovnih društava i udruženja u ostvarivanju njihovih programa delovanja;*
- *zajednička saradnja sa drugim strukovnim društvima i udruženjima van područja delovanja Saveza, u zemlji i inostranstvu;*
- *organizovanje stručne pomoći, savetodavne aktivnosti i održavanje raznih predavanja, seminara, kurseva i sličnih tematskih susreta od značaja za Savez ili pojedino strukovno društvo ili udruženje;*
- *organizacija i izdavanje naučnih i stručnih radova, časopisa ili drugih prigodnih vrsta publikacija /bilten, newsletter i sl./ za Savez ili pojedino strukovno društvo ili udruženje;*
- *drugi poslovi i zadaci od interesa za Savez ili strukovno društvo i udruženje u skladu sa zakonom i ovim Statutom.*

Organi Saveza:

Skupština Saveza u kojoj svaka članica ima Statutom određen broj delegata zavisno o brojnosti društva kojem pripada.

Upravni odbor koji se bira iz redova društava i broji sedam članova

Nadzorni odbor koji je u osnovi kontrolni organ za verifikovanje ispravnosti poslovanja i raspolaganja sredstvima i ima tri člana.

Članice Saveza u vreme osnivanja

Društvo inženjera i tehničara i Društvo knjigovođa bila su, prema izjavama starijih predstavnika iz Rukovodstva, utemeljivači rada ovog Saveza. Međutim, iz zapisnika sa Osnivačke skupštine se vidi da je u procesu osnivanja Saveza učestvovalo više društava čiji su predstavnici bile ispred:

- Društva inženjera i tehničara
- Društva knjigovođa
- Srpskog lekarskog društva
- Društva ekonomista
- Farmaceutskog društva

- Društva veterinara
- Društva pravnika u privredi
- Udruženje pravnika

Nakon osnivanja Saveza povećao se broj društava. Bila su registrovana sledeća društva:

- Društvo inženjera i tehničara
- Društvo ekonomista
- Udruženje pravnika
- Društvo farmaceuta
- Društvo pravnika u privredi
- Društvo računovodstvenih i finansijskih radnika
- Srpsko lekarsko društvo
- Aktiv novinara

III. RAD SAVEZA SEDAMDESETIH I OSAMDESETIH GODINA

U periodu od osnivanja, pa sve do početka 70-tih godina prošlog veka odvijao se postepeni proces konsolidacije rada društava unutar Saveza, da bi se potom ostvario veći zamah u radu pojedinih društava i njihova afirmacija u svakodnevnom radu subotičke privrede, u aktuelnim društveno-političkom prilikama.

Iz arhivskih dokumenata koji su ostali sačuvani, priloženi su transkripti koji se nalaze u prilogu, a koji najverodostojnije oslikavaju ovaj period rada i delovanja Saveza.

Dana 03.03.1973 održana je Godišnja skupština Saveza strukovnih društava i udruženja u Subotici u Engelsovoj ulici broj 9, sa početkom u 9 časova u prostorijama Saveza. Sednici Skupštine prisustvovalo je 49 delegata iz raznih udruženja.

Na ovoj sednici je, između ostalog, inž. Stanislav Sigulinski potpredsednik SO Subotica, govorio o stanju subotičke privrede i o merama za njenu stabilizaciju. U svom referatu inž. Sigulinski je istakao i problem nelikvidnosti privrede uopšte, pa samim tim i privrede Subotice.

Drug Stipić je tom prilikom istakao, da u okviru Saveza postoji armija od oko 3.000 stručnjaka koja predstavlja veoma ozbiljnu intelektualnu snagu i koja daje veoma ozbiljan doprinos razvoju čitave subotičke privrede.

Đorđe Seneš je u diskusiji govorio o dotadašnjem razvojnem putu Saveza, od njegovog osnivanja pa do toga dana. Naglasio je da Savez strukovnih društava i udruženja treba da bude integracija svih stručnjaka i da kao takav, treba da usmerava i koordinira rad postojećih društava. U svojoj diskusiji, Đorđe Seneš je predložio da svi stručnjaci treba da nastoje da ovaj Savez bude glavni koordinator delatnosti pojedinih društava do te mere, da list „Novi privrednik” koji izlazi u okviru Društva ekonomista - preraste u list Saveza, o čemu je već i ranije diskutovano.

Dana 08.12.1973. podnet je izveštaj o radu Saveza strukovnih društava i udruženja Subotice Opštinskoj konferenciji SSRN – Subotica, koji je sadržao nekoliko tačaka:

1. Savez strukovnih društava i udruženja Subotice je uspeo da obezbedi organizacione, društvene, administrativne i prostorne uslove za normalan rad pojedinih društava što se pozitivno odrazilo na njihov rad.
2. Potpisivanjem Samoupravnog sporazuma društvenih delatnosti, u ime svih društava u sastavu, Savez je doprineo nastajanju jedinstvenih odnosa u društvima.
3. Na planu međunarodne saradnje, Savez nastoji da tu aktivnost postepeno objedini kroz delatnost svih članica Saveza. Za sada, pojedina društava još uvek ovu aktivnost sprovode pojedinačno svaka za sebe.
4. Registracija stručnjaka u Subotici, ni po broju ni po strukturi do sada nije postojala, pa je Savez stavio to sebi u zadatak i on se postepeno privodi kraju. Ovaj posao je bio i organizaciono i tehnički obiman, ali rezultati su takvi da opravdaju uloženi napor.
5. Savez kao koordinator aktivnosti ima određenih rezultata, iako još uvek nismo uspeli u potpunosti da objedinimo i usmerimo rad u pojedinim društvima, što nam u budućnosti predstavlja permanentan zadatak.

Dana 28. maja 1976. godine na sednici Godišnje skupštine Saveza strukovnih društava i udruženja Subotice, koja je održana u prostorijama Saveza u Subotici, Engelsova 9, bila su prisutna 33 delegata.

Ilija Marjanov, predsednik Skupštine Saveza podneo je izveštaj o radu Saveza u protekle dve godine. Rad Saveza je zapravo bio ogledalo rada pojedinih društava: neka društva su radila više, a neka manje.

Moramo istaći da su Društvo inženjera i tehničara, Udruženje pravnika, Društvo farmaceuta, veoma angažovano radili u ovom periodu. Aktivnost pojedinih društava je opala, a da li je to krivica Upravnog odbora Saveza ili krivica samih članova rukovodstva pojedinih podružnica, ostaje da se vidi. Aktivnost Saveza i društava se odvijala u više oblasti. U Stručnim društvima na prvom mestu ističemo rad na stručnoj obradi pojedinih problema, koji su za svako društvo posebno specifični.

Zajednički problemi o kojima se raspravljalo bila su opšta, društvena i politička pitanja. S tim u vezi, aktivnost u društvima i u Savezu bila je usmeravana na proučavanje i objašnjavanje Ustavnih amandmana, na diskusije o novom Ustavu i Ustavnom zakonu Vojvodine, novom Statutu Opštine, o srednjoročnom i dugoročnom razvoju Subotice, pokrajine i republike.

Na istoj sednici, referat o dugoročnom planu razvoja privrede Subotice podneo je mr Andrija Peić. (Refereat na 3 kucane strane nalazi se u Arhivi Saveza).

Dana 28. aprila 1981 .godine predsednik Saveza strukovnih društava i udruženja Subotice dipl.građ.inž. Šandor Bači je ispred Saveza predočio Socijalističkom savezu radnog naroda Subotice - dokument o početku saradnje sa Čekoslovenska vedeckotechnička spoločnosť Bratislava – Brno.

Savez Inženjera i tehničara Jugoslavije iz Beograda uputio je Čehoslovačkom naučnom i tehničkom društvu u Pragu dopis pod brojem 1598 od 09.10.1979. godine, sa predlogom za uspostavljanje neposredne stručne saradnje između Saveza strukovnih društava i udruženja grada Subotice i srodnih organizacija grada Bratislave ili Brna.

U protokolu o saradnji između SITJ i ČSVTS stoji da se predviđa „ostvarivanje neposrednije saradnje dve organizacije na svim nivoima organizovanja, te Vam se obraćamo sa predlogom da izvidite mogućnost uspostavljanja stručne saradnje između stručnih društava Subotice i Vašeg grada“.

Dana 24.03.1988. godine Sekretar Skupštine opštine Subotica Katalin Šomodi poslala je obaveštenje Savezu o odobrenim budžetskim sredstvima od strane Skupštine opštine Subotica (ukupno 11.370.000,00 dinara) i to:

- za delatnost Saveza stručnih društava 8.370.000.00 dinara
- za časopis „Udruženi rad“ 3.000.000,00 dinara

Godine 1981. Savez se proširio za još pet društava i to:

- Udruženje za zaštitu na radu
- Savez energetičara Vojvodine - podružnica Subotica

- Društvo psihologa
- Društvo arhitekata
- Društvo pedagoga

U periodu od 1981. do 1994. osnovana su i primljena u Savez sledeća društva:

- Društvo urbanista
- Društvo ekologa „Rihard Čornai“
- Društvo računovođa i revizora (bivši RFR)
- Društvo veterinara i veterinarskih tehničara
- Opštinski savez zdravstvenih radnika
- Društvo pčelara
- Društvo socijalnih radnika

Godine 1995. osnovano je

- Društvo za informatiku „Prof. Stjepan Han“

Devedesetih godina prošlog veka u Savez su se uključila sledeća društva:

- Ekološko udruženje građana „Horizonti“
- Udruženje građana za zaštitu zdravlja, porodice i omladine „Trezven život“
- Društvo učitelja Subotice
- Jugoslovensko udruženje mađarskih inženjera i arhitekata, koje danas funkcioniše pod nazivom: Inženjersko-tehničko udruženje vojvođanskih Mađara
- Udruženje ljubitelja prirode „Riparia“
- Udruženje seljaka opštine Subotica
- Udruženje građana „Palić Forum“
- Udruženje građana „Etnolife“
- Asocijacija za razvoj opštine Subotice

Pre destak godina članice Saveza bila su sledeća udruženja čiji se broj iz perioda u period menjao:

- Društvo inženjera i tehničara
- Društvo ekonomista
- Društvo računovođa i revizora
- Savez energetičara Vojvodine - podružnica Subotica
- Društvo ekologa „Rihard Čornai“
- Opštinski savez zdravstvenih radnika
- Društvo za informatiku „Prof. Stjepan Han“
- Ekološko udruženje građana „Horizonti“
- Udruženje građana za zaštitu zdravlja, porodice i omladine „Trezven život“
- Društvo učitelja Subotice
- Jugoslovensko udruženje mađarskih inženjera i arhitekata
- Udruženje ljubitelja prirode „Riparia“
- Udruženje seljaka opštine Subotica
- Udruženje građana „Palić Forum“
- Udruženje građana „Etnolife“
- Asocijacija za razvoj opštine Subotice

Neka od pomenutih društava koja su bila brojnija i strukovno razuđenija, delovala su putem svojih podružnica. Primera radi:

- Društvo inženjera i tehničara je brojalo devet podružnica
- Društvo lekara osam podružnica
- Društvo računovodstveno finansijskih radnika imalo je podružnice u svim većim preduzećima i kombinatima.

Aktivnost članica Saveza naročito je izražena sedamdesetih i osamdesetih godina prošlog veka. U tadašnjim uslovima za podršku rada članica Saveza bila su tri zaposlena radnika.

U ranim devetdesetim godinama za potrebe Saveza i njegovih članica, Društvo inženjera i tehničara je nabavilo prvi PC računar i to za rad knjigovodstva, normativne delatnosti i sastavljanje zapisnika sa sednica pojedinih organa Saveza.

Savez energetičara – podružnica Subotica, u tom periodu je dao veliki doprinos razčišćavanju problema sa podstanarom koji je bespravno

živeo u improvizovanom stanu u podrumu (koji mu je bio dodeljen od strane opštinskih organa). Sudski proces koji je trajao od 1994. do 1998. godine finansirao je Savez energetičara uz lično angažovanje predsednika Andraša Tot Bagija. Značajan doprinos u očuvanja egzistencije rada Saveza dao je dipl.inž. Andraš Tot Bagi koji je u periodu od 1991-1995. vodio Savez.

IV. DRUŠTVENE PROMENE I TRANZICIJA 90-TIH GODINA

Početkom 90-tih godina nastala su teška vremena kako za Srbiju i njenu privredu, tako i za Savez strukovnih društava i udruženja Subotice. Prihoda nije bilo dovoljno za opstanak Saveza, tako da je samo Nataša Sabo Šipoš, kao jedini zaposleni službenik obavljala sve administrativno-tehničke i računovodstvene poslove. Njena lična primanja finansirana su iz prihoda od zakupa poslovnog prostora, a sve ostale troškove snosila je Regionalna privredna komora u Subotici. Nakon odlaska Nataše Sabo Šipoš u penziju, na njeno mesto primljena je Katalin Vlahović. Problemi sa finansiranjem rada Saveza su i dalje bili prisutni, članica Saveza bilo je svega sedam, aktivnosti su bile svedene na minimum.

Glavna preokupacija tadašnjeg Izvršnog odbora i užeg rukovodstva je bila usmerena isključivo ka opstanku Saveza strukovnih društava i udruženja Subotice, kako bi ono ipak funkcionisalo, te da ne bi došlo do toga da se rasformira.

Nastupanjem ekonomske krize, hiperinflacije, raspadom SFRJ i ratovima u okruženju stvorena je atmosfera u kojoj je rad društava počeo da jenjava: neka su se društva ugasila, neka su samo formalno egzistirala u teškom periodu poslednje decenije 20. veka.

Sve do skora Savez strukovnih društava i udruženja Subotice jedva je mogao da finansira rad jednog zaposlenog radnika i to samo za pružanje administrativno - tehničkih i knjigovodstvenih usluga svojim članicama.

Tek od 01. februara 2004. godine, pored računovođe zaposlena je i organizaciona sekretarica sa punim radnim vremenom, koja pored rukovanja računarom, koristi internet i savremeni softver za pisanje tekstova, govori srpski, mađarski i engleski jezik. Reč je o Čili Nemet, koja je pored navedenih znanja savladala izradu projekata i sa čitavim timovima učestvovala i njihovom sastaljanju.

Do početka 90-tih godina prošlog veka, aktivnosti članica Saveza bile su finansirane delom iz budžeta, delom iz donacija dobijenih od strane privrednih organizacija i fabrika: „Sever“, „Zorka“, „Bratstvo“,

„Suboticatrans“, „29. Novembar“, „Agrokombinat“, „Pionir“ i tako dalje.

Pored toga, finansiranje rada članica Saveza obezbeđivalo se putem dobrovoljnih priloga (Društvo lekara i zdravstvenih radnika) i izdavačke delatnosti, objavljivanjem časopisa „Novi privrednik“ kasnije „Udruženi rad“ u organizaciji Društva ekonomista.

U izuzetno lošoj finansijskoj situaciji, Savez strukovnih društava i udruženja Subotice pomagala je i Regionalna privredna komora Subotice. Deo finansijskih sredstava prikupljan je od članarina, sve dok standard stanovnika nije opao do te mere da je i članarina postala velika stavka u izdacima. Nastupanjem ekonomskih poteškoća 90-tih godina prošlog veka, Savez se na razne načine snalazio da opstane. U tome mu je najviše pomogla Regionalna privredna komora Subotice i prilika da se neki delovi zgrade izdaju u zakup, kako bi se osigurao minimalni priliv sredstava za finansiranje osnovnih aktivnosti. U tim vremenima podršku Savezu, davali su Društvo energetičara, Društvo inženjera i tehničara, Društvo računovođa i revizora koji su ostvarivali prihode zahvaljujući edukativnoj delatnosti.

Internim aktom regulisana je obaveza plaćanja članarine za sve članove Saveza što i danas predstavlja veoma mali doprinos finansiranju rada, s obzirom da su i članice u teškim finansijskim problemima.

Pored svih problema, Savez je trebao da vodi računa i o održavanju zgrade u kojoj je bilo njegovo sedište. S obzirom na izuzetno loše stanje podrumskih prostorija, a prvenstveno na inicijativu vlasnika „Andex“ d.o.o. Savez strukovnih društava i udruženja Subotice sklopio je ugovor o sanaciji podrumskih prostorija što je značilo spuštanje poda, iznošenje zemlje i starog kotla za etažno grejanje, hidroizolaciju temelja i poda kao i uređenje zidnih površina, rekonstrukciju električne i toplovodne instalacije. Potom je podrumski prostor bio izdat firmi „Andex“ d.o.o za magacinski prostor uz određenu mesečnu nadoknadu po opštinskoj tarifi. Sve ovo je realizovano tokom 2002. godine.

V. DRUŠTVENE PROMENE POSLE 2000-TE GODINE

Društvena zbivanja krajem 2000. godine ulivala su nadu da će se uslovi za opstanak i poslovanje preduzeća poboljšati, da će porasti stepen zaposlenosti i da će se postepeno povećati potreba za stručnim kadrovima. Očekivao se veći broj stranih ulagača, povećan obim proizvodnje i povećanje robne razmene. Do toga, nažalost, nije došlo.

Uticaj privatizacije na rad Saveza i njenih članica

Privatizacija bivših tzv. društvenih preduzeća je rađena u nekoliko navrata na republičkom nivou i nije dala očekivane rezultate. Naprotiv, došlo je do otpuštanja velikog broja radnika i do toga da mnogima ni do danas nisu isplaćene zarade. Jedan deo privatizovanih preduzeća je u stečaju ili je likvidiran: fabričke kapije su zatvorene, oprema i postrojenja su ili rasprodana ili stoje neiskorišćena s obzirom da su zastarela. Za detaljnije analize nadležne su druge ustanove i ministarstva kao na primer Regionalna privredna komora. Nažalost, ovakvo stanje loše utiče na funkcionisanje svih strukovnih organizacija, a samim tim i na funkcionisanje Saveza strukovnih društava i udruženja Subotice.

Uloga i značaj Regionalne privredne komore u funkcionisanju Saveza strukovnih društava i udruženja Subotice, od njenog osnivanja 1975. do 2008. godine¹

U monografiji Regionalne privredne komore Subotica, koja je izdata povodom obeležavanja 3 decenije od njenog osnivanja, između ostalog možemo pročitati sledeće:

“Regionalna privredna komora Subotice osnovana je 1975. godine. Hronološki, pravno i organizaciono utemeljenje Regionalne privredne komore, sa sedištem u Subotici, odvijalo se na sledeći način: Inicijativni

¹ Citat koji je preuzet sa WEB stranice koji govori o Regionalnoj privrednoj komori Subotica je preuzet 10. januara 2015. godine sa internet sajta : www.rpk-subotica.org.rs

odbor za formiranje Regionalne privredne komore 20. marta 1975. godine za predsednika ovog Odbora izabrao je mr Andriju Peića. Opštine Apatin, Mali Iđoš, Bačka Topola, Kanjiža i Subotica potpisale su krajem jula 1975. godine Samoupravni sporazum o formiranju Regionalne privredne komore sa sedištem u Subotici. Konferencije grana, kao osnovni oblik udruživanja u Komoru, obrazovane su 28. jula 1975. godine. Prva, konstitutivna, sednica Skupštine Regionalne privredne komore Subotica održana je 7. avgusta 1975. godine u sali Skupštine opštine, sa početkom u 9 sati. Ispred Privredne komore Vojvodine prisutan je bio Velimir Vukmanović, potpredsednik.

Samoupravni sporazum o udruživanju u Regionalnu privrednu komoru Subotica prihvatila je velika većina osnovnih organizacija udruženog rada sa teritorija opština Apatin, Bačka Topola, Kanjiža, Mali Iđoš, Ada, Senta i Subotica.

Prvu sednicu Skupštine Regionalne privredne komore Subotica vodio je inž. Lajčo Stipić ispred Radnog predsedništva. Skupštinu Komore činilo je 49 delegata. “

Iz podataka navedenih u ovoj monografiji, kao i sa fotografije fasade zgrade, da se zaključiti da je Regionalna privredna komora Subotice bila registrovana sa sedištem u Engelsovoj ulici br. 9.

Regionalna privredna komora Subotice je celo vreme tj. do kraja 2008. godine, koristeći poslovne prostorije u zapadnom krilu zgrade Saveza, bila u podstanarskom statusu. Ona je međutim, verovatno odlukom opštinskih organa, umesto da plaća zakup poslovnog prostora, preuzela na sebe obavezu plaćanja troškova grejanja, električne energije, tekućeg i investicionog održavanja celokupnog objekta i čišćenje prostorija. To je bilo od velike pomoći u smislu podrške radu Saveza, s obzirom na različitost finansiranja i veličinu prihoda koje je Republička privredna komora Subotice ostvarivala po osnovu zakonskih obaveza svih privrednih subjekata.

Saradnja izmedju Saveza strukovnih društava i udruženja Subotice i Republičke privredne komore Subotice funkcionisala je sve do kraja 1998 godine. Nakon toga, dogodile su se značajne promene u subotičkoj

privredi. Počela je stagnacija, a zatim je nastupio i pad obima proizvodnje. Mnoga preduzeća dospela su u loše finansijske prilike (uzajamna dugovanja i sl.). Do tog perioda Komora je pored finansiranja troškova koji su već navedeni, povremeno davala i pomoć Savezu u vidu finansijskih sredstava, kako bi se u to vreme jedinom zaposlenom mogla isplatiti minimalna mesečna zarada.

Današnje stanje privrede, funkcionisanje privrednog sistema i njegov uticaj na rad Saveza strukovnih društava i udruženja Subotice

O aktuelnom stanju u privredi ne treba mnogo govoriti jer smo svi svedoci loše situacije. Veliki broj preduzeće ne radi, u odnosu na podatke iz 1989. godine nezaposlenost je velika, a privatni sektor je veoma slab i može da angažuje mali broj stručne radne snage. Zbog toga postoji permanentni odliv stručnih kadrova u zemlje Evropske unije. Takvi obrazovani ljudi, u ranijem periodu svoja praktična iskustva, doprinos struci, nauci i tehnicima ostvarivali su kroz rad u subotičkim preduzećima, institucijama i ustanovama. Naši stručnjaci naširoko su bili poznati po svojim inovatorskim i pionirskim poduhvatima u savladavanju novih dostignuća nauke i tehnologije kako u industriji, poljoprivredi, uslužnim delatnostima, zdravstvu, školstvu, informatici, tako i u istraživačkim institutima.

Mogle bi se u nedogled nabrajati stručne oblasti i specijalnosti u kojima su naši stručnjaci bili uspešni. Iz tih razloga proteklih 50 godina rada ipak nije prošlo uzalud. Dobijena su mnoga priznanja, medalje, plakete i nagrade kako u zemlji, tako i u inostranstvu. Nadaleko su poznati subotički inovatori, konstruktori, pedagozi, tehnolozi, informatičari, ekolozi, agronomi, ekonomisti, biolozi i mnogi drugi.

Svemu tome veliki doprinos dala su strukovna udruženja i sam Savez koji ih okuplja. Naravno, ne treba zanemariti privrednu stagnaciju u kojoj se i dalje nalazimo.

Traženje puteva za nastavak rada pod novim okolnostima

Savez strukovnih društava i udruženja do dvehiljadite godine izgubio je ulogu koju je imao, a koju su sredinom prošlog veka zacrtali njegovi osnivači. Ovu situaciju prouzrokovale su društvene i privredne promene koje su se dešavale početkom devedesetih godina prošlog veka. Te promene su uticale i na rad članova Saveza, koji su se sve manje bavili ekonomskim temama, okrećući se ka društvenim problemima. Većina se pretvorila u udruženja koja se bave pitanjima i zaštitom civilnog sektora.

Propadanjem subotičkih privrednih subjekata nestala su i udruženja koja su se bavila privrednim dešavanjima. Paralelno su osnivane civilne organizacije, čiji se broj i dalje povećava.

U 2015. godini Savez strukovnih društava i udruženja većinom čine klasične civilne organizacije. Ta promena omogućila je opstanak Saveza, čije je rukovodstvo na vreme uvidelo da treba da prati promene i da se prilagodi novonastalim uslovima.

U skladu sa izmenama u strukturi članstva, 2004. godine došlo je do promena i u rukovodstvu Saveza. U Skupštinu i u Upravni odbor izabrani su sposobni mladi ljudi, voljni da rade. Zahvaljujući njihovoj angažovanosti, Savez strukovnih društava i udruženja ustanovljen je na čvrstim osnovama. Podmlađivanje rukovodstva se i dalje nastavlja, što je bilo evidentno i posle izbora u 2008. godini, kada je rukovodstvo Saveza uz menje izmene, uglavnom ostalo isto.

Zahvaljujući civilnoj pozadini, sposobnosti i istrajnosti rukovodstva, Savez strukovnih društava i udruženja je 2009. godine uspeo da prevaziđe najdublju krizu od svog nastanka. Od tada deluje samostalno, a ne pod okriljem Regionalne privredne komore Subotica. Iste godine je Regionalna privredna komora Subotice - Savezu strukovnih društava i udruženja Subotice otkazala ugovor o korišćenju prostorija, što je imalo pozitivnih ali mnogo više negativnih posledica.

Bez ikakvog dogovora sa Savezom strukovnih društava i udruženja Subotice, Regionalna privredna komora Subotice je napustila zgradu i samovoljno se preselila u nove prostorije. Urađeno je to bez

utvrđivanja vlasništva, inventarskog stanja, nameštaja i opreme. Komora je bez saglasnosti Saveza uzela sve što je smatrala da može da koristi u novim prostorijama, a ostalo je odnela na otpad ili na neko mesto koje je do danas nepoznato. Istovremeno, Savezu strukovnih društava i udruženja Subotice ostale su konferencijske sale bez nameštaja, sa oronulim zidovima, prljavim itisonima, demontiranim vitrinama u predvorju, oštećenim fotografijama i gomilama smeća.

Posle iseljenja Regionalne privredne komore Subotica, Savezu strukovnih društava i udruženja Subotice je ostala zgrada sa prostorijama od preko 500 kvadratnih metara poslovnog prostora, o kojima je trebalo da vodi brigu. Finansiranje održavanja i uređenja prostorija radi njihovog korišćenja nije bilo jednostavno, ali zahvaljujući kvalitetnom radu rukovodstva problemi su uspešno rešeni.

Nova Skupština 2008.godine na čijem čelu je bio Ištvan Hulo, kao i izbor Upravnog odbora kojim su rukovodili Andraš Ric i Zvonimir Vlahović uneli su novine u rad Saveza čak i u organizacionom delu. Nastavljena je modernizacija u smislu prilagođavanja civilnoj sferi, dok je delovanje Saveza bazirano na planskim ekonomskim osnovama, na kojima i danas funkcioniše.

Zadatak novog rukovodstva bila je i izrada srednjoročne strategije koja bi osigurala dalji rad i opstanak Saveza, kako bi ga pretvorila u kuću koja će biti na usluzi civilnim organizacijama. Pravci delovanja strategije su zadati u vremenskim periodima i precizirani u njihovim ciljevima.

Kratkoročni ciljevi

Savez strukovnih društava i udruženja Subotice, zadržavajući tradiciju, treba da se transformiše u Uslužni centar subotičkih civilnih društava. Da bi se uklopili u aktuelne svetske razvojne procese, ova odluka treba što pre da bude sprovedena. Formiranjem Centra civilnih društava prestalo bi funkcionisanje dosadašnjeg sistema, što podrazumeva izradu novog plana funkcionisanja i pružanja usluga postojećim članicama, uz potpuno nove uslove saradnje:

- Savez, kao organ okupljanja, ubuduće neće nuditi svojim članicama samo funkcije zaštite interesa, već će ponuditi i više uslužnih funkcija.

- *Savez će svoje resurse staviti na raspolaganje svim svojim članicama, ali će ubuduće i članice imati obavezu da usluge uzvrate.*
- *Savez će svoje resurse ponuditi i drugim akterima, koji nisu njegovi članovi.*
- *Savez će početi da funkcioniše i kao samostalno pravno lice, odnosno, neće se pojavljivati samo kao predstavnik članica.*

Srednjoročni ciljevi:

Projekat Civilnog uslužnog centra

Cilj projekta je, da se u podrumskoj prostoriji koja nije nikom izdata, oformi Civilni uslužni centar. Prvi zadatak novoformljenog sektora je da za realizaciju ovog projekta pronađe odgovarajuća sredstva (po mogućnosti iz fondova Evropske unije).

U sklopu projekta, u podrumskoj prostoriji bilo bi napravljeno 5 kancelarija, kao i jedna veća prostorija, koja bi se po potrebi koristila za edukacije, seminare i konferencije. Kancelarija Saveza, odnosno, budućeg Civilnog uslužnog centra, bi se premestila u te nove prostorije, čime bi se oslobodile nove kancelarije u gornjem, reprezentativnom delu zgrade, koje takođe mogu da budu izdate, što bi moglo da znači i povećanje prihoda.

Neophodno je da se što pre izrade plan i budžet projekta, kako bi se u najskorije vreme konkurisalo za potrebna sredstva.

Od zacrtanih strateških ciljeva, kratkoročni su već ostvareni. Realizovanje srednjoročnih planova koči privredna kriza: zbog nedostatka novčanih sredstava za donacije, finansiranje civilnih projekata se drastično smanjuje.

Od svih novih zacrtanih ciljeva delovanja najvažnije je pozicioniranje Saveza prema članstvu. U proteklom periodu, Savez je bio samo instrument u rešavanju svakodnevnih administrativnih pitanja, ali od momenta kada je počeo da deluje samostalno, on je pružao usluge i svojim članovima, ali i trećim subjektima koristeći sve svoje resurse.

Od 2010. godine, na polovinu radnog vremena angažovan je menadžer koji je pre svega bio odgovoran za sve projekte Saveza i njegovih članova. Od tada su se kontinuirano pribavljala novčana sredstava, zgrada i prostorije su opremljene, obnovljena je računarska oprema za administrativno osoblje, kupljen je laptop, projektor i oprema za ozvučenje koja je postavljena u velikoj Sali, radi organizovanja računarskih kurseva nabavljeno je više laptopova, a u staroj zgradi izgrađen je sistem WiFi.

Iseljenjem Regionalne privredne komore Subotica nastali su finansijski problemi koji su rešeni zahvaljujući uspešnim poslovnim potezima. Anex zgrada je ostala u vlasništvu Komore i nakon iseljenja. Ova zgrada je uspešno zamenjena za podrumске prostorije glavne zgrade, koju je već iznajmljivao budući vlasnik. Menjanjem ovih objekata Savez strukovnih društava i udruženja Subotice je umesto nefunkcionalnog prostora dobio zgradu površine od 120 kvadratnih metara sa kancelarijskim prostorima, koji su mogli da se izdaju u zakup. Pored zamene objekata, novi vlasnik se obavezao da će na zgradi izvršiti više rekonstrukcija. Tako danas ova zgrada sa iznajmljivim kancelarijama omogućava da Savez strukovnih društava i udruženja Subotice dođe do finansijskih sredstava. Drugi značajni poduhvat je bio iznajmljivanje prostorija glavne zgrade subotičkoj redakciji dnevnog lista *Magyar Szó*. Priliv sredstava od iznajmljivanja u velikoj meri pokriva troškove Saveza.

Pokrivanje troškova daljinskog grejanja bio je još jedan problem koji je nastao iseljenjem Regionalne privredne komore Subotica iz starih prostorija. Zbog računa za grejnu sezonu 2010/2011. godine Savez je, nadomak stečaja, dospao u nezavidan položaj. Naime, JKP Subotička toplana je isporučivala toplotnu energiju po visokoj ceni (bez mogućnosti regulisanja temperature), koju Savez nije bio u stanju da plati, pa su se nagomilala velika zaduženja. Rukovodstvo je bio svesno da mora nešto da preduzme, jer se povećani troškovi grejanja nisu mogli prebaciti na teret podstanara, korisnika iznajmljenih prostorija. Savez se tada opredelio na grejanje zemnim gasom. Ovo ulaganje se isplatilo već za vreme prve grejne sezone, jer su se troškovi smanjili za oko 70%.

Neisplaćeni računi za grejanje prema *JKP Subotička toplana* i troškovi investicije su izmireni podizanjem bankarskih kredita. Zahvaljujući dobrom gazdovanju krediti su vraćeni u roku od godinu i po.

Pored sređivanja problema oko održavanja i izdržavanja Saveza, rukovodstvo je smoglo snage da rešava i pravne odnose. Već početkom 2008. godine javila se potreba za regulisanjem odnosa između Saveza i njegovih članova. Ovo pitanje je rešeno potpisivanjem jednog sporazuma. Tim sporazumom su prvi put od osnivanja Saveza precizno određene obaveze i dužnosti između stranaka, tj. Saveza i udruženja koja ga čine. Takođe, sporazumom su određene članarine i definisane usluge koje treba da poštuju i uplaćuju svi članovi. Ovaj sistem i danas dobro funkcioniše.

U narednom periodu Savez strukovnih društava i udruženja Subotice je nastavio da funkcioniše sa manje poteškoća. Godine 2010. su nagoveštene izmene i dopune Zakona o udruženjima. Prema novom Zakonu o udruženjima, značajne novine predstavljaju odredbe prema kojima se reguliše sledeće:

- udruženja mogu osnovati kako fizička, tako i pravna lica
- udruženja se mogu udruživati u saveze i druge asocijacije
- udruženja moraju imati svojstvo pravnog lica
- delovanje i aktivnosti udruženja i asocijacija regulišu se statutarnim odredbama
- registracija je obavezujuća kod Agencije za privredne registre
- odgovornost udruženja u pravnom prometu sa trećim licima
- obavezno je vođenje poslovnih knjiga i predavanje završnih računa
- obavljanje privredne delatnosti na tržištu iz delokruga regulisanog Statutom
- finansiranje i sticanje imovine, porez na dobit
- sankcije koje se primenjuju naročito za nepridržavanje odredaba iz vlastitog Statuta, odnosno, nepridržavanje Zakona koji inače važe za sva ostala pravna lica u Republici.

U 2010. godini, novi zakoni o obnavljanju registracije i promeni Statuta udruženja omogućili su da dođe do najveće izmene u sistemu odlučivanja u Savezu strukovnih društava i udruženja Subotice. Najviši

organ za donošenje odluka i dalje je Skupština Saveza, ali je ulogu Izvršnog veća preuzeo Upravni odbor. Izmenjen je i način delegiranja članova Skupštine. S obzirom da su članovi delegirali po jednog predstavnika u Izvršno veće to telo je bilo glomazno, što je otežavao odlučivanje. Često su rasprave o pojedinim pitanjima i donošenje odluka u vezi sa njima trajale više sati. Cilj novog rukovodstva je bio da ubrza rešavanje problema i donošenje odluka. Zbog toga je broj članova Upravnog odbora smanjen na sedam, od kojih je jedan uvek predstavljao stručnu službu, a ostali interese članova Saveza. Ovaj sistem rada i dalje efikasno funkcioniše, s obzirom da je i praksa potvrdila da ovakva organizacija olakšava rad i omogućava brzo donošenje važnih odluka.

U 2014. godini ponovnim izmenama Statuta poboljšani su uslovi rada, a su i jasnije regulisane nadležnosti Skupštine i Upravnog odbora.

Pošto se Savez strukovnih društava i udruženja Subotice pozicionirao i kao posebna civilna organizacija, stvorila se mogućnost da i sam konkuriše za dobijanje finansijskih sredstava u cilju ostvarenja ozbiljnih projekata. Zahvaljujući radu rukovodstva i zalaganju projektnog menadžera, u roku od tri godine dobijena su sredstva za dva projekta koje je finansirala Evropska unija. Oba projekta Unija je finansirala u prekograničnom IPA programu, u kojem su u partnerskim ulogama učestvovali predstavnici Srbije i Mađarske. Cilj jednog projekta u 2010. godini je bio upoznavanje logističke struke i srtučno obrazovanje ljudi, koji bi se bavili logistikom. Međusobno upoznavanje, pospešivanje saradnje između civilnih organizacija i uvođenje u praksu iskustva civilnih organizacija Evropske unije je bio zadatak u ostvarivanju drugog projekta. Iako su oba ova projekta bila naknadno finansirana, oba su uspešno završena.

Zahvaljujući ostvarivanju projekata, Savez strukovnih društava i udruženja Subotica korača u drugu polovinu stoleća svog postojanja ekonomski i finansijski ojačan, sa stečenim znanjem i iskustvom u civilnom radu.

Prethodnih dvadeset godina rukovodstva Saveza strukovnih društava i udruženja Subotice prešla su trnovit put, te danas sa značajnim iskustvom očekuju nove izazove budućnosti. U proteklom periodu

postavljeni su temeljni okviri uspešnog civilnog delovanja. Zadatak Saveza, koji je stvoren od zajednice stručnih udruženja, je da razvija delovanje civilnog, nevladinog sektora i da štiti svoje članove.

Savez kao organizacija ima značajnu ulogu u razvijanju i unapređenju regije u kojoj deluje. S tim u vezi, za sledeći srednjoročni period rukovodstvo je sebi postavilo cilj da definiše i izradi novi razvojni program. On bi trebao da konkretizuje zadatke čije ostvarenje je veoma važno za civilni sektor, ne samo u Subotici i njenom regionu, već i u celoj Srbiji.

Uloga i značaj funkcionisanja Saveza strukovnih društava i udruženja Subotice u današnjim uslovima

Savez strukovnih društava i udruženja Subotice je oduvek imao ulogu da objedinjava rad društava, da koordinira zajedničke aktivnosti i usmerava delovanje društava različitih struka. Savremenim jezikom današnjice, moglo bi se reći da Savez pruža logističku podršku radu svojih članica. Zgradu Saveza trenutno koriste članice Saveza za organizovanje raznih manifestacija, sastanaka, tematskih predavanja, seminara i sl. Prostorije Saveza, uz utvrđenu nadoknadu, mogu da koriste i druge organizacije, firme i ustanove. Iznajmljivanje sale obuhvata i korišćenje laptopa, projektora, platna za projektovanje, a po potrebi može da se koristi i usluga bežičnog interneta i kateringa, uz doplatu.

VI. ANEKS

Zaslužni pojedinci koji su vodili Savez strukovnih društava i udruženja Subotice i očuvali ga do proslave 50-togodišnjeg jubileja :

1965.god.	Seneš Đorđe dipl.ek. Vidaković Ljudevit
1967.god.	Tili Tibor dipl.inž. Dr Etela Rajčić
1973.god.	Marjanov Ilija dipl.vet. Dr Stipan Zomborčević Tili Tibor dipl.inž.
1976.god.	Dr Andrija Peić Papić Danilo Tili Tibor dipl.inž. Šebešćen Vilmoš
1981.god.	Bači Šandor dipl.inž. Ridički Stevan dipl.pravnik
1983.god.	Francišković Albert Korponai Ibolja
1985.god.	Tili Tibor dipl.inž. Kovač Karolj dipl.pravnik
1986.god.	Dr Josip Stantić Kovač Karolj dipl.pravnik
1988.god.	Kovač Karolj dipl.pravnik Željko Rakočević dipl.inž.

1994.god.	Dr Josip Stantić Toth Bagi Andraš dipl.inž.
1998.god.	inž. Jegeš Erne Toth Bagi Andraš dipl.inž.
2004.god.	Mr Hulo Ištvan Vlahović Zvonimir dipl.inž.
2008.god.	Mr Hulo Ištvan Ricz András
2010.god.	Mr Hulo Ištvan Ricz András
2014.god.	Benčik Ištvan Ricz András

Osim navedenih imena, postoji i poduži spisak pojedinaca koji su dali veliki doprinos radu Saveza i njegovih članica. Njihova imena mogu se pronaći u povećoj arhivskoj građi Saveza strukovnih društava i udruženja Subotice i njegovih članica i nemoguće ih je nabrojati u ovoj kratkoj retrospektivi.

Realizovani projekti Saveza strukovnih društava i udruženja u poslednjih 5 godina

- 2009: Szülöföld Alap (Mađarska) 500000 HUF / 1850 EUR, kupovina laptopa i projektoru
- 2009: Szülöföld Alap (Mađarska) 500000 HUF / 1820 EUR, kupovina ozvučenja
- 2010: Corvinus Zrt (Mađarska) 500000 HUF / 1800 EUR Organizovanje Festivala zanata u okviru II Konjičkog susreta u Šupljaku
- 2010: Szülöföld Alap (Mađarska) 500000 HUF / 1850 EUR, kupovina 4 laptopa
- 2010: IPA HUSRB Prekogranični program, naziv projekta: *Logistics*, 48747 EUR

Osnovni cilj projekta je bio izrada zajedničkog stručnog programa obuke za referente logistike i organizovanje obuke. Preuzimanja nastavnog plana i programa iz Mađarske, uz adaptaciju prema našim potrebama. Osmišljeno je osam stručnih predmeta vezanih za relevantna područja logistike, te je na osnovu njih organizovana osnovna obuka, koju su uspešno završila 24 kandidata. Najistaknutiji učenici su prošli trening za trenere i otišli na dvodnevno studentsko putovanje u Segedin.

- 2011: Nacionalni savet mađarske nacionalne manjine: 77000 DIN / 700 EUR Sufinansiranje IPA projekta *Logistics*
- 2011: Pokrajinski sekretarijat za privredu: 100000 DIN / 900 EUR Projekat: *Menadžment trening za privrednike i civilne organizacije*
- 2012: Pokrajinski sekretarijat za privredu: 500000 DIN / 4350 EUR *Razvoj malih i srednjih preduzeća*

Cilj projekta: stručna i poslovna pomoć i podrška preduzetnicima i malim preduzećima i osobama koje su zainteresovane da počnu sopstveni biznis; da podržimo inovativne ideje pojedinaca, da pomognemo u nalaženju poslovnih partnera, da obezbedimo knjigovodstvenu i pravnu pomoć preduzetnicima i malim preduzećima koja su tek počela sa

poslovanjem. Kao rezultat projekta, u Savezu smo opremili kancelariju za rad sa strankama. Obezbedili smo pravnika i knjigovođu za pravno i poslovno savetovanje. Izradili smo web-sajt, preko kojeg stranke mogu da dođu do važnih informacija, odnosno mogu da postave pitanja u vezi sa poslovanjem. Naši aktivisti su pružali savetodavne usluge koje su bile besplatne tokom trajanja projekta.

- 2012: IPA HUSRB Prekogranični program, naziv projekta: CIVILINFO 27887 EUR

Civilno znanje za uspešnu prekograničnu saradnju. Projekat je imao za cilj da poveže i uspostavi osnove buduće saradnje među NVO u pograničnom području kao i da doprinose njihovom održivom razvoju. Ovim projektom: 1. uspostavljena je civilno informativna služba, kako u Subotici, tako i u Bordanju za pružanje saveta nevladinim organizacijama; 2. izrađene su baze podataka NVO koje deluju u Čongrad županiji, kao i u Severnobačkom okrugu; 3. sastavljen je jedan civilni priručnik za olakšavanje poslovnja NVO; 4. razvijen je nastavni plan i program za NVO; 5. na osnovu njega je realizovana obuka za menadžment organizacija; 6. snimljeni su kratki filmovi o načinu poslovanja pojedinih organizacija; 7. u cilju povezivanja i umrežavanja udruženja, organizovana su zajednička dešavanja (kamp, radionica, tribina, konferencija, poseta kancelarija NVO sa obe strane granice), što je doprinelo razmeni iskustava i uspostavljanju dobre prakse koja će ubuduće generisati nove prekogranične civilne projekte.

- 2013: Grad Subotica Sufinansiranje Ipa projekta CIVILINFO: 4921 EUR

- 2014 Pokrajinski sekretarijat za privredu zapošljavanje i ravnopravnost polova 120000 Din /1000 EUR – izrada e-komunikacionog sistema između članice i Saveza

Projekat je namenjen za podršku aktivnostima, evidentiranju, komuniciranja nevladinih organizacija radi poboljšanja njihovih uslova funkcionisanja. Projektom se želi unaprediti poslovanje umreženih nevladinih organizacija uz primenu savremene informaciono komunikacione tehnologije. Cilj je da se ovim putem racionalizuje

administrativno poslovanje udruženja, skрати vreme pronalaženja bitnih podataka, omogući „on-line“ pristup podacima i njihovo praćenje, kao i komuniciranje među članovima u grupi.

Opis delatnosti i aktivnosti pojedinih Društava članica Saveza

1. DRUŠTVO UČITELJA SUBOTICE

- Organizuje stručno i pedagoško usavršavanje svojih članova
- Učestvuje u inoviranju vaspitno obrazovnog procesa
- Doprinosi unapređenju pedagoške teorije i prakse (vezano za mlađi osnovnoškolski uzrast)
- Razvija i usavršava vrednovanje i podsticanje stvaralačkog rada svojih članova
- Razvija saradnju sa društvenim organizacijama u cilju što bolje i efikasnije organizacije Društava pedagoške delatnosti u školama
- Doprinosi usavršavanju i preobražaju institucija koje obrazuju i usavršavaju učiteljski kadar za potrebe savremene škole
- Putem izdavačke delatnosti i izdavanjem časopisa širi progresivne pedagoške, stručne i naučne ideje i afirmiše pozitivna iskustva svojih članova
- Neguje napredne tradicije učitelja Vojvodine i Republike Srbije i proučava, stručne i naučne ideje i afirmiše pozitivna iskustva izučavajući istoriju naprednog učiteljskog pokreta
- Neguje stvaralačku i konstruktivnu kritiku u oblasti naučno-pedagoškog i društvenog razvoja
- Razvija naučno-istraživački rad u oblasti obrazovanja i vaspitanja

2. "ETNOLIFE" - UDRUŽENJE GRAĐANA

CILJEVI UDRUŽENJA:

- Organizuje, samostalno ili u saradnji sa drugim organizacijama stručne skupove, seminare, savetovanja i druge oblike stručnog obrazovanja iz ove oblasti.
- Organizuje projekte edukativnog i istraživačkog karaktera iz ove oblasti.
- Objavljuje stručne publikacije iz pomenute oblasti u skladu sa zakonom.
- Propagira i razvija seoski, eko i gastro turizam, priprema i objavljuje stručne publikacije o ovim vidovima turizma.
- Propagira i razvija organizaciju kampova, seoskih kuća, ekskurzija koji prikazuju tradicionalan način života na selu i salašima, korišćenje zdrave hrane i zaštitu životne sredine.
- Propagira i razvija oživljavanje starih seoskih zanata, prikazuje iste, formira zbirke radova starih zanata.
- Organizuje susrete i seminare udruženja i pojedinaca koji se bave ovom ili sličnom delatnošću.
- Propagira rad na očuvanju, razvoju i renoviranju starih seoskih građevina i prikuplja dokumentaciju i zbirke u vezi istih.
- Propagira i razvija oživljavanje starih, zaboravljenih gastronomskih tehnika, metoda i običaja.
- Propagira i otkriva stare običaje, primenjuje i prikazuje ih prilikom propagandi konzumiranja i pripremanja zdrave hrane..
- Organizuje edukacije za stanovništvo, stručnjake i turiste iz ove oblasti.
- Propagira i organizuje seoske vašare na kojima se prikazuju: tradicionalan način života, stari zanati, zbirke o životu na selu,

pripremanje zdrave hrane, zdravu ishranu, narodne običaje, praznični i svakidašnji režim ishrane.

- Sarađuje sa univerzitetima, stručnim udruženjima i drugim organizacijama u zemlji i u inostranstvu iz svoje oblasti.

3. EKOLOŠKO UDRUŽENJE GRAĐANA "HORIZONTI" SUBOTICA

Ekološko udruženje građana "HORIZONTI" je osnovano 1999. godine sa zadatkom da poboljša ekološko informisanje javnosti uopšte u cilju razvoja ekološke kulture, svesti i savesti o značaju očuvanja i unapređenja životne sredine. Jedan od ciljeva je povezivanje ekoloških organizacija u gradu, uspostavljanje komunikacije i protok informacija među njima, kao i informisanje javnosti o njihovom radu da bi se iniciralo uključivanje građana u akcije NVO.

Organizacija broji 20-tak članova/ca različite profesije i interesovanja.

Prva akcija EUG "HORIZONTI" bila je uspostavljanje Eko-telefona u opštinskom Odeljenju zaštite životne sredine za prijavu slučaja ugrožavanja čovekove okoline. Tada 5. juna 2000. godine simbolično na Svetski dan zaštite životne sredine, sačinjen je prvi registar 13 nevladinih ekoloških organizacija u gradu što je urađeno uz podršku opštine.

Od kraja 2000. do početka 2001. godine, u periodu od šest meseci realizovan je projekat - emitovanje serija emisija "Upoznajte nas i pridružite nam se" na četiri lokalne radio – stanice u cilju predstavljanja aktivnosti ekoloških organizacija u Subotici, ali i informisanje javnosti o svim važnijim ekološkim događajima kod nas i u inostranstvu. Drugi projekat je štampanje ekološkog informatora "HORIZONTI" sa istim ciljem kao i radio – emisija, uz poseban naglasak na izradu Lokalnog ekološkog akcionog plana. Realizovan je i projekat "Bez divljih deponija otpada – molim !" koji je podrazumevao medijsku i javnu kampanju za prijavljivanje lokacija divljih deponija otpada od strane građana i izradu registra lokacija u saradnji sa JKP "Čistoća i zelenilo" i Opštinskim odeljenjem za zaštitu životne sredine. Sa školskim ustanovama, subotičkom opštinom i komunalcima realizovan je projekat "Subotica zna šta je kompostiranje". Projekat „EKOLARAC U ODBRANI PRIRODE“ realizovan je u saradnji sa Dečjim pozorištem Subotica u okviru kojeg je napravljena lutkarska ekološka predstava za decu Pao s kruške, koja je

uvrštena u redovan repertoar pozorišta. U toku je projekat VRATI PRIRODI, ONA PAMTI-KOMPOSTIRAJ!

Inače, predstavnici ove organizacije su bili angažovani na projektima javne i medijske kampanje o značaju izrade Lokalnog ekološkog akcionog plana (LEAP) u Subotici zajedno sa Udruženjem "TERRA' S" koje je finansirao Regionalni centar za životnu sredinu za centralnu i istočnu Evropu, Kancelarija u Beogradu. EUG "HORIZONTI" su inicijatori uspostavljanja Ekološke ulice u centru grada, manifestacija obeležavanja Svetskog dana zaštite životne sredine 5 jun.

4. UDRUŽENJE SELJAKA OPŠTINE SUBOTICA

CILJEVI I ZADACI UDRUŽENJA:

- Zastupanje interesa poljoprivredne proizvodnje, poljoprivrednih proizvođača seljačkih gazdinstava
- Uključenje naučno-tehničkih i tehnoloških dostignuća i primena istih u seljačkim gazdinstvima
- Izboriti se da nadležni savezni i drugi organi sačine program za specijalizaciju proizvodnje na seljačkim gazdinstvima za strateške poljoprivredne kulture
- Zauzima se za tačnu procenu bilansa godišnje potrebe poljoprivrednih proizvoda na nivou države, republike i pokrajine
- Zalaganje za obezbeđenje državne garancije za otkup i isplatu strateskih i planiranih poljoprivrednih proizvoda
- Učešće u iznalaženju rešenja za kreditiranje poljoprivredne proizvodnje, pratećih stambenih i privrednih objekata i alata
- Zalaganje za obezbeđenje kredita u korist jednog naslednika-zemljoradnika koji će nastaviti poljoprivrednu proizvodnju na nasleđenom gazdinstvu za isplatu ostalih naslednika
- Zalaganje za oslobađanje od poreza i stimulaciju bioproizvodnje
- Iznalaženje sistematskih rešenja za preventivno otklanjanje elementarnih nepogoda (tuča leda, poplave, epidemije, itd.) i obezbeđenje materijalnih sredstava za naknadu nastale štete.
- Doprinos u donošenju agrarne politike države.
- Učešće u osnivanju zemljoradničkih zadruga i usavršavanje rada već postojećih zemljoradničkih zadruga.
- Razvoj sela i obezbeđenje kvalitetnih zdravstvenih usluga i podizanje penzije-socijalnih zaštita zemljoradnika.
- Poštovanje i uvažavanje svakog oblika organizovanja zemljoradnika, saradnja sa istima i osnivanje novih stručnih organizacija.

- Saradnja sa svim naučnim i sličnim institucijama u zemlji i inostranstvu.
- Proširenje seoske infrastrukture, revitalizacija sela i salaša.
- Sačuvanje seoske tradicije i kulture, i unapređivanje seoskog turizma.
- Zalaganje za zaštitu poljoprivrednog zemljišta i očuvanje životne sredine.
- Organizovanje takmičenja i raznih manifestacija u sferi agrara.
- Organizovanje seminara i stručnog usavršavanja.
- Saradnja sa svim organima i organizacijama na planu agrara u zemlji i inostranstvu.
- Ostali oblici organizovanja i delatnosti koje su u interesu seljaštva i udruženja seljaka.

5. OPŠTINSKI SAVEZ ZDRAVSTVENIH RADNIKA

CILJEVI SAVEZA ZDRAVSTVENIH RADNIKA:

- Okupljanje članova Saveza u cilju uvećavanja stručnog znanja, obezbeđivanje odgovarajućeg statusa u društvu na bazi njihovog doprinosa društvenom razvoju Subotice i šire
- Organizovanje stručne pomoći, savetodavne aktivnosti i održavanje raznih predavanja, seminara, kurseva i sličnih tematskih skupova i susreta od značaja za Savez
- Saradnja sa drugim udruženjima, saradnja sekcija na opštinskom, pokrajinskom, republičkom i saveznom nivou, kao i saradnja sa inostranstvom
- Organizacija i izdavanje stručnih radova, časopisa ili drugih prigodnih publikacija
- Drugi poslovi i zadaci od interesa za Savez u skladu sa zakonom i Statutom

6. "TREZVEN ŽIVOT" UDRUŽENJE GRAĐANA ZA ZAŠTITU ZDRAVLJA, PORODICE I OMLADINE

Naše udruženje je nastalo 1997 godine.

Osnivači udruženja: Kovač Karolj, Vračarić Tihomir, Borič Bela, Nadj Oskar, Sič Čaba, Berenji Tibor, Šiša Atila, Prčić Igor, Hevesi Robert, Čikoš Kalman

Rukovodstvo: Sič Čaba, Vereb Đula, Hevesi Robert, Drobina Robert

Zajednički cilj je bio da zajedno sa građanima i državnim institucijama smanjimo navike ljudi u pogledu korišćenja alkohola, kao štetni uticaj i iznalaženje načina da se upotreba alkohola spreči. Takodje veliki naglasak je stavljen na zaštitu porodice a najviše na zdrav odgoj dece.

Glavni ciljevi:

Socijalni rad, pomaganje porodicama, briga o starijim osobama, zaštita dece i omladine u porodicama
organizovanje humanitarnih akcija.

7. RIPARIA – UDRUŽENJE LJUBITELJA PRIRODE

O NAŠOJ ORGANIZACIJI

Udruženje ljubitelja prirode „riparia“ sa sedištem u Subotici je neprofitna organizacija osnovana 1999. godine, a glavni cilj joj je upoznavanje i zaštita prirode, te formiranje svesti i načina razmišljanja stanovništva u tom pravcu i duhu. Uz petočlano rukovodstvo koje se sastoji od stručnjaka, trenutno imamo više od 50 aktivnih članova. Veoma tesno sarađujemo sa važnijim stručnim institucijama (npr. Pokrajinski Institut za zaštitu prirode, kome dostavljamo i određene podatke), sa organizacijama koje održavaju zaštićena područja (posebno ističemo saradnju sa JP Palić-Ludoš koje održava zaštićena područja u okolini Subotice), i sa brojnim civilnim organizacijama ne samo iz naše zemlje, već i iz inostranstva. Među naše glavne aktivnosti ubrajamo istraživački rad na terenu, zaštitu biodiverziteta, organizovanje edukativnih kampova za zaštitu prirode, raznih edukativno/informativnih programa, kao i pripremu i izdavanje štampanih i elektronskih sadržaja.

Ciljevi društva:

- Zaštita i unapređenje životne sredine i živog sveta.
- Proučavanje i popis životne sredine i svih živih bića u njoj.
- Zaštita zakonskih regulativa koja se odnose na ekologiju i zaštitu prirode.
- Razvijanje ekološke svesti građana.
- Ekološka edukacija i izdavačka delatnost.
- Popularizacija i propaganda aktuelnih ekoloških pitanja i problema.
- Rad na omasovljavanju društva.
- Saradnja sa sličnim organizacijama.

8. UDRUŽENJE ZA POZITIVNU KOMUNIKACIJU "KLUB 21"

CILJEVI UDRUŽENJA:

Stvaranje uslova za poboljšanje komunikacije u svim sferama društvenog i ličnog života pojedinaca, podizanje nivoa komunikacione kulture, stvaranje društvene klime u kojoj će pojedinci moći da razvijaju i ispoljavaju svoju individualnost, samosvest i kreativnost u najširem smislu.

9. FONDACIJA „MESEČINA“ ZA ZAPOSTAVLJENU I RANJIVU DECU

Fondacija „Mesečina“ je civilna organizacija sa sedištem u Subotici, na adresi Matije Korvina broj 9., koja je rešenjem Sekretarijata za kulturu APV od 5. decembra 2008. godine od strane Sekretarijata za kulturu APV upisana civilna organizacija.

Naš osnivač

Klub 21 – Udruženje za pozitivnu komunikaciju

Naš istorijat

Klub 21 – Udruženje za pozitivnu komunikaciju je kao osnivač Fondacije „Mesečina“ 2005. godine uz podršku BCIF iz Beograda, kasnije GFC iz Vašingtona izradio i stvorio projekat Programa Mesečina, u okviru kojeg se organizuju aktivnosti u tzv. „Klubovima Mesečina“ za decu i mlade ljude koji su hendikepiranog porodičnog zaleđa odnosno čiji je razvoj ličnosti ugrožen. U otvorenim, besplatnim večernjim i noćnim klubovima koji pružaju delimično i socijalne usluge, deca i mladi se okupljaju oko različitih sportskih, kulturnih i rekreacijskih programa, ali i oko brojnih, u samim klubovima organizovanih programa. Proteklih godina je u Subotici osnovano deset, u Srbiji uz podršku fondacije još šest klubova „Mesečina“, potvrđujući neophodnost postojanja klubova u društvu, kao i to da Udruženje Klub 21 funkcioniše po principu *za zajednicu* i da je tokom tih aktivnosti značajan naglasak stavljen na stvaranje, razvoj i korišćenje ljudskih, društvenih i materijalnih resursa, odnosno kapitala.

Na taj način je s pravom postao pogodan za stvaranje fondacije u zajednici.

Naša misija

Misija Fondacije „Mesečina“ je podrška inovativnih civilnih inicijativa koje sadrže programe koji se realizuju sa preventivnim ili integrativnim ciljem, i koji doprinose poboljšanju kvaliteta života dece ili mladih koji žive sa hendikepom ili im je razvoj ličnosti ugrožen. Naša fondacija pruža stručnu i materijalnu pomoć civilnim organizacijama za ostvarivanje i dalje razvijanje njihovih ciljeva.

10. DRUŠTVO INŽENJERA I TEHNIČARA

Osnovano 18 marta 1945 godine i bilo je među prvim osnivačima Saveza! Od osnivanja do danas vrši integraciju stručnjaka različitih struka i profila. Tokom proteklih sedam decenija, ulaskom u osmu deceniju, među glavnim ciljevima rada organizacije su se našli razvojni programi pojedinih stručno – tehničkih asocijacija.

Teško je sažeti ukupne aktivnosti u vremenu koji je iza nas, ali da će se jedan vremenski presek. Prema zahtevima članica na dnevnom redu aktivnosti su se nalazile razne teme razvojno-tehnološkog procesa unutar raznih tehničkih struka, saradnja i unapredjenja školstva, privrede, saobraćaja, poljoprivrede. Društvo Inženjera sa usmerenim aktivnostima uvek je težilo ka ostvarivanju primarnih potreba koja su dale doprinos ostvarivanju unapredjenja stručnog rada kako svojih članova tako i društva u celini. Članovi društva bili su uvek na raspolaganju i stali su u red stručnjaka koji ne žaleći vreme, aktivno učestvovali u kreiranju i realizaciji mnoštvo velikih razvojnih projekata u Subotici i u pripadajućoj regiji.

U cilju realizacije programsko-razvojnih ciljeva i zadataka DIT je organizovao stručna predavanja i stručno-naučne skupove na razne teme u zemlji i prekograničnoj saradnji sa odgovarajućim tehničkim partnerima. U okviru svojih aktivnosti treba istaći uspešnu medjunarodnu saradnju DIT-a. U okviru medjunarodne saradnje permanentno je bio prisutan razvoj i protok informacija o brojnim pitanjima tehnike i tehnologije. Organizovana je razmena stručnjaka, učestvovanjem na raznim seminarima ili kongresima, predavanjima sa aktualnim temama iz oblasti tehničkih novina. Naglasak je bio na unapredjenju znanja članstva iz oblasti raznih struka u okviru tehničko-tehnološkog razvoja proizvodnje, tehničke kulture i lično usavršavanje pojedinaca. U vremenu koje je iza nas i sada u kome koračamo, znamo da je u regiji i u gradu Subotica jedan od najvećih kapitala jesu iskusni Inženjeri. Kvalitet u struci i stručni rad inženjera danas ne prati odgovarajuće finansiranje. Zašto se to ne događa, pravog odgovor za sada nema!

DIT-a, Grada Subotica i dalje radi na aktivnostima, da uključi mlade ljude različitih profila tehničke struke. Zato je stalni zadatak rukovodstva DIT-a, da ima dobru saradnju sa lokalnom samoupravom Grada Subotica, sa ustanovama koje obrazuju nove kadrove tehničkih struka. Iz profila sledi potreba za aktivnim učešćem u radu Saveza Inženjera i tehničara Srbije i IT Vojvodine, Saveta za bezbednost saobraćaja grada Subotice i saradnja sa Ministarstvom Unutrašnjih Poslova u Subotici. Nosioci razvoja su inženjeri, bez iskusnih inženjera nema prosperiteta ni kvalitetnih studija-projekata. Ponavljamo i ponovo ponavljamo u inženjerski kadar treba ulagati.

11. “EUROLOGISTIC” UDRUŽENJE ZA POSLOVNU LOGISTIKU - SUBOTICA

Udruženje je osnovano 2010 godine sa ciljem da vrši popularizaciju, razvoj i primenu logistike kao interdisciplinarne nauke koja danas ima veliki značaj u domenu materijalne proizvodnje, trgovine, distribucije materijala, gotovih proizvoda i skladištenja podržanu informatizacijom celokupnog procesa lanca snabdevanja uopšte

Popularizacija logistike osmišljena je putem promovisanja njenih efekata, edukacijom poslovođstva i izvršilaca, zatim raznim publikacijama, povezivanjem poslovnih ljudi sa institucijama i organizacijama koje se bave ovom oblašću. Za sve ove aktivnosti sačinjeni su planovi i obavljene su osnovne pripreme.

„EUROLOGISTIC” udruženje za poslovnu logistiku u Subotici, osnovano je sa ciljem da se na širem području grada Subotice vrši popularizacija ove nauke kod privrednih subjekata bilo u oblasti materijalne proizvodnje tako i u oblasti pružanja usluga. Veći efekti apliciranja principa logistike, uočljiviji bi bili kod malih, srednjih a naročito kod velikih preduzeća. Obzirom na stanje privrede u Srbiji za očekivati je da se uslovi za temeljitiji rad na ovom planu mogu očekivati u narednom periodu, tek za par godina.

Članovi društva uzeli su učešće u delu realizacije IPA projekta u organizaciji Saveza strukovnih društava u domenu specijalističkih predavanja, održavanja ispita za polaznike, prevodjenja i lektorisanje stručne literature iz ove oblasti.

Za sada Društvo opstaje, baveći se aktivnostima iz oblasti informatike, prevodjenja stručnih tekstova i tome slično.

11. „VERBI” JEZIČKA ISTRAŽIVAČKA RADIONICA

Verbi jezička istraživačka radionica je civilna organizacija sa sedištem u Subotici osnovana 2013. godine koja je prva takva civilna organizacija u Vojvodini koja je za svoje ciljeve postavila lingvistička istraživanja vezana za vojvođansku varijantu mađarskog jezika, prihvatajući zadatke jezičke edukacije i izgradnje strategije maternjeg jezika u regiji. Članovi-osnivači su lingvisti, profesori jezika Katedre za mađarski jezik Univerziteta u Novom Sadu, odnosno Učiteljskog Fakulteta sa mađarskim nastavnim jezikom u Subotici. Njihova su istraživanja proteklih godina proširena na istraživanje živog jezika, jezičnog planiranja, studije o edukaciji maternjeg jezika i elektronskih medija i regiji, na analize zvučne jezičke materije.

U proleće 2013. godine nastala je i veb stranica Verbija – www.verbi.org -, koja vrši publikovanje rezultata istraživanja u istraživačkoj mreži sličnih istraživačkih institucija u Karpatskoj niziji (Termini) služeći kao organski deo te mreže, a uz to redovno obaveštava o raznim aktuelnostima, kao što su konkursi i pozivi na konferencije. Jedan od elemenata ove stranice u pripremi jeste audiovizuelna mapa Vojvodine koja će sadržati jezičke elemente i dijalekte datog naselja (zvanični natpisi, grafiti, natpisi firmi u okviru dvojezičnosti) kao i zvučne materijale. Predradnje su u toku, prvi rezultati se već mogu pogledati na veb stranici.

Članovi Verbija su tokom 2013. godine delimično uz uspešno apliciranje kod Fondacije Gabor Betlen dobili manju finansijsku podršku pa su radili na tretmanu tekstova dijalekata, a s druge strane su samofinansiranjem omogućavali funkcionisanje udruženja, kao i izradu i funkcionisanje veb stranice. Članovi su predstavljali svoju organizaciju na brojnim naučnim skupovima i konferencijama u Novom Sadu, Subotici, Budimpešti i Pečuju.

Ciljevi Jezičke radionice, „Verbi“:

- istraživačka aktivnost iz oblasti filologije, s posebnim osvrtom na mađarski jezik u Vojvodini, podrška istraživanja;

- stvaranje jezičke baze podataka (članci, zbirke reči, rečnici, itd.);
- izrada strategije edukacije na maternjem jeziku (istraživanja, predavanja, publikacije, doškolovanje);
- aktivnosti vezane za formiranje (izradu) strategije korišćenja mađarskog jezika u Vojvodini;
- jezička edukacija, podela pravnih dokumenata u vezi jezika;
- izdavačka delatnost filoloških radova;
- organizovanje jezičkih manifestacija, savetovanja, simpozijuma, edukativnih skupova, konkursa;
- održavanje stručnih kontakata u oblasti filologije sa lingvistima u zemlji i inostranstvu, filološkim udruženjima, stručnim organizacijama, institucijama;
- ostale jezičko-kulturne aktivnosti.

12. UDRUŽENJE GRAĐANA „OSTORKA“

Udruženje građana „Ostorka“ je osnovana 2003. godine s ciljem negovanja poljoprivredne tradicije u Vojvodini, vraćanja izgubljenih uspomena mađarske konjičke kulture u ovim predelima, te podrške razvoja seoskog turizma. Sedište udruženja je na Paliću pored Subotice, i teritorija delovanja je prvenstveno ova severna regija Vojvodine, ali svoje delovanje proširuje na celu Vojvodinu i Južnu Mađarsku, pošto administrativne granice ne mogu razdvojiti ono što je prirodna celina.

Misija udruženja:

Prvenstveni razlog osnivanja udruženja je bilo to, što u Vojvodini ne postoji takva organizacija, koja bi negovala jahanje, život konjarstva i duhovne tradicije, kao i tradiconalne poljoprivredne predmete vezane za uzgoj konja. U ovim predelima svako se na neki način vezuje za konje, za poljoprivredu, ali se niko ne bavi čuvanjem ovih tradicija naših predaka. Udruženje je prihvatilo da sakuplja, konzervira, očuva i prikaže svu onu predmetnu i duhovnu tradiciju, koja se još može pronaći. Nalazimo se u poslednjem trenutku da bi obavili ovaj zadatak, pošto još imamo žive davaoce podataka, i ostale su nam sredstva, odnosno predmeti, koje možemo sakupiti i sačuvati. Vrednosti se izuzetno brzo i kontinuirano obezvređuju, tako da ćemo ove stvari izuzetno brzo izgubiti.

Zadaci:

- Razvijanje seoskog turizma;
- Sakupljanje, negovanje i očuvanje mađarskih tradicija vojvođanske regije za buduća pokolenja;
- Organizovanje programa obučavanja, kampova, simpozijuma, seminara i predavanja za poljoprivredne proizvođače, seoske ugostitelje i pružaoce usluga u oblasti konjarstva, odnosno majstore domaće radinosti;
- Organizovanje manifestacija;
- Razvoj uzgoja konja;
- Negovanje i očuvanje mađarskih konjičkih tradicija;
- Stvaranje osnova za konjički turizam;

- Razvoj provincije;
- Savetovanje bio-, odnosno organskih proizvođača;
- Saradnja sa drugim civilnom organizacijama s ciljem razvijanja poljoprivrede, seoskog i konjičkog turizma.

13. UDRUŽENJE „ANTROPOS“

Udruženje za mentalnu higijenu „Antropos“ je osnovano 2010. godine. Cilj ovog udruženja je realizacija humanitarnih i drugih društveno korisnih aktivnosti vezanih za očuvanje mentalno-higijenskog zdravlja dece, omladine, mladih u pubertetu, kao i njihovih roditelja, vaspitača, nastavnika – prilagođavajući se potrebama različitih generacija.

Sedište udruženja je u Subotici, teritorija delovanja je prvenstveno takođe ova severna vojvođanska regija. Predsednik „Antroposa“ je Tinde Denč Ric (Ritz Dencs Tünde) koja od osnivanja vodi ovo udruženje.

Ciljevi i zadaci udruženja:

Velika je potreba za radom ovog udruženja u regiji. Mladi su ona populacija, koja u pogledu mentalnog zdravlja najviše zanemarena, iako su upravo oni najosetljivija i najizloženija generacija, istovremeno i najprijemljivija za novine. Udruženje smatra svojim zadatkom preventivu agresije među mladim naraštajima, organizovanje individualnih i grupnih konsultacija, psihoterapijsku aktivnost (grupe za samospoznaju, psihodrama) psihološke radionice, treninge za jačanje sopstvene ličnosti, organizovanje predavanja i projekcije filmova iz tematike mentalnog zdravlja.

Ostali ciljevi udruženja:

- priprema mladih za trudnoću, porođaj i odgoj dece;
- organizovanje i vođenje interaktivne grupne terapije i psiholoških radionica u vezi zavisnosti od raznih opijata (droga);
- organizovanje i vođenje grupnih terapijskih radionica samospoznaje;
- uspostavljanje kontakata i saradnja sa svim organima i institucijama koje se u bližoj i široj okolini aktivno bave problematikom zavisnosti od droge (škole, policija, zdravstvene ustanove, centri za socijalni rad, itd.);

- izrada, organizovanje i koordiniranje raznih vidova zanimanja, aktivnosti i osposobljavanja usmerenih na jačanje i povećanje tolerancije;
- organizovanje obuke školskih stručnjaka u vezi teme nasilja među decom i mladima;
- uključivanje stručnjaka u školama sa ciljem sprečavanja nasilja nad decom i omladinom (fizičko, duševno i seksualno nasilje);
- organizovanje interaktivnih grupnih zanimanja i psiholoških radionica za mlade na temu izloženosti nasilju;
- stručno usavršavanje stručnjaka koji se bave preventivom;
- iniciranje i realizacija projekata u saradnji sa domaćim i inostranim vladinim, kao i civilnim organizacijama;

15. UDRUŽENJE „PAVAFO“

Istorijska pozadina:

Forum Preduzetnika Palića želi okupiti preduzetnike Mađare sa Palića i okoline u jednu zajedničku interesnu organizaciju zadovoljavajući na taj način pojam poslovnog udruživanja.

Pri osnivanju smo se rukovodili sledećom idejom: dok pojedinci, delujući individualno, mogu ostvariti značajan društveni iskorak, zajedničkim snagama isto to se postiže mnogo brže i efikasnije.

Udruženje „PAVAFO“ je zvanično osnovano 7. decembra 2009. godine, ali je aktivno već od februara iste godine. Inicijativni odbor je, naime tada usvojio statut Udruženja a izabrano je i rukovodstvo.

Najviši organ Udruženja je skupština koju sačinjavaju svi članovi, i zaseda jednom godišnje. Izvršni organ je tročlano predsedništvo koje čine: Ana Molnar Čisar, predsednik, potpredsednik Friđeš Feher, te Andraš Ric kao član predsedništva. Oni su odgovorni za svakodnevne aktivnosti udruženja.

Udruženje „PAVAFO“ tokom svoje aktivnosti želi okupiti preduzetnike u buduće preduzetnike Mađare sledećih naselja: Palić, Hajdukovo, Nosa, Bački vinogradi, Male Pijace i Veliki Radanovac. Uz to se raduju svakom interesovanju stanovnika drugih naseljenih mesta oko grada Subotice.

Ciljevi zadaci udruženja:

Cilj Foruma je okupljanje svih preduzetnika i lica koja žele da se bave preduzetništvom u našoj okolini, i pokušavaju samostalno opstati u lavirintu ekonomije, odnosno privrede. Iskusili smo i sami na koliko smo prepreka naišli tokom svakodnevni aktivnosti, stalno nam se formulišu nova pitanja, potrebne su nam informacije od fundamentalnog značaja, do kojih dolazimo teško, ili ih ne možemo uopšte pribaviti. Uprkos tome, što u današnjem svetu informacija, odnosno informisanost imaju barem isti značaj sa aspekta opstanka na ekonomskom planu, kao ostali neophodni resursi.

U duhu svog statuta „PAVAFO“ je civilna organizacija koja nije profitno orijentisana, i čiji je osnovni cilj jačanje ekonomskog potencijala regije.

U statutu su nabrojani sledeći ciljevi:

- informisanje članstva
- razmena iskustava
- organizovanje obuke
- organizovanje manifestacija
- objavljivanje knjiga i drugih publikacija
- saradnja sa sličnim domaćim i inostranim organizacijama.

16. KNJIGE „ELETJEL“

Subotički „Eletjel“ (Znak života - u doslovnom prevodu) je svoje delovanje započelo 1958. godine u okviru Radničkog Univerziteta, kasnijeg Otvorenog Univerziteta u Subotici. Osnivač ga je nazvao književnim usmenim novinama. Organizatori su se mesečno jednom javljali zvučnim novinama kao kulturnim manifestacijama, koje su – slično štampanim novinama – imale i svoje rubrike. Od 2011. godine funkcioniše kao samostalna civilna organizacija.

Od 1968. godine se bavi i izdavanjem knjiga, u to vreme je osnovan i Krug prijatelja umetnosti „Geza Čat“ (Csáth Géza Művészetbaráti Kör) pod čijim krovom, a pod rukovodstvom profesorice Eme Horvat i dan danas deluje radionica recitatora u Subotici. Proteklih 46 godina izdavačke delatnosti je značajan kulturni učinak u životu grada. U seriji pod nazivom Velike knjige objavljeno je 161 naslov, koji su nezaobilazan i neophodan izvor istorije i kulturne istorije Subotice. U pet knjiga je objavljena zbirka radova Lasla Mađara (Magyar László) o istoriji grada Subotice. Tibor Pekar je u četiri zbirke studija obradio muzički život grada od sredine 19. veka do 1918. godine. Deže Čuso (Csúszó Dezső) je uradio katastar svih krajputaša, odnosno krstova postavljenih pored puteva u gradu i okolini. I van granica zemlje je poznata ona delatnost koja se bavila objavljivanjem nepoznatih dela Dežea Kostolanjija i Geze Čat, zahvaljujući pre svega radu nekadašnjeg osnivača i urednika „Eletjela“, Zoltana Devavarija (1928 – 2007) koji je postao počasni građanin Subotice između ostalog i zbog svoje aktivnosti u „Eletjelu“.

Druga serija „Eletjela“ su minijature, od kojih je za života Zoltana Devavarija objavljeno 50 naslova. Nakon smrti urednika delimično nastavljamo tradiciju, što znači da najvažnijim kulturnim vrednostima grada posvećujemo knjige, a uz to objavljujemo i naučno-popularna dela iz oblasti likovne umetnosti i nauke iz pera domaćih autora. Uz navedeno među našim izdanjima ima i važnih književnih dela: zbirke studija i dela lepe književnosti, kao što je to rađeno i za vreme urednika u ranijem periodu, Endrea Levaija, Janoša Urbana i Zoltana Dera.

Najvažniji i najbitniji podaci u vezi knjiga „Eletjela“ mogu se naći na našoj veb stranici. Tamo je dostupna i potpuna bibliografija, svi podaci o knjigama objavljenim u proteklih sedam godina. Prošle, 2014. godine smo pokrenuli našu digitalnu biblioteku, gde posetioци mogu pročitati i naša ranija izdanja: www.eletjel.org.rs

17. DRUŠTVO ZA REGIONALNE NAUKE

U jednoj grupi vojvođanske mađarske naučne i političke elite 2005. godine se formulisala potreba za odomaćivanjem regionalizma kao naučne oblasti u Vojvodini, polazeći prvenstveno od toga, da će Srbija kad-tad poći Evropskim putem. Tada je regionalizam kao granična nauka u Srbiji bila skoro potpuno nepoznata. Nekoliko beogradskih i novosadskih univerzitetskih predavača se samo bavilo ovim problemima. Mađari u Vojvodini su i po tom pitanju bili u zaostatku.

Osnivači Društva za Regionalne Nauke su spoznali da osvajanjem ideje regionalizma, jasno formulisanim i definisanim strategijama, kao i razvojnim planovima zasnovanim na čvrstim temeljima može da se krene putem razvoja, što je za Mađare u Vojvodini od neophodne važnosti, ukoliko žele ostati i opstati na svojoj rodnoj grudi.

Društvo za Regionalne Nauke je formirano 2005 godine sa 17 članova, koji su predstavljali brojna naseljena mesta severnog dela Vojvodine. Sa stručnog aspekta u radu učestvuje skoro svaki predstavnik naučnih oblasti koje se bave regionalitetom, iako su ekonomisti u prevagi.

U protekloj deceniji Društvo za Regionalne Nauke je izborilo zavidno mesto u naučnom životu Srbije i Vojvodine, a i kao prekogranična organizacija Regionalnog Naučnog Društva Mađarske, zahvaljujući širokom spektru delovanja, o čemu svedoče i do sada objavljeni naši radovi.

U radu Društva za Regionalne Nauke je permanentno prisutno nastojanje da se u procesima regionalnog razvoja Srbije Vojvodini obezbedi najveća moguća pažnja. Raspoložemo u tom cilju i onim znanjem i iskustvom, koje su naše kolege iz Mađarske ranije stekli, i koje su nam nesebično ustupili, pomogavši nam i u implementaciji istih u Srbijansko-Vojvođanske uslove i okolnosti.

Ciljevi i zadaci Društva:

- obezbediti stručni forum naučnim radicima iz oblasti nauke o regionalizmu,

- uključiti se u međunarodne organizacije nauke o regionalizmu, šireći na taj način domaća naučna dostignuća,
- uspostavi kontakte sa akterima regionalne politike i praktičnim realizatorima iste za upoznavanje i prihvatanje naučnih dostignuća, kao i aktivno učešće u formiranju regionalnih politika,
- organizovanjem konferencija i savetovanja doprinese tome, da se rezultati i dostignuća naučne oblasti upoznaju i koriste na što širem planu.

Ostvareni programi i projekti: 14 naučnih istraživačkih programa, objavljivanje 9 izdanja, permanentno izdavanje jednog časopisa sa tri godišnja broja, organizovanje 6 konferencija.

18. VOJVODANSKI OMLADINSKI FORUM– VIFÓ

Vojvođanski Omladinski Forum (VIFO) je najstarija i najveća omladinska organizacija u Vojvodini, osnovana 1996. godine. VIFO je inicijator i osnivač Vojvođanskog omladinskog saveta, takođe sarađuje i sa mnogim drugim omladinskim i civilnim organizacijama, institucijama u Vojvodini, Karpatskom basenu i Evropi. VIFO je ostvario dobru saradnju sa raznim institucijama, državnim organima RS, sa pokrajinskim i opštinskim telima, kao i sa Evropskom Komisijom. Osnivač je Omladinskog centra u Subotici i vodi njegove aktivnosti. VIFO je član-osnivač Mađarske omladinske konferencije, saradničkog foruma mađarskih omladinskih, đачkih, crkvenih i političkih organizacija u Mađarskoj i van njenih granica. Od 2005. godine smo punopravni članovi organizacije Youth of European Nationalities (www.yeni.org).

Misija:

Među osnovnim ciljevima ove organizacije je jačanje identiteta vojvođanske mađarske omladine, njihovo uključenje u kulturni i javni život, jačanje građanske kulture, vanškolska edukacija omladine, i cilj nam je postići da omladina korisno provodi svoje slobodno vreme. Smatramo da je veoma važno omogućiti mladim ljudima takav nivo civilne edukacije, koji će im olakšati stručno napredovanje, a isto toliko je važno i pokretanje, odnosno podsticaj samoorganizovanja mladih.

Naše programe:

- Vojvođanski Letnji Otvoreni Univerzitet
- Đачki vikend za razvoj
- Brucošijada
- Međunarodni i samorazvojni trening
- Save the Kids

19. UDRUŽENJE VOJVOĐANSKIH MAĐARA DOKTORANATA I ISTRAŽIVAČA

„...pored nezavisnosti bitno je i to da mislilac pronade neku svoju intelektualnu radionicu. Zajednicu ljudi koji, doduše kritički, obraćaju pažnju na razmišljanja drugih” – tvrdi Elemer Hankiš. Udruženje vojvođanskih Mađara doktoranata i istraživača (VMDOK) nastoji da bude ovakva intelektualna radionica. Zajednica koja stvara mogućnosti za zajedničko razmišljanje i za debate, za pronalaženje dodirnih tačaka i otvaranje novih vidika.

Udruženje vojvođanskih Mađara doktoranata i istraživača je osnovano u februaru 2001., da bi na I. Konferenciji doktoranata Vojvodine, organizovane od strane Regionalnog naučnog društva 28. V 2011. u Subotici bilo reorganizovano.

Važni ciljevi organizacije su prenošenje informacija o naučnim dostignućima i profesionalnim mogućnostima, potsticaj naučnog života, pomoć u procesu nostrifikacije diploma, negovanje i razvijanje stručnog i naučnog mađarskog jezika, naučne publikacije, organizovanje radionica i konferencija, formiranje interdisciplinarnih i drugih naučnih timova, obrazovanje naučnog podmlatka i popularizacija naučne i istraživačke karijere počevši već od srednje škole, imajući u vidu profesionalne kadrovske potrebe sve samostalnijeg mađarskog visokog školstva u Vojvodini

VMDOK je osnivački član Saveza Mađarskih doktoranata i Postgraduate International Network-a, blisko sarađuje sa Državnim savezom doktoranata iz Mađarske, sa TeKa-om, Naučnim i kulturalnim udruženjem mađara iz Slovačke, sa Momentum doktorandusom iz Ukrajine, sa Udruženjem mađarskih doktoranata i mladih naučnika iz Rumunije i sa Kolegijumom za visoko obrazovanje vojvođanskih Mađara.

Organizacija istaknutim zadatkom drži obrazovanje mladih naučnika, čiji je nezaobilazan put kroz negovanje talenata. Članovi su bez izuzetka ozbiljni talenti u nekoj od brojnih stručnih oblasti sa kojima se bave, što dokazuju brojne selekcije i takmičenja kroz koja su prošli tokom svoje

dosadašnje karijere. Iz ovog proizilazi da su članovi privrženi negovanju talenata, mada u većini slučajeva su oni ujedno i budući negovatelji i negovani talenti ujedno. Uzevši ovo u obzir u jesen 2012-e godini udruženje je registrovao centar za talente pod imenom PeHaDesz Centar za talente.

Jedan od najznačajnijih rezultata organizacije je knjiga Vojvođanska generacija, u kojoj se predstavlja 127 mladi istraživač.

20. UDRUŽENJE VOJVOĐANSKIH MAĐARSKIH INŽENJERA I TEHNIČKIH STRUČNJAKA – V3ME

Ovo udruženje je osnovano 5. marta 2001. godine kao Udruženje mađarskih inženjera i arhitekata u Jugoslaviji (skraćénica na mađarskom: JUMMÉE). Na osnivačkoj skupštini je donet i prvi statut udruženja. Ciljevi osnivača sa osnivanjem udruženja (društva) su bili da kao civilna organizacija bez materijalne koristi nastoje okupiti inženjere i arhitekte mađarske nacionalnosti koji žive u Jugoslaviji u duhu tehničke i nacionalne tradicije, podržavajući i pomagavši zajedničke aktivnosti, evidentirajući njihovu dostupnost i aktivnost radi pomaganja u razmeni iskustava i priznavanja njihove školske sprema, podržavši osnivanje lokalnih grupa i njihovu saradnju, da se u što širem krugu upoznaju mađarska tehnička dostignuća, a organizovanjem tehničkih susreta, naučnih savetovanja doprinese tome da se poštovanje i dobar glas mađarskih inženjera čuje što dalje. Sedište Društva je Engelsova ulica broj 9, a 7. decembra 2001. godine je društvo registrovano kao udruženje građana. Za prvog predsednika na skupštini je izabran magistar Laslo Vereb, diplomirani elektro inženjer.

Udruženje je u skladu sa svojim statutom i važećim zakonima obavljalo razne aktivnosti: svakog prvog ponedeljka u mesecu (konstantno) su održavani sastanci na kojima su predavači bili domaći i strani predavači iz raznih oblasti javnog života, kako tehničkih, tako i privrednih oblasti. Organizovani su okrugli stolovi o tehničkim i privrednim temama, održavane su manifestacije, učestvovalo se na sajmovima, organizovane su konferencije sa temama iz tehničkih nauka, a učestvovalo se i na konkursima u zemlji i inostranstvu.

Udruženje je na svojoj skupštini održanoj 4. aprila 2011. godine donelo novi statut, promenilo je svoj naziv i sedište. Udruženje građana je aktivno i dalje, ali od tada kao Udruženje Vojvođanskih mađarskih inženjera i tehničkih stručnjaka (V3ME) sa sedištem u Subotici, Matije Korvina broj 9. Za predsednika udruženja ponovo je izabran gospodin magistar Laslo Vereb. Udruženje nastavlja svoju aktivnost i dalje, pod novim nazivom.

Sledeća etapa u istoriji Društva Vojvodanskih mađarskih inženjera i tehničkih stručnjaka je smrt predsednika Udruženja, magistra Lasla Verbea, diplomiranog elektroinženjera u junu 2012. godine. Sahranjen je na groblju na Paliću. Nakon toga na izbornoj skupštini 2. jula 2012. godine udruženje je izabralo novog predsednika, profesora dr. Jožefa Njerša, koji je predložio novo rukovodstvo. Skupština je izabrala i novo predsedništvo kao i Nadzorni Odbor. Novi predsednik je odredio nove pravce u vezi aktivnosti društva, kao i na planu komunikacije sa članstvom i simpatizerima. Za potpredsednika V3ME jednoglasno je od članstva izabran Zoltan Pek, a za članove predsedništva Atila Segedi, Atila Retfalvi i Zoltan Kerestlenji.

21. CRO MEDIA

Udruga „Cro Media“ je osnovana 2007. godine, na temelju prethodnih neformalnih ekipa koje su radile na počecima televizijske produkcije na hrvatskom jeziku u Vojvodini. Ona nastaje kao odgovor na zahtjeve projektnog financiranja televizijskih sadržaja. Startali smo s projektom polusatne emisije »Kronika« koja je emitirana na RTV, te lokalnim tv postajama u Somboru, Šidu, Novom Sadu i Subotici. »Cro media« je u jednom dužem razdoblju »punila« 80-90 posto sadržaja emisije »Prizma« na RT Vojvodine, od priloga, do snimaka koncerata i manifestacija hrvatskih udruga. Danas, „Cro Media“ radi snimanja koncerata, kazališnih predstava te ostalih manifestacija u hrvatskoj zajednici u Vojvodini kao i produkciju dokumentarnih filmova o životu, radu, kulturi, stvaralaštvu i povjesti Hrvata u Vojvodini.

U narednom periodu plan udruge, pored već navedenih aktivnosti, je i organizacija kampova za educiranje mladih iz oblasti filma i televizije, pokretanje on-line prezentacije dokumentarnih i igranih filmova, kao i ostalih snimaka koji su nastalu u okviru aktivnosti „Cro Media“ i njenih suradnika.

22. HUNGAROMIKROFON

Udruženje novinara »HUNGAROMIKROFON« je dobrovoljno, nevladino i neprofitno udruženje, osnovano na neodređeno vreme radi ostvarivanja ciljeva u oblasti popularisanja radija. Ciljevi Udruženja su:

- Istraživanja u oblasti istorije štampe
- Organizovanje tribina
- Kursevi za mlade novinare
- Edukacija mladih
- Izdavanje nosača zvuka-CD-a
- Izdavanje knjiga i časopisa
- Istraživanje javnog mljenja
- Organizovanje koncerata
- Organizovanje kvizeva
- Pripremanje RTV emisija
- Realizacija raznih (IPA) projekata
- Organizovanje konferencija za štampu
- Međunarodni kontakti i saradnja
- Izvođenje pozorišnih predstava
- Organizovanje kulturnih manifestacija
- Organizovanje usmenih novina
- Organizovanje konferencija, seminara i stručnih radionica
- Pojavljivanje na internetu
- Stručno usavršavanje
- Kontakt i saradnja sa drugim stručnim organizacijama iz zemlje i inostranstva
- Organizacija izložbi
- Dodeljivanje stručnih priznanja
- Informisanje

Svoje ciljeve i zadatke Udruženje ostvaruje organizovanjem javnih nastupa, javnih tribina, naučnih i edukativnih skupova, te pripremanjem i objavljivanjem stručnog materijala, radi promovisanja i razvoja radija i novinarstva na teritoriji AP Vojvodine.

Sve napred navedene aktivnosti se odvijau na amaterskoj bazi i neprofitabilnog su karaktera.

23. SAVEZA MAĐARSKIH UČENIKA VOJVODINE

Osnovna aktivnost Saveza mađarskih učenika Vojvodine (SMUV) je usmerena na zastupanje interesa studenata i učenika mađarske nacionalnosti, nezavisno od države i političkih partija. Osnovan je u Novom Sadu novembra 1997. godine, a registrovan aprila 1998. od strane Ministarstva Pravde SR Jugoslavije. SMUV je neprofitna organizacija, programe i aktivnosti obezbeđuje iz raznih donacija, sponzorstva i fondacijskih stipendija.

U delatnost organizacije pored zastupanja studenata pada: organizovanje sportskih, kulturnih i stručnih manifestacija, distribucija stipendija, organizovanje zamene studenata u zemlji i inostranstvu. Zastupanje vojvođanskih studenata mađarske nacionalnosti u zemlji, u matičnoj državi i na međunarodnim studentskim forumima spada u važne zadatke ove organizacije. SMUV je u stalnom kontaktu sa Pokrajinskim sekretarijatom za obrazovanje i kulturu, kao i sa sledećim domaćim nevladinim organizacijama: Kolegijum za visoko obrazovanje Vojvođanskih mađara, Vojvođanski omladinski forum, Mađarski Nacionalni Savet, Mađarska Omladinska Konferencija

Organizacija nema stalno zaposlenih radnika. Saradnici rade na osnovu ugovora o stipendiranju.

Najvažniji programi:

- izdavanje Informatora za buduće studente 2000 primeraka u saradnji sa Mađarskom Nacionalnom Savetom,
- Informativna kampanja i marketin institucija viszokog obrazovanja za maturante na teritoriji vojvodine,
- Informativno predavanje za bruceše
- Help Me! pomoć privacima
- Vojvođanski letnji univerzitet, Mali Idoš – u saradnji sa Vojvođanskim omladinskim forumom,
- Treninzi i kursevi za mlade lidere neprofitnog sektora
- Brucošijada u Novom Sadu,

- Opšti kulturni kviz za srednjoškolce «1 Biztos»

SMUV je član sledećih asocijacija:

- Mađarska omladinska konferencija (MIK)
- Omladinski savez euroregije DKMT
- Savez strukovni društva i udruženja

24. DRUŠTVO EKOLOGA „RIHARD ČORNAI”

Naše udruženje je neprofitna civilna organizacija koja radi od 1987 i za svoj zadatak je u prvi plan stavila upoznavanje i očuvanje prirodnih vrednosti Severne Vojvodine. Cilj nam je da doprinesemo očuvanju biodiverziteta i kvaliteta ljudskog življenja. Naši članovi su stručnjaci i zainteresovani ljubitelji prirode.

Istrazivački programi

- identifikovanje, istraživanje retkih biljnih i životinjskih vrsta i njihovih staništa, kao i predlozi za njihovo očuvanje
- izrada parcijalnih programa za upravljanje zaštićenim područjima (Ludosko jezero, Selevenjska pustara i Palić)
- naš dugoročni program za istraživanje migracija ptica je jedinstven u zemlji: od 1985 redovno prstenujemo ptice koje nadleću Ludoško jezero
- istraživanje etnografskih vrednosti na zaštićenim područjima
- ispitivanje spone između čoveka i njegovog okruženja po pitanju etnografije i sociologije
- istraživanja koja se zasnivaju na bioindikacijama, npr. kartografski prikaz zagađenja vazduha, procena kvaliteta vode

Naše podatke uredno objavljujemo u stručnim časopisima u zemlji i inostranstvu i na savetovanjima.

Na području **praktične primene zaštite čovekove okoline** nameravamo najviše da razvijamo, pored klasičnih aktivnosti, planiramo i pokretanje novih programa.

U oblasti **ekološkog vaspitanja**, najpoznatiji je nas ekološki kamp, koji se od 1987 svake godine organizuje na obali Ludoškog jezera, pored toga držimo i predavanja, prezentacije na terenu, kako za učenike, tako i za

nastavnike. Cilj nam je da razvijemo oblike nastave u prirodi, odnosno na terenu.

Na području **Edukacije**, pored predavanja, izložbi i objavljivanju popularnih članaka u časopisima, izdajemo i sopstvene publikacije. Izdavači smo Informatora našeg udruženja pod imenom **Panurus** i suizdavači smo jedinog ornitološkog časopisa u zemlji, pod nazivom **Ciconia**. Godišnjak pod nazivom **Zapise sa Ludoškog jezera** pripremamo u saradnji sa predstavnicima lokalnih zaštićenih teritorija a koji je dostupan i putem Interneta, na sajtu **www.zetna.org.yu**. Izdali smo i svezak sačinjen od pisama Riharda Čornaija, po kome je naše udruženje dobilo ime. Svezak je izdat pod nazivom “Ko me ne poznaje u Evropi?”, a u izradi je i zbirka narodnih priča sa područja Ludoškog jezera.

25. UDRUŽENJE PROTEGO

Udruženje za zaštitu i razvoj okruženja i graditeljskog nasleđa „Protego“ je nestranačko, nevladino i neprofitno udruženje građana, osnovano 2007. godine. od strane grupe intelektualaca kao rezultat njihove želje da pomognu i unaprede razvoj lokalne zajednice u Subotici. Vremenom, fokus aktivnosti se sa lokalnog proširio na regionalni i nacionalni nivo.

Ciljevi Udruženja su formiranje i jačanje građanskog društva, promocija zaštite i unapređenja kulturnog nasleđa i prirodnog okruženja te promocija koncepta održivog razvoja.

Glavne oblasti delatnosti Udruženja su ukazivanje na probleme, edukacija, obaveštavanje i promocija vrednosti i značaja kulture i kulturnog nasleđa; principa održivog lokalnog i regionalnog razvoja; racionalnog korišćenja prirodnih resursa; mogućnosti korišćenja obnovljivih izvora energije te izdavačka delatnost u ovim oblastima. Udruženje razvija široku saradnju sa univerzitetima, stručnim udruženjima i drugim organizacijama iz javnog, privrednog i neprofitnog sektora u Srbiji i inostranstvu,.

Aktivnosti Udruženja usmerene su pre svega na javno zagovaranje, sakupljanje informaciono-dokumentacione građe, organizacija naučnih, stručnih i drugih skupova, publikovanje štampanih i elektronskih materijala, uključujući i internet, u oblastima delovanja Udruženja.

U dosadašnjem periodu realizovan je veći nekoliko programa edukacije, mobilizacije i podizanja svesti javnosti o potrebi očuvanja kulturne, graditeljske i prirodne baštine. Formiran je veći broj baza podataka o kulturnim i prirodnim vrednostima Srbije javno dostupnih preko interneta:

- rezultati inventarizacije, ekološke valorizacije i promocije održivih metoda korišćenja vlažnih staništa u Vojvodini.
- informativni portal o flori, fungii i fauni Srbije (održava se u saradnji sa Konzorcijumom organizacija civilnog društva za kartiranje biološke raznovrsnosti Srbije ;ije je formiranje iniciralo Udruženje);
- elektronska baza podataka nepokretnih kulturnih dobara Srbije

koja daje uvid u tekstualne i prostorno definisane podatke o arheološkim nalazištima, prostornim kulturno-istorijskim celinama i spomenicima kulture u Srbiji.

U cilju unapređenja informisanja javnosti i negovanja kulture dijaloga, osim zvanične internet prezentacije, Udruženje je registrovalo i održava internet magazin pod nazivom *Diurnarius* i izdalo je nekoliko publikacija o prirodnim vrednostima Subotice, Vojvodine i Srbije.

26. DRUŠTVO INOVATORA I PRONALAZAČA

Društvo Inovatora i Pronalazača je udruženje koje je dobrovoljno, nestranačko, nevladino i neprofitno.

Društvo Inovatora i Pronalazača je osnovano 28.01.1963

Društvo Inovatora i Pronalazača povezuje i usmerava rad pronalazača i inovatora i da u saradnji sa drugim istim i sličnim organizacijama, regionalnim Komorama samostalnim sindikatima, školskim, visokoškolskim i naučnim institucijama radi na razvoju, jačanju povezivanju i unapređenju, pronalazke, inovatorske i racionalizatorske delatnosti, kao i sa Pokrajinskim, Republičkim Savezom Pronalazača.

Društvo broji 17 članova i nada se povećanju broja članova.

Svakog zadnjeg ponedeljka u mesecu u 16 sati članovi se okupljaju u prostorijama Saveza Stručnih Društava.

Na međunarodnom sajmu inovacija „TeslaFest 2014“ postignuti su značajni rezultati. Pored velike konkurencije uspele smo osvojiti šest medalja od kojih su dve bronzane, dve srebrne, jednu zlatnu medalju i posebna nagrada Volga Državnog Univerziteta za Tehnologiju iz Moskve koji su dodeljivali tri nagrade Društvo je osvojilo drugo mesto, za izuzetan doprinos očuvanju prirodnih resursa svojim inovativnim idejama.

I. BEVEZETŐ

Az ötven év olyan jubileum, amely emberléptékű, ezt az ember fel tudja fogni, sok esetben meg is éri, és emlékezhet olyan eseményekre amelyek az elmúlt ötven évben történtek. Egy szervezet esetében, amely ötven évet él meg nem biztos, hogy sikerül minden egyes elmúlt eseményre emlékezni, hiszen csak a szervezet az „örök” az irányítói, működtetői viszont folyamatosan változnak.

A szabadkai Szakegyesületek és Társulatok Szövetségénél is ez a helyzet, az intézményi memória már nagyon megkopott, a mostani irányítóknak munkavállalóknak csak a sokszor hiányos dokumentációból, vagy az idősebb régi tisztségviselők emlékezéseiből van lehetőségük megismerni a saját intézményük múltját.

E kiadvány összeállításának munkálatai közben is ez a helyzet állt elő, a szerkesztőbizottság tagjai jól emlékeztek az elmúlt évtized eseményeire, de a kilencvenes évek előtti történések már a feledés homályába borultak. Ezeket a régi dokumentumokból, vagy egy-egy volt elnök, végrehajtó bizottsági tag emlékezését felhasználva tudtuk megszerezni.

Mindezen nehézségek ellenére reményeink szerint sikerült egy olyan kiadványt összeállítanunk, amely mind a jelenlegi tagok, mind a város közvéleménye számára röviden bemutatja a szövetség történelmét és jelenlegi munkáját is.

A 2015-ös év a szövetség számára a jubileum éve. 1965 márciusában alakult meg a ma is működő és reményeink szerint egy új fénykor előtt álló civil szervezeti szövetség, akkor még a kommunista rendszer ernyője alatt. Ma már az ernyő kifejezést egy teljesen más kontextusban használjuk: megváltoztak a társadalmi körülmények és nem a szövetség tartozik a politikai ideológiák ernyője alá, hanem ő nyújt egy védelmező, esernyő szerepet a civil egyesületek feje fölé. A kiadvány szerkesztésének zárásakor 26 egyesület tagja a szövetségnek, amelyek bátran ki merjük jelenteni az élet minden területét lefedik, és amelyek, egy egészséges elegyét alkotják a valamikori régi alapító egyesületeknek

és a modern világ kihívásaira válaszul alakult egyesületeknek. A tagságot a jubileumi évben a teljesség igénye nélkül a környezetvédelmi, a mezőgazdasági, a turisztikai, az újságíró, az ifjúsági, az egészségügyi, a technikai, a nyelvi, az irodalmi, a térségfejlesztési, a vállalkozói egyesületek alkotják, amelyek maguk szervezik munkájukat, a szövetség az infrastruktúrájával, munkavállalóival és érdekérvényesítő képességével pedig egy nagy esernyőként áll a felettük, amellet, hogy saját maga is megjelenik önálló szervezetként a társadalomban.

A jubileumi évben egy pillanatra megállunk, szemrevételezzük az elmúlt ötven évet, hálát adunk az előttünk munkálkodóknak, hogy lerakták az eredményes jövő alapjait, és újult erőt veszünk, hogy a következő ötven évet még eredményesebben, az új kihívásoknak megfelelően éljük meg.

II. A SZAKEGYESÜLETEK ÉS TÁRSULATOK SZÖVETSÉGÉNEK LÉTREJÖTTE ÉS RÖVID TÖRTÉNETE

A Szakegyesületek és Társulatok Szövetségének alapítása, a fennmaradása és a fejlődésének társadalmi közege

Húsz évvel a második világháború befejezése után a Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaságban a gazdaság már fellendülőben volt, különösen az 1963-ban meghozott reformoknak köszönhetően. Városunk akkori vezetőinek ötlete volt, hogy létrehozzanak egy olyan társadalmi szervezetet, mai értelemben egy társulást, vagy "ernyőszervezetet", amely szárnyai alá venné a különböző tevékenységekkel foglalkozó polgári szakegyesületeket, egyesítené őket, rendeltetés-szerűen szervezné meg a munkájukat. Ezekben az egyesületekben sokan tevékenykedtek, olyan emberek, akik különböző gyárakban, intézményekben vagy más szervezetekben voltak alkalmazásban, de összekötötte őket valami, egy közös cél. Legegyszerűbben ezt úgy mondhatnánk, hogy valamennyiük a fejlődésért dolgozott, a társadalom érvényesüléséért, a polgárok jobb életkörülményeinek megteremtéséért. A szövetség létrehozása a legegyszerűbben megfogalmazva abból a szállóigéből eredt, hogy együtt erősebbek vagyunk. Egyesített tudással, tehetségek összefogásával többet lehet elérni, megvalósítani az életben.

Ilyen volt az alapötlet, az elgondolás, ami valójában fennmaradt a mai napig és működik is. Amikor a szövetségről esik szó, akkor azt is ki kell emelni azt is, hogy ilyen szervezet nincs még egy az országban, lehet a régióban sem találni hasonló, fél évszázadon át fennmaradó és működő közösség. Vannak hasonló szervezetek, de a szabadkai szövetség profilját, céljait, szervezeti felépítését és működését tekintve egyedülálló. Ennek a szövetségnek a létrejötte és története az alapítók elmondása, visszaemlékezése, a fennmaradt kevés dokumentum alapján került megírásra.

A szövetség ugyanezen a néven 1965 elején alakult meg a szabadkai Dolgozó Nép Szocialista Szövetsége társadalmi-politikai

szervezet kezdeményezésére. Ugyanakkor döntés született a Gazdasági Szakemberek Klubja megszűnéséről, az akkori Engels, ma Corvin Mátyás utca 9. alatti épület használati jogát pedig a Szakegyesületek és Társulatok Szövetségére ruházták át. Az akkor alapított szövetség feladatául a szakegyesületek munkájának összevonását, koordinálását jelölték meg azzal a céllal, hogy tevékenységével Szabadkán és környékén a társadalom javára szolgáljon.

Az alapítás

Az alapító közgyűlést 1965. március 1.-én tartották meg 17 órai kezdettel az Engels utca 9. alatt, amelyen 64 küldött volt jelen. Az alapító közgyűlésen jelen volt, és ezt a jegyzőkönyv is tanúsítja Stjepan Milašin, Szabadka Dolgozó Népe Szocialista Szövetségének elnöke, aki akkor bevezetőt is mondott. Lazo Kopunović, a kezdeményező bizottság elnöke munkaelnökségre tett javaslatot, amelynek tagjai voltak:

Seneš Đorđe

Bašić Antun

Josip Stipić okleveles mérnök

Jegyzőkönyvvezetőnek Lilika Gros lett megválasztva, a jegyzőkönyv hitelesítésével pedig Ruža Dulić és Marica Vujković voltak megbízva. Az ellenőrző bizottság tagjai Marko Buljovčić, Josip Dulić és Ljudevit Vidaković voltak, a jelölő bizottságé pedig Ruža Vuković, Torma Geza, Čapo Ladislav ph.magiszter.

Az alapszabály tervezetének vitájában többen is szót kértek, ők: Koloman Stipić, Ing. Mirković, Bora Putnik, Vinko Vuković, Karlo Popović, Josip Stipić okl. mérnök, Seneš Đorđe, Antun Donat okl. mérnök, Albe Francisković, Marko Buljovčić és Antun Bašić.

Ezen az ülésen meg kellett választani a 7 tagú igazgató bizottságot. Jelöltek voltak:

Dr Josip Dulić
Josip Ferenci

Szerb Orvosok Egyesülete
Közgazdászok Egyesülete

Karlo Popović	Könyvelők Egyesülete
Ladislav Čapo ph. Magiszter	Gyógyszerészek Egyesülete
Antun Bašić	Mérnökök és Technikusok Egyesülete
Ilija Marjanov	Állatorvosok Egyesülete
Ljudevit Vidaković	Gazdasági Jogászok Egyesülete
Ivan Bošnjak	Jogászok Egyesülete
Seneš Đorđe	Közgazdászok Egyesülete
Josip Stipić okl. mérnök	Mérnökök és Technikusok Egyesülete
Albe Francišković	Könyvelők Egyesülete
Lazo Kopunović	Közgazdászok Egyesülete
Živko Mutić	Mérnökök és Technikusok Egyesülete
Dr Vinko Perčić	Szerb orvosok Egyesülete
Andrija Kujundžić	Jogászok Egyesülete

A szavazást követően a legtöbbet kapott szavazatok alapján a következő személyek lettek tagjai az igazgató bizottságnak:

Seneš Đorđe	Közgazdászok Egyesülete
Josip Stipić okl. mérnök	Mérnökök és Technikusok Egyesülete
Albe Francišković	Könyvelők Egyesülete
Lazo Kopunović	Közgazdászok Egyesülete
Živko Mutić	Mérnökök és Technikusok Egyesülete
Dr Vinko Perčić	Szerb orvosok Egyesülete
Andrija Kujundžić	Jogászok Egyesülete

A felügyelő bizottság megválasztott tagjai:

Ruža Dulić	Jogászok Egyesülete
Josip Stipić okl. mérnök	Mérnökök és Technikusok Egyesülete
Mihajlo Mamužić	Közgazdászok Egyesülete

Az alapítói közgyűlés jegyzőkönyve alapján, amelyet Szabadka Község Képviselő Testületének közigazgatási és belügyi osztályához

nyújtottak be Seneš Đorđe és Ljudevit Vidaković aláírásával a szövetséget a 732/65 iktatói szám alatt jegyezték be 1965 március 6-án. A Közigazgatási és belügyi osztály 1965 március 20-án kiadta a 9397/1-65 számú végzést, amelyben ez áll:

“A Seneš Đorđe és Josip Stipić okleveles mérnök, továbbá még nyolc személy aláírásával benyújtott kérvénnyel kapcsolatban a beadott alapszabály és munkaprogram alapján engedélyezzük Szabadka és Szabadka község területén a Szakegyesületek és Társulatok Szövetségének tevékenységét.”

Aláírás: Nedeljko Baroš okleveles jogász, elöljáró

Az épület használati jogának átruházása a szövetségre

A Községi Bírósághoz benyújtott 1772/1966 számú, a Gazdasági szakemberek Klubja és a Szakegyesületek és Társulatok Szövetsége közti szerződés alapján az Engels utca 9 szám alatti épület használati jogával a szövetség rendelkezik.

Mellesleg nem árt megjegyezni, hogy a szóban forgó épületet dr. Engelmann Jenő gyógyszerész építtette 1922-ben, telekkönyvezve 1923-ban lett, de 1948 október 13-án a Járási Bíróság Szabadkán hozott 3791 számú végzésével társadalmi tulajdonná vált.

Ez történt fél évszázaddal ezelőtt. Fél évszázad a történelemben nem jelent sokat, de fél évszázad az ember életében már igen. Egy ilyen szervezet számára pedig, amely a társadalmi történések terén több korszakon is átment, sokat jelent. Azon túlmenően pedig bizonyítja, hogy szakemberek nélkül nem lehetséges a gazdasági, műszaki-technológiai fejlődés, előrehaladás. Az elmúlt 50 évet tekintve az iménti tézis nem tekinthető semmiképp egy arányos folyamatnak, mert voltak hullámvölgyek is. Sajnos meg kell állapítani, hogy a hanyatlás, ami húsz évvel ezelőtt kezdődött, még mindig tart. A politika ma már mindenhová

beférközött, az élet minden területén jelen van (a sportban és a kultúrában is), így leszögezhetjük, amit a sajtót követve is megállapíthatunk, hogy ez már irányelv lett. A társadalomban és a gazdaságban jelentkező problémák ilyen megközelítése nem igényel bizonyítást, mert annyira nyilvánvaló, és valamennyien érzékeljük a következményeket.

Természetesen nem kell, nem szabad szem elől téveszteni, hogy az ilyen és hasonló szervezetek, mint a szövetség bizonyos értelemben határkövet jelentenek, mezsgyét alkotnak, mert ezek kormányon kívüli, politikamentes, nem vallási és nonprofit szervezetek. Így, ilyennek alakult meg a szövetség, így dolgozott, tevékenykedett és működik ma is. Igaz, a szakemberek véleményére fittyet hányva megtépázott, csorbult tekintéllyel, és a hatáskörök megvonásával.

Mit tartalmazott a statútum a szöveg alapítást követő letisztázásakor?

A szövetség egyik legrégebbi alapokmányának 1. – 6. szakaszában az ez állt :

A szabadkai Szakegyesületek és Társulatok Szövetsége szakmai-társadalmi szervezet, amely a hatályos rendelkezések értelmében van bejegyezve Szabadka Község szakmai egyesületei és társulatai jegyzékében. A szövetség része a Dolgozó Nép Szocialista Szövetsége Községi Bizottságának. A szövetség jogi személy és rendelkezik mindazokkal a jogokkal és kötelezettségekkel, amelyek az Alkotmány, a Törvénykönyv és az alapszabályban foglaltak alapján kijárnak neki.

Ugyanebben a statútumban a 7. szakasz 14-es pontjába foglalták a célokat, feladatokat és kötelezettségeket. Ezek többsége nem különbözik a jelenleg érvényben lévő alapszabályba foglaltaktól, néhány azonban egészen eltérő. Közülük kiemeljük a következőket:

- A szövetség a szakegyesületek révén közvetlenül összekapcsolja és alkotó munkára ösztönzi a szakembereket, fejleszti ezáltal a termelő erőket.....

- koordinálja azoknak a szakegyesületeknek és társulatoknak a munkáját, amelyek szakvéleményezéssel segítik a képviselőház és szerveinek döntéshozatalát.

Előttünk álló feladat tehát, hogy ismét kiharcoljuk ezt a státust, szakemberek új generációja nő fel, nekik bizonyára sikerül majd ezt elérni.

Az 1965-ös statútumban a szövetség szerveiről a következők találhatók:

A szövetség szervei:

A közgyűlésbe a szövetség tagszervezetei 10 küldöttet delegálnak. Közülük egy tagja az igazgató bizottságnak.

A közgyűlés évente kétszer ül össze és megválasztja az igazgató bizottság, valamint a felügyelő bizottság tagjait. A közgyűlést munkaelnökség vezeti, amelynek 3 tagja van.

A szövetség igazgató bizottságának 15 tagja van, háromhavonta tart ülést és soraiból választ elnököt, alelnököt, titkárt és pénztárost.

A titkár vezeti a szövetség adminisztrációs munkáját. Az igazgató bizottság megbízatása 2 évre szól.

A felügyelő bizottságnak 3 tagja van és felügyeli a szövetség ügyvitelét.

Mi található a Szakegyesületek és Társulatok Szövetségének az alapszabályában ma?

A szövetség jelenlegi céljai:

- *A szövetség tagságának összefogása szakmai tudásuk gyarapítása végett, biztosítani az őket megillető helyet a társadalomban annak arányában, milyen mértékben járultak hozzá Szabadka és környéke társadalmi-gazdasági, tudományos és ipari fejlődéséhez.*

- gondoskodás a szövetség vagyonáról és objektumairól,
- a szakegyesületek és társulatok munkájának koordinálása és segítése céljaik megvalósításában,
- együttműködés más szakegyesületekkel és szervezetekkel bel- és külföldön egyaránt,
- a szövetség és valamelyik szakegyesület, vagy társulat számára szakmai segítségnyújtás, tanácsadás és szakelőadások, szemináriumok, szaktanfolyamok és hasonló szakmai összejövetelek megszervezése,
- tudományos és szakmai munkák, dolgozatok és egyéb kiadványok /folyóirat, hírlevél, stb./ megjelentetésének megszervezése a szövetség tagsága, illetve más rokonszervezetek részére,
- más munkák, feladatok elvégzése a szövetség vagy a szakegyesületek és társulatok részére összhangban a törvényes előírásokkal és a szervezet alapszabályával.

A szövetség szervei:

A szövetség közgyűlése amelyben a statútummal összhangban mindegyik tagszervezetnek a tagsága száma arányában van képviselője.

*Igazgató bizottság – hét tagját az egyesületek tagságából választják meg
Felügyelő bizottság – valójában ellenőrző szerv amely az eszközkezelést és az ügyvitelt felügyeli és három tagja van.*

A szövetség tagjai az alapításkor

A szövetség idősebb vezetőségi tagjainak visszaemlékezései szerint az első egyesületek, amelyeket a szervezet alapítóinak is tekinthetünk a Mérnökök és technikusok Egyesülete, valamint a Könyvelők Egyesülete voltak. Viszont az alapítói jegyzőkönyv szerint a szövetség létrehozásában több egyesület is részt vállalt, tagjai ott voltak az alapítók között. Ezek:

- Mérnökök és technikusok Egyesülete

- Könyvelők Egyesülete
- Szerb Orvosok Egyesülete
- Közgazdászok Egyesülete
- Gyógyszerészek Egyesülete
- Állatorvosok Egyesülete
- Gazdasági Jogászok Egyesülete
- Jogászok Egyesülete

Röviddel az alapítást követően bővült a szövetség tagsága. A következő egyesületek alkották a szervezetet:

- Mérnökök és technikusok Egyesülete
- Közgazdászok Egyesülete
- Jogászok Egyesülete
- Gyógyszerészek Egyesülete
- Gazdasági Jogászok Egyesülete
- Könyvelők és Pénzügyi Szakemberek Egyesülete
- Szerb Orvosok Egyesülete
- Újságírók Aktívája

III. A SZÖVETSÉG TEVÉKENYSÉGE A HETVENES ÉS A NYOLCVANAS ÉVEKBEN

Az alapítástól a múlt század hetvenes éveikig az egyesületekre a szövetségen belüli konszolidáció volt jellemző, majd néhányuk esetében felélénkült a tevékenység és mind ismertebbekké váltak a szabadkai gazdaságban, valamint az akkori község társadalmi-politikai életében. Archív dokumentumokban fennmaradtak mellékelt átiratok, amelyek a leghitelesebben tanúskodnak a szövetség akkori munkájáról.

1973.03.03-án Szabadkán a Szakegyesületek és Társulatok Szövetsége Engels utca 9 szám alatti épületében 9 órai kezdettel ülést tartott a közgyűlés. Az ülésen a tagság egyesületeinek 49 küldötte volt jele.

Ezen az összejövetelen például Stanislav Sigulinski mérnök, Szabadka Községi Képviselő Testületének alelnöke a szabadkai gazdaság helyzetéről tartott előadást és annak stabilizálására hozott intézkedéseket ismertette. Beszámolójában Sigulinski elvtárs rámutatott a fizetőképtelenség jelenségére, ami Szabadka gazdaságára általában is jellemző volt.

Stipić elvtárs ekkor kiemelte, hogy a szövetségben szakemberek serege tevékenykedik, hogy a szövetségben több mint 3000 szakembert tartanak nyilván, ami olyan szellemi erőforrás, amely hathatósan kiveheti részét a szabadkai gazdasági élet felélénkítésében.

Seneš Đorđe felszólalásában ismertette a szövetség addigi tevékenységét, az alapítás óta eltelt időszakban elért fejlődését. Kihangsúlyozta, hogy a Szakegyesületek és Társulatok Szövetségének kell egyesíteni a szaktudást, és ezt az erőt irányítania, koordinálnia. Felszólalásában Seneš elvtárs javasolta, hogy ez a szövetség legyen valamennyi egyesületnek a fő koordinátora és a Közgazdászok Egyesülete által kiadott "Novi privrednik" újság legyen a szövetség lapja.

1973.12.08-án jelentést készült a szövetség munkájáról, amelyet a Dolgozó Nép Szocialista Szövetségének községi bizottságához juttattak el, és amely néhány pontban volt összefoglalva:

1. A szövetségnek sikerült Szabadkán olyan szervezési, társadalmi-adminisztrációs feltételeket teremtenie és megfelelő helyiségeket biztosítani az egyesületek zavartalan munkájához, ami kedvezően hatott ki a tevékenységükre.

2. A szövetség a társadalmi tevékenységekről szóló öngazgatási megállapodás aláírásával egységes feltételeket teremtett valamennyi egyesületnek a tagságban.

3. A nemzetközi együttműködésben a szövetség arra törekszik, hogy ezt a tevékenységet egységesítse a szövetségben belül. Néhány egyesület ezt a tevékenységet továbbra is egyedül végzi, kizárólag csak saját magának.

4. Szabadkán mindeddig a szakemberek nem voltak bejegyezve, regisztrálva sem számbelileg, sem szakmai vonatkozásban. A szövetség feladatául jelölte meg, hogy ezt a munkát teljes egészében elvégezze, és ennek a munkának a végén tart. Mind a szervezés, mind a mennyiség tekintetében a munka terjedelmes volt, de az eredmények igazolják annak indokoltságát.

5. A szövetség koordinációs aktivitása hozott eredményeket, viszont még nem sikerült maradéktalanul összevontan irányítani az egyesületek munkáját. Ez állandó munkafeladat less az elkövetkezőkben is.

1976 május 28-án a Szakegyesületek és Társulatok Szövetsége közgyűlésének évi összejövételén, amelyet Szabadkán az Engels utca 9 szám alatt tartottak meg 33 küldött volt jelen.

Ilija Marjanov, a közgyűlés elnöke beszámolt a szövetség elmúlt kétéves munkájáról. A szövetség munkája valójában az egyesületek munkáját tükrözte, voltak tagok, amelyek aktívak voltak és voltak kevésbé tevékeny egyesületek.

Ki kell emelni a Mérnökök és Technikusok Egyesületét, a Jogászok Egyesületét, a Gyógyszerészek Egyesületét, amelyek igen tevékenyek voltak ebben az időszakban. Egyes egyesületek tevékenysége hanyatlott, ki kell elemezni, hogy ez az igazgató bizottság mulasztásának következménye, vagy egyes ágazati vezetők hibája. A szakegyesületekben a problémák szakmai megoldását kell kiemelni elsősorban a tevékenység terén, ami mindenütt egyedi volt.

Közös problémaként olyan kérdések kerültek megvitatásra, amelyek általában jellemzőek voltak akkor a társadalmi-politikai életben. Az egyesületekben mindenütt megvitatották az Alkotmányfüggelék meg hozatalának indokoltságát, vita folyt Vajdaság Alkotmányának meg hozataláról, a község új alapszabályának elfogadásáról, továbbá Szabadka, a tartomány és a köztársaság közép- valamint hosszú távú fejlesztési elképzeléseiről.

Ezen az ülésen Szabadka gazdaságának hosszú távú fejlesztési tervéről Andrija Peić magiszter tartott előadást. (A beszámoló 3 példányban megtalálható a szövetség archívumában).

1981 április 28-án a szövetség elnöke Bacsí Sándor okleveles építőmérnök a Szocialista Szövetséghez eljuttatta a szövetség nemzetközi együttműködési tervét, amelyben a partner Československa vedeckotechnická společnost Bratislava – Brno volt.

A Belgrádi székhelyű Jugoszláv Mérnökök és Technikusok Szövetsége 1979.10.09-én átiratot juttatott el 1598 szám alatt a Prágában székelő Csehszlovák Tudományos és Műszaki Társasághoz amelyben kezdeményezték a közvetlen szakmai együttműködést a szabadkai Szakegyesületek és Társulatok Szövetsége, valamint a Pozsony vagy Brno környéki rokonszervezetek között.

A jugoszláv és a csehszlovák szövetségek együttműködésére vonatkozó protokollban ez állt: “Mivel közvetlen együttműködési ajánlat szerepel a két szervezet között minden szinten, így javasoljuk, hogy kutassák fel a szakmai együttműködési lehetőségeket az Önök városa és a szabadkai szakegyesületek között “.

1988.03.24-én Somogyi Katalin, Szabadka Község Képviselő testületének titkára értesíti a szövetséget, hogy költségvetési eszközöket hagytak jóvá:

- A szakegyesületek szövetsége működésére 8.370.000,00 dinárt
 - A Társult munka folyóirat kiadására 3.000.000,00 dinárt
- Ami összesen 11.370.000,00 dinárt tett ki.

1981-ben a szövetség öt taggal bővült, ezek az új tagok:

- Munkavédelmi Egyesület

- Energetikusok Vajdasági Szövetsége - Szabadkai Alosztály
- Pszichológusok egyesülete
- Műépítészek Egyesülete
- Pedagógusok Egyesülete

1981 és 1994 alakult egyesületek, amelyek felvételt nyertek a szövetségbe:

- Városrendezők Egyesülete
- Csornai Richárd Ökológusok Egyesülete
- Könyvelők és Revizorok Egyesülete (volt RFR)
- Állatorvosok és Állatorvosi Technikusok Egyesülete
- Egészségügyi Dolgozók Községi Szövetsége
- Méhészegyesület
- Szociális Munkások Egyesülete

1995-ben megalakult a:

- "Prof. Stjepan Han" Informatikai Egyesület.

A kilencvenes években a szövetséghez csatlakoztak a következő egyesületek:

- Horizonti Polgárok Ökológiai Egyesülete
- Józan élet Polgárok Egyesülete a család és az Ifjúság védelméért
- Tanítók Egyesülete Szabadka
- Jugoszláviai Magyar Mérnökök és Műépítészek Egyesülete, amely ma Vajdasági Magyar Mérnökök és technikusok Egyesülete néven működik
- Riparia Természetbarátok Egyesülete
- Szabadkai Parasztok Egyesülete

- Palics Fórum Polgárok Egyesülete
- Etnolife Polgárok Egyesülete
- Társulás Szabadka Község Fejlődéséért

Tíz évvel ezelőtt a következő egyesületek voltak a szövetség tagjai, amelyek száma évről évre változott:

- Mérnökök és Technikusok Egyesülete
- Közgazdászok egyesülete
- Könyvelők és Revizorok egyesülete
- Energetikusok Vajdasági Szövetsége - Szabadkai Alosztálya
- Csornai Richárd Ökológusok Egyesülete
- Egészségügyi Dolgozók Községi egyesülete
- Prof. Stjepan Han Informatikai Egyesület
- Horizonti Polgárok Ökológiai Egyesülete
- Józan élet Polgárok Egyesülete a család és az Ifjúság védelméért
- Tanítók Egyesülete Szabadka
- Jugoszláviai Magyar Mérnökök és Műépítészek Egyesülete
- Riparia Természetbarátok Egyesülete
- Szabadkai Parasztok Egyesülete
- Palics Fórum Polgárok Egyesülete
- Etnolife Polgárok Egyesülete
- Társulás Szabadka Község Fejlődéséért

Némely egyesületek, amelyeknek számbelileg nagy volt a tagsága és szakmailag is megosztott, azok alosztályaikban működtek.

- A Mérnökök és Technikusok Egyesületének kilenc alosztálya volt
- Az Orvosok Egyesületében nyolc alosztály volt

- A Könyvelők és Pénzügyi Dolgozók Egyesületének valamennyi nagyobb vállalatban volt alosztálya

A szövetség tagjainak aktivitása különösen élénk volt a múlt század hetvenes és nyolcvanas éveiben. Abban az időben a szövetségnek három fizetett alkalmazottja volt, akik segítették a tagság, az egyesületek munkáját.

A kilencvenes évek elején a tagok növekvő igényeinek kielégítésére a szövetség megvette az első személyi számítógépet, közismerten PC-t, amit a könyvelésben, a jogalkotási tevékenységben és egyes tagszervezetek jegyzőkönyveinek vezetésében használt.

Az Energetikusok Szövetsége – Szabadkai Alosztálya abban az időben nagy szolgálatot tett a szövetségnek és a tagságnak, mivel sikerült megoldani egy megoldhatatlannak tűnő problémát. Kilakoltatták a szövetség épületének egyik helyiségét (amit községi szervek ítélték oda neki) törvénytelenül improvizált lakásként használó személyt. Az 1994-től 1998-ig tartó bírósági per költségeit az Energetikusok Szövetsége állta, a per megnyerésében pedig nagy szerepet vállalt Tóth Bagi András okleveles mérnök, aki 1991-től 1995-ig a szövetséget vezette.

IV. TÁRSADALMI VÁLTOZÁSOK A 90-ES ÉVEK RENDSZERVÁLTÁSA IDEJÉN

A 90-es évek elején nehéz napok virradtak Szerbiára, a gazdaságra és a szövetségre. A szövetségnek nem volt elég bevétele, jövedelme a működésre, ezért az adminisztrációs, a műszaki tevékenységet és a könyvelést is egy személy végezte, ő pedig Szabó Sipos Nataša volt. Az ő személyi jövedelmét az üzlethelyiségek bérleti díjából fedezték, az egyéb kiadásokat pedig a körzeti gazdasági kamara fizette. Miután Nataša asszony nyugdíjba vonult, az ő helyére Vlahović Katalin asszony lett felvéve. A szövetség pénzelésének problémája továbbra is fennállt, a tagok száma mindössze hét volt, az aktivitások pedig minimálisra csökkentek. Az akkori végrehajtó bizottságnak és a szűkebb vezetőségnek a legfontosabb feladata volt a szövetség fenntartása, megmenteni a megszűnéstől, megakadályozni feloszlását.

A gazdasági válság elmélyülése, a hiperinfláció, a JSZSZK felbomlása, a közvetlen környezetben dúló háborúk következtében az egyesületek munkája elsorvadt, némely egyesületek megszűntek, mások csak egzisztáltak és így keletkeztek azok a gondok, amelyek a 20-ik század utolsó évtizedében állandóan jelen voltak.

A szövetség a közelmúltig éppen hogy képes volt egy alkalmazott szerény keresetét biztosítani és így könyvelői, adminisztrációs szolgáltatást nyújtani nekik.

2004 február 1-től sikerült a könyvelő mellé egy szervező titkárt is alkalmazni teljes munkaidővel, aki a számítógép kezelése mellett használta az internetet, a korszerű szövegszerkesztési szoftvert, aki a szerb és a magyar nyelv mellett beszélt angolul is. Ő Németh Csilla volt, aki járatos volt projektumok készítésében és vezetésében is.

A 90-es évekig a szövetség tevékenységét részben költségvetési eszközökből pénzelték, részben adományokból, amelyeket olyan gazdasági szervezetek, cégek biztosítottak, mint a Sever, a Zorka, a Bratstvo, a Suboticatrans, a November 29, az Agrokombinat, a Pionir és mások.

Emellett a szövetség tevékenységét anyagilag segítették önkéntes adományok révén is (Orvosok és Egészségügyi Dolgozók Egyesülete), valamint kiadói tevékenységből befolyó jövedelemből. A Közgazdászok Egyesülete jelentette meg és árusította a »Novi privrednik« és az »Udruženi rad«, szabad fordításban »Új üzletember« és »Társult-munka« című lapokat. A kivételesen rossz gazdasági körülmények közepette pedig a körzeti gazdasági kamara nyújtott anyagi segítséget.

Az anyagi eszközök egy részét a tagsági díjak begyűjtésével biztosították mindaddig, amíg az életszínvonal olyan alacsony szintre süllyedt, hogy ez már megoldhatatlan megterhelést jelentett a tagság számára.

A 90-es években jelentkező gazdasági nehézségek idején a szövetség próbálta feltalálni magát a túlélésben. Ebben legtöbbször a körzeti gazdasági kamara segített, valamint bevételi forrást jelentett, hogy az épület egy részét bérbe tudták adni. Ezáltal sikerült előteremteni a működéshez szükséges minimális eszközöket. Azokban az időkben a szövetséget segítette az Energetikusok Egyesülete, a Mérnökök és Technikusok Egyesülete, a Könyvelők és Revizorok Egyesülete, mégpedig oly módon, hogy tanfolyamokat szerveztek.

Belső szabállyal rendelkeztek arról, hogy a tagszervezetek tagsági díjat fizessenek, ami ma is létezik és egy minimális anyagi bevételt jelent a szövetségnek, tekintettel arra, hogy az egyesületek is nehéz helyzetben vannak és anyagi gondokkal küszködnek.

Mindezek a problémák, nehézségek mellett gondját kellett viselni az épületnek, a székháznak is. Mivel a pincehelyiségek állapota nagyon rossz volt, a szövetség az Andex Kft. tulajdonosának javaslatára, kezdeményezésére szerződést kötött a pincehelyiségek rendbehozásáról. Leeresztették a padlót, kihordták a felesleges földet, kivitték az elhasználódott, korhadt kazánt, szigetelték a helyiségeket a padlót, rendbehozták a falakat, felújították a villamos vezetékeket és a fűtési rendszert. Ezután a pincehelyiségeket bérbe vette az Andex Kft. raktárként használta, és a községi árjegyzék szerint fizette a bérleti díjat. Minderre 2002-ben került sor.

V. TÁRSADALMI VÁLTOZÁSOK A 2000-ES ÉV UTÁN

A 2000 végén bekövetkezett változások arra bátorítottak, hogy javulnak a fennmaradás feltételei, a vállalkozások ügyvitele jobb lesz, hogy csökken a munkanélküliség, hogy fokozatosan majd növekszik a kereslet a szakkáderek iránt. Több külföldi befektető megjelenésére számítottak, a termelés, az árucsereforgalom növekedésére. Sajnos mindez nem következett be.

A magánosítás hatása a szövetség és a tagság munkájára

Az úgynevezett társadalmi munkaszervezetek magánosítása több hullámban történt országos szinten és nem hozta meg a várt eredményt. Ellenkezőleg, munkások tömeges elbocsájtására került sor, sokan pedig a mai napig nem kapták meg keresetüket. A magánosított vállalatok egy részében csődeljárás folyik, vagy már fel is számolták őket, vagyis bezárták a gyárkapukat, a munkagépeket és a felszerelést vagy eladták, vagy használatlanul állnak, mivel már korszerűtlenek, elöregedtek. A részletesebb elemzést más intézményekre, az illetékes minisztériumokra és a körzeti gazdasági kamarára bízta. Sajnos ez a helyzet, az ilyen állapot negatívan hat a szakegyesületek, egyszersmind a szövetség működésére is

A körzeti gazdasági kamara szerepe és jelentősége a szövetség munkájában az 1975-ös alakulástól 2008-ig²

A szabadkai Körzeti Gazdasági Kamara fennállásának 30. Évfordulója alkalmából megjelent kiadványban ez áll:

“A Körzeti Gazdasági Kamara Szabadkán 1975-ben alakult meg. Időrendben, a jogi és szervezési alapok lefektetése a szabadkai székhelyű

² Az idézet 2015. január 10-én került letöltésre a Körzeti Gazdasági Kamara www.rpk-subotica.org.rs honlapjáról

körzeti gazdasági kamara esetében így történt: A körzeti gazdasági kamara megalapítását kezdeményező bizottság 1975. március 20-án megtartott ülésen elnöknek Andrija Peić magisztert javasolták. A szabadkai székhelyű Körzeti Gazdasági Kamara alapításáról szóló öngazgatási megállapodást Apatin, Kishegyes, Topolya, Kanizsa és Szabadka községek írták alá 1975 júliusában. Az ágazati bizottságok, mint a kamara szerveződésének alapjai 1975 július 25-én alakultak meg. Az első alakuló ülést 1975. Augusztus 7-án tartották meg a Községi Képviselő Testület termében 9 órai kezdettel. A Vajdasági Kamara képviselőjében ezen az ülésen Velimir Vukmanović alelnök volt jelen. Apatin, Topolya, Kanizsa, Kishegyes, Ada, Zenta és Szabadkai községek társult-munka alapszervezeteinek túlnyomó többsége elfogadta a Szabadkán székelő Körzeti Gazdasági Kamara megalakításáról szóló öngazgatási szerződésbe foglaltakat.

A Szabadkán székelő Körzeti Gazdasági Kamara első ülését a munkaelnökség képviselőjében Lajčo Stipić mérnök vezette. A kamara közgyűlését 49 küldött alkotta”

Az említett monográfiában található az feljegyzések és az épület falán elhelyezett tábla alapján megállapítható, hogy a Körzeti gazdasági Kamara székhelye Szabadkán az Engels utca 9 szám alatt került bejegyzésre.

A szabadkai Körzeti Gazdasági Kamara egész idő alatt, vagyis 2008 végéig az épület nyugati szárnyának irodahelyiségeit használta albérlőként. Feltehetően községi határozat szólt erről, a kamara nem fizetett bérleti díjat, viszont köteles volt fizetni a fűtést, az elhasznált villanyáramot, a karbantartási és a beruházási költségeket, valamint az épület takarítását. Ez nagy segítséget jelentett a szövetségnek tevékenysége végzése vonatkozásában, mivel a kamara pénzelése különböző módon volt megoldva, de állandó biztonságot jelentett.

A szövetség és a kamara együttműködése 1998 végéig töretlen volt. Ezután jelentős változások történtek Szabadka gazdaságában. Stagnálás következett be, majd csökkent a termelés. Sok vállalat rendkívül rossz gazdasági helyzetbe került (egymás közti tartozások, stb.), addig, amíg ez nem következett be a kamara az említett költségek

fizetése mellett időnként anyagi támogatást is nyújtott a szövetségnek, ami elegendő volt egy alkalmazott személyi jövedelmének a kifizetésére.

A gazdaság helyzete napjainkban, a gazdasági rendszer működése és hatása a szövetség

A gazdaság helyzetéről felesleges sokat mondani, hiszen valamennyien tanúi vagyunk annak, hogy mennyire rossz. A vállalatok többsége nem működik, nagy a munkanélküliség, a magánszektor gyenge lábakon áll, kevés szakmunkást tudnak alkalmazni. Emiatt folyamatos a szakemberek elvándorlása az Európai Unió országaiba. Korábban ezek a káderek gyakorlati tapasztalatukat, szaktudásukat idehaza, a szabadkai gazdaságban kamatoztatták, hozzájárulva ezzel a tudományos ismeretek bővítéséhez, a műszaki fejlődéshez. Szakembereink messze földön ismertek voltak újításaikról, kezdeményező képességeikről, új tudományos ismeretek gyakorlatba való átültetéséről mind az ipari, mind a mezőgazdasági termelésben, a szolgáltatások terén, az egészségügyben, az oktatásban, az informatikában és a kutatómunkában. Hosszasan lehetne sorolni azokat a tevékenységeket, amelyekben szakembereink élen jártak és sikeresek voltak. Ezeknek a tényeknek a tudatában az elmúlt 50 év nem volt hiábavaló. Számos idehaza és külföldön szerzett elismerés, érem, plakett, díj, kitüntetés fémjelzi ezt a korszakot. A szabadkai újítók munkája messzeföldön elismert, a tervezők, pedagógusok, technológusok, informatikusok, ökológusok, mezőgazdászok, közgazdászok, biológusok és sokan mások öregbítették a szakismeretek hírnevét. Ebben nem kevés érdeme volt a szakegyesületeknek és a szövetségnek is. Természetesen nem szabad azért megfeledkezni – amikor visszatekintünk a fél évszázadra – a megtorpanásra, ami még ma is jellemző a tevékenységre.

Útkeresés a munka folytatására új viszonyok közepette

A Szakegyesületek és Társulatok Szövetsége a 2000-es évek közepére a társadalmi-gazdasági környezet változása miatt elvesztette azt

a szerepét, amelyet alapítói ötven évvel ezelőtt szántak neki. A kilencvenes évektől folyamatosan kezdett megváltozni a szövetség tagjainak tevékenysége. E folyamat eredményeként a szövetség mindinkább elvesztette a gazdasági-szakmai jellegű profilját és egy általános civil érdekvédelmi és szolgáltató szervezetté alakult át a jelenlegi jubileumra.

Szabadka gazdaságának leépülésével a gazdasági-szakmai szervezetek száma folyamatosan csökkent, és ezzel egy időben az egy adott cél elérése érdekében alakult civil szervezetek száma pedig növekedni kezdett, ami a szövetség tagságára is hatással volt. 2015-ben a szövetség tagjai között a már kimondottan gazdasági-szakmai szervezetek csak kis mértékben találhatók meg, a tagság túlnyomó részét a klasszikus civil szervezetek teszik ki. Ez a folyamat egyben biztosította is a szövetség fennmaradását, hála az akkori vezetőség józanságának és előrelátásának, akik felismerték a tényt, hogy a szakmai szövetségek ideje elmúlt és a civileké kell, hogy legyen a szerep a társadalom építésében.

2004-ben a tagság változásának eredményeképp elkezdődött egy fiatalítási folyamat a szövetség vezetőségében, amelynek eredményeképp mind a közgyűlési elnökség, mind a végrehajtó bizottsági elnökség fiatal és tetterkész emberek birtokába került, akik munkája megalapozta a szövetség jelenlegi szilárd helyzetét. Ez a fiatalítási folyamat 2008-ban is folytatódott, és azóta kis változásokkal ez a vezetőség irányítja a szövetséget.

A civil háttér és a jól megalapozott együttműködés valamint a vezetőség talpraesettsége és kitartó harca eredményezte azt, hogy a szövetség átvészelve és megerősödve élje túl talán legnagyobb válságát, a 2009-es évben, amikor is fennállása óta először saját lábára állt, és nem a Regionális Gazdasági Kamara árnyékában tengette életét.

2009-ben a Regionális Gazdasági Kamara felmondta az addigi albérlési szerződését a szövetséggel, ami azt eredményezte, hogy a szövetség a saját székhelyét teljes mértékben újra használhatta, ami számos pozitív, de annál több negatív következménnyel járt.

A kamara elköltözése bejelentés nélkül, önkényese, történt meg, még leltár sem készült a javokról, amelyek elkerültek innen. Nem került megállapításra, ki a tulajdonosa a bútornak, különböző berendezési tárgyaknak például. A kamara a szövetség tudta és megkérdezése nélkül elvitte mindazt, amiről úgy gondolták, hogy új színhelyükön szükségük van, vagy a hulladéktelepre szállították ki a számukra feleslegesnek hit tárgyakat (esetleg más helyre, amiről semmit nem tudni). A szövetség üres helyiségekkel maradt az épületben, üres volt a konferenciaterem (bútor nélkül), a falak a termekben meg voltak rongálva, sérült vakolattal, mivel szakértelem nélkül szedték le róluk a felfüggesztett vitrineket, megmaradt a korábban felakasztott képek helye, stb. A helyiségek, amelyeket a kamara használt, itt maradtak piszkos falakkal, padlószőnyeggel és halomban állt bennük a hulladék, a szemét.

A kamara kiköltözésével a szövetség használatába került a több mint 500 négyzetméteres hasznos területű nem túl jó állapotban lévő épület, amelyről folyamatosan gondoskodni kell, üzemeltetni kell.

A fenntartás finanszírozása és az újra üzembe helyezés volt az a két kulcs tevékenység, ami nélkül nem tudott volna tovább működni a szervezet. A körülmények szerencsés alakulásának és a vezetőség munkájának köszönhetően sikerült mindezeket a gondokat megoldani.

A 2008-ban megválasztott új közgyűlés Hulló István elnökletével és a végrehajtó bizottság Ricz András valamint Vlahović Zvonimir vezetésével teljesen új szemléletmódot hozott a szövetség vezetésébe. Folytatta az elődei által elkezdett modernizációs lépéseket és a civil mellett, stratégiaileg előre tervezett gazdasági alapokra helyezte a szövetség működését, amit azóta is folytat.

Az új elnökség első feladata volt, hogy kidolgozzon egy olyan középtávú stratégiát, amelye megalapozza a szövetség további működését és civil szolgáltató házzá alakítja azt. A stratégia két idődimenzióban határozta meg a cselekvési irányokat:

Rövidtávú célok:

A Szakegyesületek és Társulatok Szövetségének hagyományaihoz híven a szabadkai civil egyesületek szolgáltató központjává kell átalakulnia. Ennek a határozatnak az elfogadását nem szabad halogatni, mert, ha

nem követjük a világ fejlődési irányvonalait, lépéshátrányba kerülünk, és akkor lehet, hogy már túl késő lesz bármit tenni, mert nem tudunk megfelelni az elvárásoknak. A civil egyesületek központja azt jelenti, hogy megszűnik létezni az eddigi rendszer, a működés szervezését új alapokra helyezzük és a tagságnak az együttműködés új feltételeit kínáljuk fel:

- A szövetség, mint a ernyőszervezet a jövőben tagjainak nem csak érdekvédelmet kínál, biztosít, hanem több szolgáltatói funkciót is ellát.*
- A szövetség erőforrásait a tagságnak kínálja fel mindenekelőtt, de a jövőben a tagoknak is viszonzniuk kell azokat.*
- A szövetség erőforrásait másoknak is felkínálja, akik nem tagjai a szövetségnek.*
- A szövetség önálló jogi személyként kezd működni, és tevékenységét nem csak a tagság képviselésében folytatja.*

Középtávú tervek:

A civil szolgáltató központ projektuma:

A projektum célja, hogy a pincehelyiségben, amit senki se használ és nincs kiadva, civil szolgáltató központot hozzunk létre. Első feladata az új részlegnek az lesz, hogy találjon eszközöket, lehetőleg uniós pénzeket a projektum életre keltéséhez. A projektum keretében a pincében 5 irodahelyiséget tervezünk kialakítani és egy nagyobb helyiséget, amit oktatási célokra lehetne kihasználni, szemináriumok és konferenciák megtartására, de egyébként közös helyiségként lehet használni. A szövetség irodája is ide, az új helyiségekbe kerül áthelyezésre, miáltal új teret lehet biztosítani, új irodahelyiséget az épület felső, reprezentatív részében, amit kiadhatóvá válik, és ezáltal növekedhet a bevétel. A terveket és a beruházás költségvetését mielőbb el kellene készíteni, ugyanakkor meg kell írni a projektumot, hogy az első adandó alkalommal pályázni lehessen.

Az imént felsorolt stratégiai célok közül a rövid távúakat teljesítette a szövetség, de a középtávú célok még váratnak magukra, mert a kitört gazdasági válság a civil projektek finanszírozását is jelentősen korlátozta.

Mindezen új tevékenységek közül a leghangsúlyosabb magának a szövetségnek a pozicionálása volt a tagság viszonylatában. Eddig a szövetség csak a tagság eszköze volt a mindennapi adminisztrációs kérdések megoldásában, ettől a pillanattól kezdve viszont saját életet kezdett élni, szolgáltatott mind a tagok, mind a külső megrendelők számára, felhasználva saját humán és anyagi erőforrásait.

2010-től alkalmazásba került egy projekt menedzser fél munkaidőben, aki elsősorban a szövetség, de a tagság projektjeiért is felel. Ennek köszönhetően folyamatos volt a forrásbevonás, amely elsősorban az épület felszerelésének bővítésében öltött testet, sikerült felújítani az adminisztrációs személyzet számítógép parkját, a nagyterembe laptopot vetítőt vásároltunk, valamint hangosítást építettünk ki. Beszereztünk laptopokat informatikai kurzusok szervezésére és kiépült a régi épületben a wi-fi rendszer is.

A kamara kiköltözésével keletkezett finanszírozási hiányosságokat két jelentős és több kisebb ügylettel sikerült bepótolni. Az Anex épület a kamara tulajdonában maradt kiköltözésük után is. Ezt az épületet sikerült elcserélnünk a fő épület alatti pincére, amelyet addig is bérleményként használt az új gazdája. Ezzel egy a szövetség számára funkció nélküli helyiséget adtunk egy 10 irodával rendelkező több mint 120 négyzetméteres épületért, amelynek irodáit ki tudjuk adni, ami mellett még vállalta a vásárló, hogy különböző felújításokat végez az épületen. Ez jelenlegi is az egyik legfőbb forrása a szövetség bevételeinek.

A második jelentős ügylet a kamara által használt épületrész hosszú távú bérbe adása a Magyar Szó napilag szabadkai szerkesztősége számára. Ez a két bevételi forrás nagyvonalakban lefedi a szervezet költségeit.

Mindeközben a kamara kiköltözésének folyamányaként újabb gond merült fel, ez pedig a központi fűtés rendszer költségigénye. A 2010/2011-es fűtési idény számlái miatt közel volt a szövetség a csődhelyezethez mivel a városi fűtőmű olyan áron adta a meleget (szabályozási lehetőség nélkül), amit nem tudott kigazdálkodni, és jelentős adósságot halmozott fel a szövetség a fűtőmű irányába. A

szövetség vezetése érzékelte, hogy az iszonyatosan drága fűtés, amit nem tud tovább hárítani a bérlők felé a jövőben nem tartható ezért a fűtési rendszer megváltoztatását kezdeményezte. A szövetség levált a városi fűtőmű rendszeréről és gázfűtésre állt át. Ez a beruházás egy fűtési szezon alatt megtérült, mivel mintegy 70%-kal csökkentek a költségek. A ki nem fizetett fűtés számlát és a beruházást pedig hitelből finanszírozta a szövetség, amelyet a jó gazdálkodásnak köszönhetően másfél év alatt visszafizetett a hitelező banknak.

A fenntartási gondok mellett jutott idő a szövetség jogi ügyleteinek rendbetételére is. Már 2008-ban felmerült az igény, hogy valamilyen módon szabályozni kell a tagok és a szövetség viszonyát. Ezt az kérdést végtére is egy egyezmény aláírásával oldotta meg a szövetség vezetősége, amelyben először a szövetség életében meghatározták, hogy mik a kötelezettségei és kötelességei az egyes feleknek. Ebben kerültek szabályozásra a fizetendő tag és egyéb szolgáltatási díjak is, amely rendszer azóta is megfelelően működik.

A szövetség kisebb-nagyobb nehézségek közepette folytatta tevékenységét. 2010-ben elfogadták az civil egyesületekről szóló törvény módosítását. Az új törvényes előírások jelentős újdonságokat hoztak, amelyek szerint:

- Egyesületet alakíthatnak magánszemélyek és jogi személyek is
- Az egyesületek szövetségbe, vagy aszociációkba tömörülhetnek
- Az egyesületeknek jogi személyeknek kell lenniük
- Az egyesületek és a szövetségek munkáját statútum rendelkezései alapján végezhetik
- Kötelező a gazdasági nyilvántartási ügynökságben való bejegyeztetés
- A harmadik személlyel folytatott forgalomban jogi felelősséget kell vállalni
- Kötelező az ügyviteli könyvek vezetése és a zárszámadás elkészítése
- A Statútumban szabályzottakkal összhangban lehet gazdasági tevékenységet folytatni a piacon

- Forgalmi adóztatás alá esik a pénzelés és a jövedelemszerzés
- Szankcionálják amennyiben a tevékenység eltér a statútum rendelkezéseitől, illetve az összes törvényes rendelkezéstől, amelyek érvényben vannak Szerbia területén.

Kihasználva az új törvény által előírt újraregisztrálási és az alapszabály új törvénnyel való összehangolásának kötelezettségét, 2010-ben került elfogadásra a legnagyobb változás a szövetség döntéshozatali rendszerében. A legfőbb döntéshozó szerv továbbra is a közgyűlés maradt, de az eddigi végrehajtó bizottság átalakult igazgató bizottsággá és a delegálási mód is megváltozott. Mindaddig a tagok 1-1 személyt delegáltak az igazgató bizottságba, ami így egy nagy és nehézkesen döntő szerve volt a szövetségnek, ahol sokszor órákig tartó meddő viták alakultak ki. Az új vezetés célja az volt, hogy egy könnyen mobilizálható és gyors döntéshozó operatív irányító testület jöjjön létre így hét tagra csökkentette le az igazgató bizottság létszámát, amelyből egy tag kötelezően a szakszolgálatot képviseli a többi pedig a tageszervezeteket. Ez a rendszer működik azóta is, és a gyakorlat megmutatta, hogy sokkal könnyebben lehet így döntéseket hozni.

2014-ben újabb statútum módosításra került sor, amelynek keretében a még gördülékenyebb munka érdekében tisztázásra kerültek a közgyűlés és az igazgató bizottság jogkörei és feladatai, ami további jelentős erőforrások felszabadulásához vezetett.

Azzal, hogy a szövetség már saját magát is pozicionálta a civil szféra terepén, megnyílt az út, hogy ne csak az egyesületek, hanem saját maga is komolyabb projektekbe fogjon. A vezetés és a projekt menedzser munkájának köszönhetően három éven belül sikerült nyerni két az Európai Unió által finanszírozott fejlesztési projektre támogatást. Mindkét projektet az IPA Magyarország Szerbia határon átvágó program keretében finanszírozta az Unió, melyben a szövetség 1-1 magyarországi partnerrel vett részt. Az első projekt célja a logisztikai szakma elterjesztése és logisztikai szakemberek képzése volt, 2010-ben, míg a második projektben a civil szervezetek közötti együttműködések

elősegítése és az Unió jó civil gyakorlatok és tapasztalatok átvétele került végrehajtásra. Annak ellenére, hogy ezek utófinanszírozott projektek voltak mindkettőt eredményesen végrehajtotta, és a projekteknek köszönhetően mind eszközparkjában, mind tapasztalatban, mind financiálisan megerősödve lép második ötven évébe a Szakegyesületek és Társulatok Szövetsége.

Az elmúlt két évtizedben a szövetség és annak vezetősége göröngyös utat tettek meg, amelynek köszönhetően megerősödve és jelentős tapasztalatokkal várják az elkövetkező időszakot. Az elmúlt időszakban sikerült megalapozni egy olyan civil működési keretet, amelyet a következő években jelentős erőbefektetés nélkül fenn lehet tartani és tovább lehet fejleszteni. A szakegyesületek szövetségéből a szabadkai civil szervezetek ernyőszervezetévé vált szövetség feladata, hogy civileket mind a társadalom nem kormányzati rétegét tovább fejlessze, akiknek nagy szerepük van az egész környezet fejlesztésében. Mindezek érdekében a szövetség a jubileumi évben újabb középtávú stratégia elfogadását tervezi, amelyben lefektetésre kerülnek mindazok a célok, amelyek a szabadkai és szerbiai civil társadalom fejlesztéséhez elengedhetetlenek, ezzel is tovább erősítve a civilek társadalomban elfoglalt szerepét.

A Szakegyesületek és Társulatok Szövetségének szerepe és működése a jelen viszonyok közepette

A szövetség szerepe és feladata mindig is az volt, hogy segítse a különböző aktivitásokkal foglalkozó tagszervezetek munkáját és koordinálja tevékenységüket. Mai szóhasználattal élve azt mondhatnánk, hogy a szövetség logosztikai háttérrel biztosít a tagszervezeteknek. A szövetség épületét jelenleg a tagszervezetek használják a működéshez, rendezvények, ülések, tematikus előadások, szemináriumok, stb. megtartására. Meghatározott árjegyzék szerint a szövetség helyiségeit más szervezetek is használhatják. A terem bérlete magától érthetődően laptop, hangosítás, vetítő használatával jár együtt. Külön kérésre hozzáfizetéssel drótnélküli internethasználat is igényelhető.

VI. MELLÉKLET

Kiemelkedő egyének, akik a szövetséget vezették és megőrizték az 50 éves jubileum megünnepléséig :

1965.	Seneš Đorđe okleveles közgazdász Ljudevit Vidaković
1967.	Tilli Tibor okleveles mérnök Dr Etela Rajčić
1973.	Ilija Marjanov okleveles állatorvos Dr Stipan Zomborčević Tilli Tibor okleveles mérnök
1976.	Dr Andrija Peić Danilo Papić Tilli Tibor okleveles mérnök Sebestyén Vilmos
1981.	Bacsi Sándor okleveles mérnök Stevan Ridički okleveles jogász
1983.	Albert Francišković Korponai Ibolya
1985.	Tilli Tibor okleveles mérnök Kovács Károly okleveles jogász
1986.	Dr Josip Stantić Kovács Károly okleveles jogász
1988.	Kovács Károly okleveles jogász Željko Rakočević okleveles mérnök

1994.	Dr Josip Stantić Tóth Bagi András okleveles mérnök
1998.	Jegeš Ernő okleveles mérnök Tóth Bagi András okleveles mérnök
2004.	Hulló István magiszter Zvonimir Vlahović okleveles mérnök
2008.	Hulló István magiszter Ricz András
2010.	Hulló István magiszter Ricz András
2014.god.	Bencsik István Ricz András

Az említett egyének mellett hosszú azoknak a névjegyzéke, akik hathatósan és odaadással segítették a szövetség és a tagság munkáját. Az ő neveik megtalálhatók a szövetség, illetve a tagszervezetek terjedelmes archívumában. Ezt a névsort ebben a kiadványban terjedelme miatt nem közölhetjük.

A Szakegyesületek és Társulatok Szövetségének az utóbbi 5 évben megvalósított projektumai:

- 2009: Szülőföld Alap (Magyarország) 500.000 HUF / 1850 EUR, laptop és projektor (vetítő) beszerzése
- 2009: Szülőföld Alap (Magyarország) 500.000 HUF / 1820 EUR, hangosító berendezés vásárlása
- 2010: Corvinus Zrt (Magyarország) 500.000 HUF / 1800 EUR, Mesterségek Fesztiváljának szervezése Ludason, a II. Lovas Találkozó keretében
- 2010: Szülőföld Alap (Magyarország) 500.000 HUF / 1850 EUR, 4 laptop beszerzése
- 2010: IPA HUSRB Határon átvéelő program, a projektum megnevezése: Logistics, 48747 EUR

A projektum alapvető célja közös szakmai program kidolgozása volt a logisztikai előadók (referensek) képzésére és a képzés megszervezésére. A magyarországi tanterv és tanmenet átvétele, a szükségleteinkhez való adaptálása mellett nyolc olyan szaktantárgy kidolgozására volt szükség, amelyek a logisztikai releváns területeivel kapcsolatosak, így ezek alapján szerveztük meg az alapképzést, amely 24 jelölt sikeresen elvégzett. A legkiemelkedőbb hallgatók elvégezték a tréneri-oktatói képzést is, és két napos szegedi tanulmányútra utaztak.

- 2011: A Magyar Nemzeti Kisebbség Nemzeti Tanácsa: 77.000 DIN / 700 EUR A Logistics IPA-projektum társfinanszírozása
- 2011: Tartományi Gazdasági Titkárság: 100.00 DIN / 900 EUR Menadzsmnt tréning projektum gazdálkodók és civil szervezetek számára
- 2012: Tartományi Gazdasági Titkárság: 500.000 DIN / 4350 EUR Kis- és közepes vállalatok fejlesztése

A projektum – Szakmai segítségnyújtás és támogatás vállalkozók és kisvállalatok számára – célja az volt, hogy szakmai segítséget,

gazdasági-üzgyviteli támogatást kapjanak a vállalkozók és kisvállalatok, hogy segítsünk azoknak a személyeknek, akik érdekeltek a saját vállalkozás megkezdésében, hogy támogassuk az egyének innovatív ötleteit és elképzeléseit, segítsük őket az üzletfelek (partnerek) fellelésében, hogy a kezdő vállalkozók és kisvállalatok számára könyvelői és jogi segítséget biztosítsunk. A projektum eredményeként a Szövetségben ügyfelekkel foglalkozó irodát nyitottunk. Jogászt és könyvelőt biztosítottunk a jogi és üzgyviteli tanácsadáshoz. Web-oldalt készítettünk, amelyen az ügyfelek fontos információkhoz juthatnak, illetve a gazdálkodással és üzletvitellel kapcsolatos különböző kérdéseket tehetnek föl. Tevékenységünk tanácsadói szolgáltatásban merült, amelyek ingyenes voltak a projektum megvalósításának idején.

- 2012: IPA HUSRB Határon átvélő program, a projektum megnevezése: CIVILINFO, 27887 EUR

Civil ismeretek és tudás az eredményes és sikeres határon átvélő együttműködés érdekében. A projektum célja az volt, hogy összekapcsolja és kialakítsa a jövőbeni együttműködés alapjait a kormányon kívüli szervezetek között a határ menti térségben, és hozzásegítsen fenntartható fejlődésükhöz. Ezzel a projektummal: 1. létrejött a civil informatív szolgálat – Szabadkán éppúgy, mint Bordányban – a nem kormányzati szervezetek tanácsokkal való ellátására; 2. Kidolgozásra került a Csongrád Megye területén és az Észak-Bácskai Körzetben működő kormányon kívüli szervezetek adatbázisa; 3. Összeállítottunk egy civil kézikönyvet (útmutatót) a nem kormányzati szervezetek munkájának megkönnyítése céljából; 4. Kifejlesztettük a nem kormányzati szervezetek számára a tantervet és tanmenetet; 5. Ennek alapján realizálódott a szervezetek menedzsmentjének képzése; 6. Rövid filmek forgatására került sor az egyes szervezetek gazdálkodásának módjáról; 7. Az egyesületek összekapcsolása és hálózatba tömörítése céljából közös (közösségi) eseményeket szerveztünk (tábor, műhely, tribün, konferencia, látogatások a nem kormányzati szervezetek irodáiban a határ mindkét oldalán, ami hozzájárult a tapasztalatok cseréjéhez és a jó gyakorlat megismeréséhez, illetve elsajátításához, ami új, határon átvélő civil projektumokat generál a jövőben.

- 2013: Szabadka Város A CIVILINFO IPA projektum társfinanszírozása, 4921 EUR
- 2014: Tartományi gazdasági, foglalkoztatás-ügyi és a nemek egyenjogúságát biztosító titkárság 120.000 DIN / 1.000 EUR, E-kommunikációs rendszer kidolgozása a szövetség és tagszervezetei között

A projektum a nem kormányzati szervezetek tevékenységének, nyilvántartásának, kommunikációjának támogatását szolgálja működési feltételeik javítása érdekében. A projektum a hálózatba tömörült kormányon kívüli szervezetek gazdálkodásának fejlesztését segíti elő és serkenti a korszerű információs kommunikációs technológia alkalmazása révén. Az a cél, hogy ily módon ésszerűsítsék az egyesületek adminisztratív ügyvezetését, lerövidítsék a lényeges adatok fellelésének idejét, lehetővé váljon az on-line hozzáférés az adatokhoz, azok követése, továbbá a csoport tagjainak egymás közötti kommunikációja.

A szövetség egyes tagszervezeteinek tevékenységeinek és munkájának leírása

1. SZABADKAI TANÍTÓK EGYESÜLETE

- Szervezi tagjai szakmai és pedagógiai továbbképzését
- Részt vesz az oktató-nevelő munka korszerűsítésében, újításában
- Hozzájárul a pedagógiai elmélet és gyakorlat fejlesztéséhez (az általános iskolai ifjabb korosztályok vonatkozásában)
- Fejleszti és tökéletesíti tagjainál az alkotó munka értékelését és serkentését
- Fejleszti együttműködését a társadalmi szervezetekkel a pedagógiai tevékenységek egyesületei minél jobb és hatékonyabb szervezése érdekében az iskolákban
- Hozzájárul azoknak az intézményeknek az átalakításához, munkájának tökéletesítéséhez, amelyek a korszerű iskola számára tanítói kádert képeznek
- A kiadói tevékenység révén és folyóirat kiadásával terjeszti a progresszív pedagógiai, szakmai és tudományos eszméket, népszerűsíti tagjai pozitív tapasztalatait
- Ápolja a Szerb Köztársaság és Vajdaság tanítóinak haladó hagyományait, tanulmányozza a szakmai és tudományos elképzeléseket, népszerűsítve a pozitív tapasztalatokat, kutatva a haladó tanítói mozgalom történelmét
- Ápolja az alkotó és konstruktív kritikát a tudományos-pedagógiai és társadalmi fejlődés terén
- Fejleszti a tudományos kutatómunkát az oktatás és nevelés területén

2. ETNOLIFE – POLGÁROK EGYESÜLETE

AZ EGYESÜLET CÉLKITŰZÉSEI:

- Önállóan, vagy más szervezetekkel együtt szakmai összejöveteleket, szemináriumokat, tanácskozásokat és más szakmai képzési formákat szervez tevékenységi területén.
- Oktatói és kutatás-jellegű projektumokat szervez tevékenységi területén.
- A tevékenységével kapcsolatos szakmai publikációkat közöl a törvénnyel összhangban.
- Népszerűsíti és fejleszti a falusi-, öko- és gasztroturizmust, szakmai publikációkat készít elő és tesz közzé a turizmusnak ezekről a formáiról.
- Népszerűsíti és fejleszti olyan táborok, falusi házak/tájházak, kirándulások szervezését, amelyek bemutatják a falusi és tanyai élet hagyományait, az egészséges táplálkozást és a környezetvédelmet.
- Népszerűsíti és fejleszti a régi falusi mesterségek feltámasztását, újjáélesztését, bemutatja azokat, kialakítja a régi mesterségek által készült munkák gyűjteményeit.
- Megszervezi olyan egyesületek és egyének találkozóit és szemináriumait, amelyek/akik ezekkel és ezekhez hasonló tevékenységekkel foglalkoznak.
- Népszerűsíti a régi falusi építmények megőrzését, fejlesztését és felújítását, összegyűjtve a velük kapcsolatos dokumentációt és gyűjteményeket.
- Népszerűsíti és fejleszti a régi, mára elfelejtett gasztronómiai technikákat, módszereket és szokásokat.
- Népszerűsíti és feltárja a régi szokásokat, alkalmazza és bemutatja azokat az egészséges ételek elkészítésének és fogyasztásának népszerűsítése során.
- Szervezi a lakosság, a szakemberek és a turisták képzését ezen a területen.
- Népszerűsíti és szervezi a falusi vásárokat, amelyeken bemutatják

a hagyományos életmódot, a régi mesterségeket, a falusi életet bemutató gyűjteményeket, az egészséges élelmiszerek készítését, az egészséges táplálkozást, a népszokásokat, az ünnepi és hétköznapi étkezési rendet.

- Együttműködik az ezzel a szakterülettel foglalkozó egyetekkel, szakmai egyesületekkel és más szervezetekkel idehaza és külföldön egyaránt.

3. HORIZONTI – POLGÁROK ÖKOLÓGIAI EGYESÜLETE, SZABADKA

A HORIZONTI – Polgárok Ökológiai Egyesülete 1999-ben azzal a feladattal jött létre, hogy javítsa a közvélemény általában vett ökológiai tájékozottságát az ökológiai kultúra, a tudat és lelkiismeret fejlesztése céljából a környezet és a természet megőrzésének fontossága kapcsán. Az egyik célkitűzés a városi ökológiai/környezetvédelmi szervezetek összekötése, összekapcsolása volt, a kommunikáció és az információáramlás létrehozása közöttük, továbbá a nyilvánosság tájékoztatása tevékenységükkel kapcsolatban, kezdeményezve ez által a polgárok bekapcsolódását a nem kormányzati szervezetek akcióiba. A szervezetnek mintegy 20, különböző hivatású és érdeklődésű tagszervezete van.

A HORIZONTI PÖE első akciója az öko-telefon létesítése volt a községi közigazgatás környezetvédelmi osztálya keretében, amelyen a környezetkárosítási eseteket jelenthették be a polgárok. Akkor, 2000. június 5-én, jelképesen a Környezetvédelmi Világnapon készült el a 13 nem kormányzati környezetvédő szervezet regisztere a városban, amit a község támogatott.

2000 végétől 2001 elejéig, hat hónapon át valósult meg egy projektum, négy helyi rádióállomáson közvetítették az Ismerjen meg bennünket és csatlakozzon hozzánk című műsort azzal a céllal, hogy bemutassuk a szabadkai környezetvédő szervezetek tevékenységét, de tájékoztassuk a nyilvánosságot egyúttal a környezet védelmével kapcsolatos legfontosabb hazai és külföldi eseményekről. A második projektum a HORIZONTI című környezetvédelmi tájékoztató nyomtatott kiadása volt ugyanazzal a céllal, mint a rádióműsorok, külön hangsúlyt fektetve a helyi környezetvédelmi akcióterv kidolgozására. Megvalósult az Illegális szemétlerakók nélkül, kérem! elnevezésű projektum is, amely sajtó- és nyilvános kampányt jelentett az illegálisan lerakott szemét, illetve hulladék helyszínének bejelentése érdekében a polgárok részéről, továbbá ezeknek a helyszíneknek a feltérképezését is magába foglalta, amelyet a Čistoća Köztisztasági Közvállalattal és a községi közigazgatás

környezetvédelmi részlegével együtt végeztünk el. A tanintézményekkel, a szabadkai községgel és a köztisztaságiakkal közösen realizáltuk a Szabadka tudja, mi a komposztálás elnevezésű projektumot. A Szabadkai Gyermekszínházzal együttműködve valósítottunk meg egy másik projektumot, a KÖRNYEZETVÉDŐ A TERMÉSZET VÉDELMEBEN címűt, amelynek során környezetvédelmi témájú bábelőadást nézhettek meg a gyerekek. Ennek címe Leesett a körtefáról volt, és a teátrum rendes repertoárján is szerepelt. Folyamatban van egy projektumunk, amelynek megnevezése ADD VISSZA A TERMÉSZETNEK, MERT AZ EMLÉKEZIK – KOMPOSZTÁLJ!

Ennek a szervezetnek a képviselői egyébként részt vettek több nyilvános és sajtókampány projektumában is, amely során a helyi környezetvédelmi akcióterv (szerb rövidítése: LEAP) kidolgozásának fontosságát hangsúlyoztuk. A TERRA,S Egyesülettel közösen készült ez a dokumentum, a pénzelő pedig a Regionális Közép- és Kelet-Európai Környezetvédelmi Központ belgrádi irodája volt. A HORIZONTI PÖE kezdeményezte a városközpontban egy ökológiai (környezetvédelmi) utca kialakítását, valamint június 5-e, a Környezetvédelmi Világnap kapcsán megszervezésre kerülő rendezvényeket.

4. SZABADKA KÖZSÉG PARASZTEGYESÜLETE

AZ EGYESÜLET CÉLJAI ÉS FELADATAI:

- A mezőgazdasági termelés, a mezőgazdasági termelők, a falusi gazdaságok érdekeinek képviselete
- A tudományos-technikai és technológiai vívmányok bekapcsolása és alkalmazása a falusi gazdaságokban
- Kiharcolni azt, hogy az illetékes szövetségi és más szervek elkészítsék/kidolgozzák a termelés szakosítását célzó programokat a falusi gazdaságokban a stratégiai mezőgazdasági kultúrák vonatkozásában
- Síkra száll a mezőgazdasági termékek és termények szükségletei évi mérlegének pontos felbecsléséért az állam, a köztársaság és a tartomány szintjén
- Síkra száll az állami garancia biztosításáért a stratégiai és tervezett mezőgazdasági termékek átvétele/felvásárlása és kifizetése érdekében
- Részt vesz a megoldások felkutatásában a mezőgazdasági termelés hitelezése, a kísérő lakó- és gazdasági épületek és szerszámok beszerzése érdekében
- Síkra száll hitel biztosításáért a földműves egy örököse számára, aki folytatja a mezőgazdasági termelést az örökölt gazdaságban és a többi örökös kifizetéséért
- Síkra száll a bio-termelés adómentessé tételéért és ösztönzéséért
- Rendszerbeli megoldások felkutatása az elemi csapások következményeinek előzetes elhárítása (jégverés, árvizek, járványok, stb.) és a keletkezett károk megtérítése érdekében anyagi eszközök biztosítása céljából és érdekében
- Hozzájárul az állam agrárpolitikájának kialakításához
- Részt vesz mezőgazdasági szövetkezetek létrehozásában és a már meglevő mezőgazdasági szövetkezetek munkájának tökéletesítésében
- A falufejlesztés, a minőségi egészségügyi szolgáltatások biztosítása és a nyugdíjak – a földművesek szociális védelmének

növelése

- A földművelés minden szervezési formájának megbecsülése és tisztelete, együttműködés az érintettekkel és új szakmai szervezetek alapítása
- Együttműködés minden tudományos és hasonló intézménnyel az országban és külföldön
- A falusi infrastruktúra bővítése, a falvak és tanyák revitalizálása
- A falusi hagyományok és kultúra megőrzése, a falusi turizmus fejlesztése
- Síkra száll a mezőgazdasági földterületek és a környezet védelméért
- Versenyek és különböző rendezvények szervezése az agrárszférában
- Szemináriumok és szakmai továbbképzések szervezése
- Együttműködés az agrárium minden szervével és szervezetével idehaza és külföldön
- Egyéb szervezeti és tevékenységi formák, amelyek a parasztság és egyesületeik érdekeit szolgálják

5. AZ EGÉSZSÉGÜGYI DOLGOZÓK KÖZSÉGI SZÖVETSÉGE

AZ EGÉSZSÉGÜGYI DOLGOZÓK SZÖVETSÉGÉNEK CÉLJAI:

- A szövetség tagságának tömörítése a szaktudás növelése céljából, továbbá a megfelelő társadalmi státus biztosítása hozzájárulásuk alapján Szabadka és a szélesebb térség társadalmi fejlődéséhez
- Szakmai segítségnyújtás, tanácsadási tevékenység, különböző, a szövetség számára fontos és jelentőséggel bíró előadások, szemináriumok, tanfolyamok és hasonló tematikus összejövetelek és találkozók szervezése
- Együttműködés más szervezetekkel, szekciók együttműködése községi, tartományi, köztársasági és szövetségi szinten, valamint hasonló külföldi szervezetekkel való együttműködés
- Szakmunkák, folyóiratok és más alkalmi kiadványok megjelentetése és azok szervezése
- A szövetség érdekeit szolgáló egyéb munkák és feladatok a törvénnyel és az alapszabállyal (statútum) összhangban

6. JÓZAN ÉLET POLGÁROK EGYESÜLETE AZ EGÉSZSÉG, A CSALÁD ÉS A GYERMEKEK VÉDELMEÉRT

Egyesületünk 1997-ben alakult.

Az alapítók: Kovács Károly, Vracaric Tihomér, Borics Béla, Nagy Oszkár, Szűcs Csaba, Berényi Tibor, Sisa Attila, Prcic Igor, Hevesi Róbert és Csikós Kálmán

Jelenlegi elnökség: Szűcs Csaba, Veréb Gyula, Hevesi Róbert, Drobina Róbert

A közös cél az volt, hogy társadalmi összefogással s a megfelelő állami intézkedések szorgalmazásával mérsékelni lehessen a lakosság italozási szokásait, a káros szenvedélyekkel összefüggő népességfogyatkozás megfékezése érdekében. Valamint nagy hangsúlyt kívántak helyezni a családvédelemre különösen a gyermekek egészséges nevelésére.

Egyesületünk a következő területen fejt ki különböző tevékenységeket:

Szociális tevékenység, családsegítés, időskorúak gondozása

Gyermek- és ifjúságvédelem, gyermek- és ifjúsági családvédelem

Humanitárius akciók szervezése

7. RIPARIA – TERMÉSZETBARÁTOK EGYESÜLETE

SZERVEZETÜNKRŐL:

A szabadkai székhelyű Riparia Természetbarátok Egyesülete 1999-ben alakult non-profit civil szervezet, melynek fő célja a természet megismerése és védelme, valamint a lakosság természettudatos gondolkodásmódjának formálása. A szakemberekből álló 5 fős vezetőség mellett, jelenleg több mint 50 tevékeny tagunk van. Szoros kapcsolatot tartunk fenn a fontosabb szakmai intézményekkel (pl. az újvidéki Tartományi Természetvédelmi Intézettel, akiknek adatokat is szolgáltatunk), a védett területek kezelőivel (külön kiemelandó a Szabadka környéki védett területek fenntartójával, a Palics-Ludas Közvállalattal való együttműködésünk) és számos civil szervezettel nem csak hazánkban, de külföldön is. Főbb tevékenységeink közé tartozik a terepi kutatómunka, a biológiai sokféleség védelme, természetvédelmi oktató táborok, oktató/tájékoztató programok szervezése, valamint nyomtatott és elektronikus kiadványok készítése.

Az egyesület céljai:

- Az élőlények és a környezet védelme.
- Az élőlények összeírása, tanulmányozása.
- Az ökológiával és a környezetvédelemmel kapcsolatos törvények betartása.
- A lakosság környezettudatának fejlesztése.
- Környezetvédelmi oktatás és kiadói tevékenység.
- Az időszerű környezetvédelmi problémák feltárása, megoldásuk népszerűsítése.
- Az egyesület tömegesítése.
- Rokonszervezetekkel való együttműködés.

8. KLUB 21 – POZITÍV KOMMUNIKÁCIÓÉRT EGYESÜLET

A Klub 21 – Pozitív Kommunikációért Egyesület, a Holdsugár Alapítvány alapítója 2005-ben a belgrádi BCIF, majd a washingtoni GFC támogatásával dolgozta ki és hozta létre Holdsugár Program projektjét, melynek keretében családi háttérük tekintetében hátrányos helyzetű és személyiségük fejlődésében veszélyeztetett gyermekek ill. fiatalok részére szabadidős tevékenységeket szervez, az un. Holdsugár Klubokban. Az esti/éjszakai nyitott, ingyenes és részben szociális szolgáltatásokat is nyújtó klubokban különböző sportolási, művelődési és rekreációs programok köré gyűlnek össze a gyermekek és a fiatalok, de számos klubon kívül szervezett program köré is. Az elmúlt években Szabadkén létesített tíz, és Szerbiában, az Alapítvány támogatásával létrehozott hat Holdsugár klub alátámasztotta a klubok létjogosultságát a társadalomban, valamint azt is, hogy a Klub 21 Egyesület számos tekintetben a *közösségért elv* alapján működik, és tevékenysége során jelentős hangsúlyt fektetett az emberi, a társadalmi és az anyagi tőke létrehozására, fejlesztésére és felhasználására. Mindezzel joggal vált alkalmassá egy közösségi alapítvány létrehozására.

9. HOLDSUGÁR ALAPÍTVÁNY A SEBEZHETŐ GYERMEKEKÉRT

A Holdsugár Alapítvány szabadkai székhelyű, Corvin Mátyás utca 9. címen a Vajdaság Autonóm Tartomány Művelődési Titkárság 2008. december 5-én kelt végzése alapján a VAT Művelődési Titkárság által bejegyzett civil szervezet.

Küldetésünk:

A Holdsugár Alapítvány küldetése olyan innovatív civil kezdeményezések támogatása, amelyek prevenciós vagy integrációs célú programokat valósítanak meg, és amelyek hozzájárulnak a hátrányos helyzetű és fejlődésükben veszélyeztetett gyermekek ill. fiatalok

életminőségének javulásához. Alapítványunk szakmai és anyagi segítséget nyújt a civil szervezeteknek céljaik megvalósulása és továbbfejlesztése érdekében.

10. MÉRNÖKÖK ÉS TECHNIKUSOK EGYESÜLETE

1945. március 18-án alakult, és egyik alapítója volt a szövetségnek! Létrehozatalától a mai napig integrálja a különböző szakterületű és profilú szakembereket. Az elmúlt hét évtizedben, immár a nyolcadik elején, a szervezet munkájának fő célkitűzései között találjuk az egyes szakmai-műszaki egyesületek fejlesztési programjait.

Nehéz összefoglalni a mögöttünk álló időszak tevékenységét, ezét megpróbálkozunk egy áttekintés elkészítésével. A tagság igényeinek és követeléseinek megfelelően a tevékenységek napirendjén szerepeltek a fejlesztési és műszaki-technológiai folyamatokkal kapcsolatos különböző témák, az iskoláztatási rendszerrel való együttműködés, az oktatás és képzés fejlesztése a gazdaság, a közlekedés, a mezőgazdaság különböző szakterületein. A mérnökök egyesülete célirányos tevékenységet kifejtve az elsődleges szükségletek megvalósítására törekedett, amelyek hozzájárultak a szakmai munka fejlesztéséhez a tagság körében éppúgy, mint a társadalom egészében. Az egyesületi tagság mindig rendelkezésre állt, ott volt azoknak a szakembereknek a sorában, akik idejüket nem sajnálva tevékeny részt vállaltak a nagy fejlesztési projektumok kidolgozásában, kreálásában és megvalósításában Szabadkán éppúgy, mint a városhoz tartozó régióban.

A programjában felvázolt fejlesztési célok és feladatok megvalósítása érdekében a MTE (Mérnökök és Technikusok Egyesülete) szakmai előadásokat, tudományos és szakmai összejöveteleket, tanácskozásokat szervezett különböző témákról idehaza és a határon átnyúló együttműködés keretében a megfelelő műszaki partnerekkel. Tevékenységéből ki kell emelni a MTE sikeres nemzetközi együttműködését. A nemzetközi együttműködés során ugyanis folyamatosan jelen volt a fejlesztés és az információk áramlása a technika és a technológia számos kérdésében. Szakembercserét szerveztek, a műszaki újdonságokkal kapcsolatos különböző, időszerű kérdésekkel foglalkozó szemináriumokon és kongresszuson, előadásokon vettek részt. A hangsúly a tagság tudásának fejlesztésén volt, mégpedig különböző szakterületeken, a termelés, a műszaki kultúra és az egyének

személyes továbbképzése terén. A mögöttünk maradt évtizedekben és ma is tudjuk, hogy régiónk és Szabadka városának egyik legnagyobb tőkáját éppen a tapasztalt és képzett mérnökök jelentik. A szakmai munka minőségét és a mérnökök szakmai tevékenységét ma nem kíséri megfelelő pénzelés. Egyelőre nincs pontos válasz arra kérdésre, hogy miért van ez így.

A MTE, Szabadka városa előtt áll az a feladat, hogy tovább dolgozzanak, bekapcsolva a különböző profilú, műszaki végzettségű fiatal szakembereket ebbe a tevékenységbe. Éppen ezért állandó és folyamatos feladata az MTE-nek a jó együttműködés Szabadka városának helyi önkormányzatával, az új műszaki szakembergárdát képező intézményekkel. Profilunkból következik a szükséglet és az igény az aktív részvétel iránt a köztársasági és a tartományi szakmai szövetséggel, Szabadka városának közlekedésbiztonsági tanácsával és a Szerbiai Belügyminisztérium szabadkai szakembereivel. A fejlődés hordozói a mérnökök, tapasztalt mérnökök nélkül nincs haladás, nincsenek jó minőségű tanulmányok és projektumok. Sokadszor ismétljük – tesszük ezt ezúttal is -, hogy a mérnökök képzésébe be kell fektetni.

11. EUROLOGISTIC – SZABADKAI ÜGYVITELI LOGISZTIKAI EGYESÜLET

Az egyesület 2010-ben jött létre azzal a céllal, hogy népszerűsítse, fejlessze és alkalmazza a logisztikát, amelynek interdiszciplináris tudományként manapság egyre nagyobb szerepe van az anyagi termelésben, a kereskedelemben, az anyag- és a késztermékek szállításában és raktározásában továbbá – általában véve - ezek információs támogatásában, a teljes ellátási láncolat folyamatában.

A logisztika népszerűsítése hatásainak ismertetésével, a cégvezetés és a végrehajtás résztvevőinek képzésével, különböző publikációk kiadásával, az üzletembereknek ezekkel a kérdésekkel foglalkozó intézményekkel és szervezetekkel való összekapcsolásával történik. Ezekkel a tevékenységekkel kapcsolatosan tervek készültek, és megtörténtek az alapvető előkészületek.

Az EUROLOGISTIC, a szabadkai székhelyű ügyviteli logisztikai egyesület azzal a céllal jött létre, hogy Szabadkán és a város szélesebb körzetében népszerűsítse ezt a tudományágat a gazdasági szubjektumok körében az anyagi termelés területén éppúgy, mint a szolgáltatások nyújtása terén. A logisztikai elvek alkalmazásának nagyobb hatása egyaránt tapasztalható a kisebb, közepesnek számító, különösen pedig a nagyobb vállalatoknál. Tekintettel a szerbiai gazdaság helyzetére, arra kell számítani, hogy az alaposabb munka feltételei ezen a téren majd csak az elkövetkező időszakban, csupán néhány év múlva teremtnének meg.

Az egyesület tagsága részt vállalt az IPA projektumok egy részének megvalósításában a Szakegyesületek Szövetségének szervezésében: szakosított előadások, hallgatók vizsgáztatása, fordítás és a terület szakirodalmának lektorálása formájában.

Az egyesület egyelőre fennáll és fennmarad, informatikával, szakszövegek fordításával és ehhez hasonló tevékenységekkel foglalkozva.

12. VERBI NYELVI KUTATÓMŰHELY

A Verbi Nyelvi Kutatóműhely 2013-tól működő, szabadkai székhelyű civil egyesület, az első olyan vajdasági civil szervezet, amely céljaként a régióra vonatkozó, a magyar nyelv vajdasági változatával kapcsolatos nyelvészeti kutatásokat, nyelvi ismeretterjesztést és anyanyelvi stratégiaépítési feladatokat vállalt fel. Alapító tagjai nyelvészek, az Újvidéki Egyetem Magyar Tanszékének, illetve Magyar Tannyelvű Tanítóképző Karának tanárai. Kutatásuk a korábbi években kiterjedt az élőnyelvi kutatásokra, nyelvi tervezésre, anyanyelvi nevelési tanulmányokra, a régió elektronikus médiájának tanulmányozására, hangzóanyag-elemzésekre.

2013 tavaszán létrejött a Verbi honlapja is – www.verbi.org –, amely a kutatási eredmények publikálását és a Kárpát-medence más, hasonló nyelvi intézeteinek kutatói hálózatába (Termini) való szerves illeszkedést szolgálhatja, emellett rendszeresen tájékoztat nyelvészeti pályázat- és konferenciafelhívásokról és egyéb aktualításokról. A honlap egyik készülőfélben levő eleme egy *audiovizuális Vajdaság-térkép*, amely az adott települések nyelvi tájképi elemeit (hivatalos feliratok, falfirkák, cégfeliratok a kétnyelvűség tükrében) és hangzóanyagát tartalmazza majd. Az előmunkálatok folyamatban vannak, a részeredmények a honlapon megtekinthetők.

A 2013-as évben a Verbi tagjai részben a Bethlen Gábor Alaptól eredményesen megpályázott kisösszegű támogatásból nyelvjárási szövegek gondozását végezték, másrészt önköltségből tették lehetővé a szervezet működését, valamint a honlap létrehozását és üzemeltetését. A tagok számos tudományos konferencián képviselték a Verbit Újvidéken, Szabadkán, Budapesten és Pécsen.

A Verbi Nyelvi Kutatóműhely céljai:

- nyelvi adatbázis létrehozása (szócikkek, szótárak stb.);
- nyelvtudománnyal kapcsolatos kutatótevékenység, különös tekintettel a vajdasági magyar nyelvre, kutatások támogatása

- anyanyelvi nevelési stratégiáépítés (kutatások, előadások, publikációk, továbbképzés);
- vajdasági magyar nyelvhasználati stratégia kialakítására vonatkozó tevékenységek;
- nyelvi ismeretterjesztés, nyelvi jogi dokumentumok megosztása;
- nyelvudományi témájú kiadótevékenység;
- nyelvi rendezvények, tanácskozások, szimpóziumok, képzések, pályázatok szervezése;
- a nyelvtudomány területén szakmai kapcsolatok fenntartása hazai és külföldi nyelvészekkel, nyelvi egyesületekkel, szakmai szervezetekkel, intézményekkel;
- egyéb nyelvi-kulturális tevékenységek.

13. OSTORKA POLGÁROK EGYESÜLETE

Az Ostorka Polgárok Egyesülete 2003-ban alakult azzal a céllal, hogy a vajdasági mezőgazdasági hagyományok ápolását, a magyar lovas kultúra ezen a tájon elveszett emlékeit visszahozza, valamint a falusi turizmus fejlesztését felkarolja. Az egyesület székhelye a Szabadka melletti Palicson van és működési területe is elsősorban Vajdaság ezen északi régiója, de munkáját kiterjeszti egész Vajdaságra és Dél-Magyarországra is, mivel az adminisztratív határok nem választhatják el azt, ami természetszerűleg összetartozik.

Az egyesület küldetése:

Az egyesület megalakulásának elsődleges oka az volt, hogy Vajdaságban nem létezik egy olyan szervezet, amely ápolná a lovaglás, a lovas élet a mezőgazdaság tárgyi és szellemi hagyományait. Ezen a vidéken mindenki kötődik valamilyen módon a lóhoz, a mezőgazdasághoz, de senki sincs, aki felvállalná azt, hogy eleink hagyományát megőrizzük. Az egyesület felvállalta, hogy összegyűjti, konzerválja, megőrzi és bemutatja mindazokat a tárgyi és szellemi hagyományokat, amelyek még fellelhetők. Az utolsó pillanatban vagyunk, hogy e tevékenységet elvégezzük, mert még vannak élő adatközlőink, és megmaradt hagyományos tárgyi eszközeink, amelyeket be tudunk gyűjteni és megőrizni. Az értékek folyamatos, rohamos átértékelődésével nagyon gyorsan el fognak veszni e dolgok.

Feladatai:

- Falusi turizmus fejlesztése;
- A vajdasági régió magyar hagyományainak összegyűjtése, ápolása és megőrzése a jövő nemzedékei számára;
- Képzési programok, táborok, szimpóziumok, szemináriumok és előadások szervezése mezőgazdasági termelők, falusi vendéglátók és lovas szolgáltatók illetve kézművesek részére;
- Rendezvényszervezés;
- Lótenyésztés fejlesztése;

- Magyar lovas hagyományok ápolása és megőrzése;
- Lovas turizmus alapjainak a megteremtése;
- Vidékfejlesztés;
- Tanácsadás biotermelők (organikus termelők) részére
- Egyéb civil szervezetekkel való együttműködés a mezőgazdaság, a falusi- és a lovas turizmus fejlesztése céljából;

14. ANTROPOS EGYESÜLET

Az Antropos Mentálhigiéné Egyesület 2010-ben alakult. Célja a gyermekek, az ifjúság, a serdülőkorúak, valamint szüleik és tanáraik mentálhigiénés egészségének a megőrzéséhez kapcsolódó humanitárius és egyéb társadalmilag hasznos tevékenységek megvalósítása – a különböző korosztályok igényeihez alkalmazva.

Az egyesület székhelye Szabadkán van, működési területe is elsősorban Vajdaság ezen északi régiója. Elnöke Ricz Dencs Tünde, aki megalakulása óta vezeti azt.

Az egyesület céljai és feladatai:

Az egyesület mentálhigiénés munkájára nagy szükség van a régióban. A fiatalok az a populáció, mely mentális egészség tekintetében a leginkább elhanyagolt, miközben ők a legérzékenyebb és a leginkább kiszolgáltatott generáció, ugyanakkor a legfogékonyabbak is az újdonságokra. Az egyesület feladatának tartja a kortársagresszió megelőzését, egyéni- és csoportos konzultációk, pszichoterápia (pszichodráma önismereti csoportok), pszichológiai műhelyek, én-erősítő tréningek, a mentális egészség tematikájába tartozó előadások és filmvetítések szervezését.

Az egyesület egyéb céljai:

- a fiatal lakosság felkészítése a várandóságra, a szülésre és a gyermeknevelésre;
- drogfüggőséggel kapcsolatos interaktív csoportfoglalkozások és pszichológiai műhelyek szervezése és vezetése;
- önismereti csoportfoglalkozások szervezése és vezetése;
- a szűkebb és tágabb környezetünkben működő, a drogfüggőség problémakörével foglalkozó összes intézménnyel (iskolák, rendőrség, egészségügyi intézmények, Szociális munkaközpont, stb.) való kapcsolatfelvétel és együttműködés;
- a tolerancia növelésére irányuló különböző foglalkozások, aktivitások és képzetek kidolgozása, szervezése és koordinálása;
- képzések szervezése az iskolai szakemberek részére, a gyermekek és fiatalok közötti erőszak témájára;

- az iskolai szakemberek bevonása a gyermekek és a fiatalok (fizikai, lelki és szexuális) bántalmazásának megelőzése érdekében;
- interaktív csoportfoglalkozások és pszichológiai műhelyek szervezése a fiatalok számára, a bántalmazás témájára;
- a megelőzéssel foglalkozó dolgozók és szakemberek szakmai továbbképzése;
- projektek kezdeményezése és megvalósítása hazai és külföldi kormányzati és civil szervezetekkel együttműködésben;

15. PAVAFO EGYESÜLET

Történeti háttér:

A Palicsi Vállalkozók Fóruma a Palicson és a környező településeken tevékenykedő magyar vállalkozókat kívánja tömöríteni egy közös érdekvédelmi szervezetbe, ezáltal kielégítve az üzleti társulás fogalmát.

Megalapításakor a következő gondolat vezérelt bennünket: míg az egyének, önállóan tevékenykedve jelentős társadalmi előrelépést érhetnek el, addig együttes erővel ugyanezt sokkal gyorsabban és hatékonyabban meg tudjuk valósítani.

A PAVAFO Egyesület hivatalosan 2009. december 7-én alakult meg, de már 2009 februárja óta tevékenykedik. A kezdeményező bizottság ekkor fogadta el az Egyesület alapszabályát és megválasztotta a vezetőséget.

Az Egyesület legfőbb szerve a közgyűlés, amelynek minden tag a tagja, és évente egyszer ülésezik. A végrehajtó szerv a háromtagú elnökség: Csiszár Molnár Anna elnök, Fehér Frigyes alelnök és Ricz András elnökségi tag. Ők felelnek az Egyesület mindennapi működéséért.

A PAVAFO Egyesület működése során a következő települések magyar vállalkozóit illetve leendő vállalkozóit kívánja megszólítani: Palics, Hajdújárás, Ludas, Királyhalom, Kispiac és Nagyradonovác. Emellett szívesen látunk minden érdeklődőt Szabadka Város többi településéről is.

Az egyesület céljai és feladatai:

A Fórum célja összegyűjteni mindazokat a környékbeli vállalkozókat és vállalkozni szándékozó személyeket, akik a gazdaság útvesztőjében maguk próbálnak helyt állni. Magunk is tapasztaljuk, hogy mindennapi munkánk során mennyi akadályba ütközünk, folyton újabb kérdések fogalmazódnak meg bennünk, alapvető információkra lenne szükségünk, amelyekhez azonban csak nehezen vagy egyáltalán nem tudunk hozzájutni. Pedig a mai világban az információ, a tájékozottság legalább akkora fontosságú a gazdasági színtéren való helytálláshoz, mint a többi erőforrás.

Az alapszabály értelmében a PAVAFO egy nem-profitorientált civil szervezet, melynek alapvető célkitűzése a térség gazdasági potenciáljának javítása.

A statútumban felsorolt célok a következők:

- a tagság tájékoztatása
- tapasztalatcsere
- képzések szervezése
- rendezvények szervezése
- könyvek és más kiadványok megjelentetése
- együttműködés hasonló hazai és külföldi szervezetekkel.

16. ÉLETJEL KÖNYVEK

A szabadkai Életjel 1958-ban kezdte meg tevékenységét a szabadkai Munkásegyetem, később Szabadegyetem keretében. Irodalmi Élőújságnak nevezték el alapító. Havonta megjelenő művelődési rendezvényen a szervezők hangos újsággal jelentkeztek, melynek a nyomtatott sajtóhoz hasonlóan rovatai is voltak. 2011. óta önálló civilszervként működik.

1968 óta könyvkiadással is foglalkozik, ebben az időben alakult meg a napjainkig működő Csáth Géza Művészet baráti kör, keretében Horváth Emma vezetésével versmondó műhely alakult Szabadkán. Az elmúlt negyvenhat éves könyvkiadói tevékenysége a Szabadka város jelentős művelődési teljesítménye. 161 címszó jelent meg az úgynevezett Nagykönyvek sorozatban, melyek a város történetének, illetve művelődési életének nélkülözhetetlen forrásai Magyar László Szabadka város történetével foglalkozó munkáit öt könyvbe tettük közzé. Pekár Tibor négy tanulmánykötetben foglalta össze a város zenei életét a XIX. század közepétől 1918-ig. Csúszó Dezső Szabadka Város valamennyi út menti keresztjének a kataszterét készítette el. A határon túl is ismert az a tevékenység melyben Kosztolányi Dezső és Csáth Géza ismeretlen műveinek a közzétételében tett meg a szabadkai Életjel elsősorban volt szerkesztője Dér Zoltán (1928-2007), aki többek között az Életjelben kifejtett munkálkodása miatt lett e város díszpolgára.

Az Életjel másik sorozata a miniatűrök melyekből Dér Zoltán haláláig 50 címszó jelent meg. A szerkesztő halála után részben folytatjuk a korábbi hagyományokat, tehát azt hogy a város művelődési életének legfontosabb értékeinek szenteljünk könyvet, emellett képzőművészeti, tudományos ismeretterjesztő könyveket is megjelentetünk hazai szerzők tollából. Emellett fontos irodalmi alkotásokat: tanulmányköteteket, és szépirodalmi műveket is megjelentetünk, hasonlóan, mint ahogy azt tették a korábbi szerkesztők: Lévy Endre, Urbán János és Dér Zoltán.

Az Életjel Könyvekre vonatkozó legfontosabb tudnivalókról a honlapunkon tájékozódhatnak. Teljes bibliográfiát, az utóbbi hét év könyvtermésének ismertetőjét. 2014-ben indítottuk el digitális

könyvtárunkat, ahol régebbi kiadványainkat olvashatják honlapunk látogatói: www.eletjel.org.rs.

17. REGIONÁLIS TUDOMÁNYI TÁRSASÁG

2005-ben a vajdasági magyar tudományos és politikai elit egy csoportjában megfogalmazódott az igény a regionalizmus, mint tudományterület vajdasági meghonosítására, elsősorban abból kiindulva, hogy Szerbia előbb vagy utóbb európai útra fog lépni. Akkor a regionalizmus, mint határtudomány Szerbiában szinte teljesen ismeretlen volt. Néhány belgrádi és újvidéki egyetemi oktató foglalkozott ezekkel a problémákkal. A vajdasági magyarság ebben a kérdésben is lemaradásban volt.

A Regionális Tudományi Társaság alapítói felismerték, hogy a regionalizmus eszméjének elsajátításával, a világosan megfogalmazott stratégiákkal, és biztos lábakon álló fejlesztési tervekkel lehet a fejlődés útjára állni, ami a vajdasági magyarság számára elengedhetetlenül fontos, ha saját szülőföldjén meg kíván maradni.

A Regionális Tudományi Társaság 2005-ben alakult meg 17 taggal, akik észak Vajdaság számos települését képviselték. Szakmai szempontból, a regionalitással foglalkozó tudományterületek szinte minden képviselője részt vesz a munkában, bár túlsúlyban vannak a közgazdászok.

Az elmúlt tíz évben a Regionális Tudományi Társaság előkelő helyett hívott ki magának a szerbiai, vajdasági tudományos életben és a Magyar Regionális Tudományi Társaság határon túli szervezeteként is, köszönhetően a szerteágazó tevékenységnek, amiről számot is adtunk eddigi megjelentetett munkáinkban.

A Regionális Tudományi Társaság munkája során folyamatos a törekvés, hogy Vajdaság a lehető legnagyobb figyelmet kapja a szerbiai területi fejlesztési folyamatokban. Ehhez rendelkezésünkre áll az a tudás, és tapasztalat is, amit magyarországi kollégáink korábban elsajátítottak, önzetlenül rendelkezésünkre bocsátottak és segítettek hatékonyan implementálni a szerbiai-vajdasági viszonyokra.

A Társaság céljai és feladatai:

- a regionális tudomány művelőinek szakmai fórumot biztosítson,
- bekapcsolódjon a regionális tudomány nemzetközi szervezeteibe, s

ezzel terjessze a hazai tudományos eredményeket,

- kapcsolatot építsen ki a regionális politika alakítóival és annak gyakorlati megvalósítóival, a tudományos eredmények ismertetésére, befogadására, a regionális politikák kialakításában tevőlegesen részt vegyen,
- konferenciák, tanácskozások szervezésével járuljon hozzá a tudományterület eredményei minél szélesebb körben megismerhetők, és felhasználhatók legyenek.

Megvalósult programok és projektumok: 14 tudományos kutatási program, 9 kötet megjelentetése, 1 folyóirat folyamatos kiadása évi három megjelenéssel, 6 konferencia szervezése.

18. VAJDASÁGI IFJÚSÁGI FÓRUM – VIFÓ

A VIFÓ a legnagyobb és legöregebb magyar ifjúsági szervezet Vajdaságban. A Szabadkán működő Ifjúsági Központ egyik alapítója és működtetője. Alapító tagja a Magyar Ifjúsági Konferenciánk, a magyarországi és a határontúli ifjúsági-, diák-, egyházi- és politikai szervezetek együttműködési fórumának. Kapcsolatban van sok más vajdasági, Kárpát-medencei és európai ifjúsági és civil szervezettel, intézménnyel.

A 2005-ös évtől teljes jogú tagjai vagyunk a Youth of European Nationalities (www.yeni.org) szervezetnek.

Célok:

A szervezet alapvető célkitűzései között a vajdasági magyar fiatalok identitásának erősítése, bevonása kulturális- és közéletbe, a polgári kultúra erősítése, a fiatalok iskolán kívüli képzése és a szabadidő tartalmas eltöltésére irányulnak. Fontosnak tartjuk, a fiatalok olyan szintű civil képzését, amely lehetővé teszi a könnyebb szakmai érvényesülést, valamint az ifjúsági önszerveződések megindítását és támogatását.

Programjaink:

- Vajdasági Szabadegyetem
- Személyiség- és Közösségfejlesztő Diákhétvége
- Gólyabuli
- Nemzetközi- és önfelkészítő képzések
- Save the Kids

19. VAJDASÁGI MAGYAR DOKTORANDUSZOK ÉS KUTATÓK SZERVEZETE

„...a függetlenség mellett fontos az is, hogy a gondolkodó ember valamilyen szellemi műhelyt találjon magának. Olyan emberek közösségét, akik kritikusan ugyan, de odafigyelnek egymás gondolataira” – állítja Hankiss Elemér. Egy ilyen szellemi műhely kíván lenni a Vajdasági Magyar Doktoranduszok és Kutatók Szervezete (VMDOK). Egy olyan közösség, mely lehetőséget teremt az együttgondolkodásra és a vitákra, a kapcsolódási pontok megtelepedésére és a távlatok megnyitására. A Vajdasági Magyar Doktoranduszok és Kutatók Szervezete 2001 februárjában alakult meg, majd 2011. május 28-án a Regionális Tudományi Társaság által Szabadkán rendezett I. Vajdasági Doktorandusz Konferencián újjászerveződött.

A szervezet nagyon lényeges célkitűzése a tudományos vívmányokkal, szakmai lehetőségekkel kapcsolatos információk terjesztése, a tudományos munka serkentése, a segítségnyújtás a diplomahonosítási eljárásban, a magyar szakmai és tudományos nyelv ápolása és fejlesztése, tudományos kiadványok megjelentetése, műhelymunkák, konferenciák szervezése, interdiszciplináris és egyéb kutatócsoportok kialakítása, a tudományos utánpótlás nevelése, a tudományos, kutatói életpálya népszerűsítése már a középiskolától kezdődően.

A szervezet alapító tagja a Magyar Doktorandusz Közösségnek és a PINET Postgraduate International Networknek, valamint szorosan együttműködik a magyarországi Doktoranduszok Országos Szövetségével, a TéKa Szlovákiai Magyar Fiatalok Tudományos és Kulturális Társulásával, a kárpátaljai Momentum Doctorandusszal, a Romániai Magyar Doktorandusok és Fiatal Kutatók Szövetségével, valamint a Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégiummal.

A VMDOK kiemelt feladatának tarja a tudományos utánpótlás nevelését, melynek nélkülözhetetlen eszköze a tehetséggondozás. Tagjai kivétel nélkül komoly tehetségpotenciálnak mondhatják magukat valamely szakterületen, ezt többszöri sikeres szelekció és megmérettetés bizonyítja eddigi pályafutásuk során. A szervezet tehát a tehetségszolgálat elkötelezett

híve, így 2012 őszén regisztrált tehetségpontot hozott létre PéHáDész Tehetségpont névvel.

A VMDOK eddigi legjelentősebb eredménye a vajDasági geneRáció című kiadvány, melyben 127 fiatal kutató mutatkozik be.

20. VAJDASÁGI MAGYAR MÉRNÖKÖK ÉS MŰSZAKIAK EGYESÜLET - V3ME

Az szervezet 2001 március 5-én alakult Jugoszláviai Magyar Mérnökök és Építészek Egyesülete (JUMMÉE) néven. Az Alapító Közgyűlésén meghozta az Egyesület első Alapszabályát. Az alapítók céljai az Egyesület létrehozásával mint civil szervezet, hogy anyagi haszon nélkül törekedjenek arra, hogy a Jugoszláviában élő magyar mérnököket és építészeket a műszaki és nemzeti hagyományaink szellemében összefogja és elősegítse a közös tevékenységet, nyilvántartsa címeiket és tevékenységüket, előmozdítsa tapasztalatcseréjüket és végzettségük elismerését, támogassa helyi csoportok megalakulását és együttműködését, széles körben ismertesse a magyar műszaki teljesítményeket, műszaki találkozók, tudományos értekezletek megszervezésével hozzájáruljon a magyar mérnökök hírnevének öregbítéséhez és megbecsüléséhez. Az Egyesület székhelye Szabadka, Engelsz utca 9 szám alatt lett bejegyezve polgárok egyesületeként 2001 december 7-én. A JUMMÉE első Elnökének a Közgyűlésen Mgr. Veréb László okleveles villamosmérnököt választották meg.

Az Egyesület különböző tevékenységeket látott el az alapszabályával és a törvénnyel összhangban: állandó jelleggel minden hónap első hétfőjén megtartotta összejövetelét, amelyeken a közélet különböző műszaki és gazdasági területeiről tartottak előadást hazai és külföldi előadók. Kerekasztal beszélgetéseket szervezett műszaki és gazdasági témákban, rendezvényeket szervezett, gazdasági vásárokon vett részt, műszaki témájú konferenciákat szervezett és pályázatokon vett részt itthon és külföldön is.

Az Egyesület 2011 április 4 – i Közgyűlésén új Alapszabályzatot hozott és megváltoztatta nevét és székhelyét. A polgári egyesülés ezentúl Vajdasági Magyar Mérnökök és Műszakiak Egyesületeként (V3ME) működik tovább, székhelye pedig Szabadkán van a Corvin Mátyás 9 szám alatt. Elnökének ismét Mgr. Veréb László urat választotta meg. Az Egyesület tovább folytatta eddigi tevékenységét az új név alatt is.

A Vajdasági Magyar Mérnökök és Műszakiak Egyesületének következő mérföldköve az Egyesület elnökének halála, 2012 júniusában Mgr. Veréb László okleveles villamosmérnök elhunyt és a palicsi temetőben helyezték szeretetei örök nyugalomra. Az ezt követő tisztújító közgyűlésen, 2012 július 2-án, az Egyesület új Elnököt választott Prof. Dr. Nyers József személyében, aki új vezetőséget ajánlott, valamint az Egyesület megválasztotta az új elnökséget és a Felügyelő Bizottságát. Az Elnök új irányokat szabott meg az Egyesület működésével kapcsolatban, a tagsággal valamint a szimpatizánsokkal való értekezést illetően. A V3ME alelnökének Pék Zoltánt, elnökségi tagoknak Szegedi Attilát, Rétfalvi Attilát és Keresztényi Zoltánt választotta meg egyhangúlag a tagság.

21. CRO MEDIA

A Cro Media egyesület 2007-ben jött létre az előzetesen működő, nem formális csoportok alapján, illetve azokra építve, akik/amelyek Vajdaságban a horvát nyelvű televíziós műsorgyártás úttörői voltak. Annak a kihívásnak próbáltak eleget tenni, amit a televíziós tartalmak, illetve műsorok projektek alapján történő pénzelését jelentik. Az RTV közvetítette a startban a Krónika című projekt alapján készült fél órás műsorokat, de a zombori, šidi, újvidéki és szabadkai helyi tévéadók is átvették ezt a programot. A Cro media egy időben 80-90 százalékban „megtöltötte” a Vajdasági RTV Pizma című műsorainak tartalmát, amelyeket a horvát egyesületek által szervezett és készített programok, koncertfelvételek és rendezvények felvételei alkottak. A Cro media ma hangversenyek és színházi előadások és más, a vajdasági horvát közösségben szervezett rendezvények felvételeit készíti, de dokumentumfilmeket is gyárt a vajdasági horvátok életéről, munkásságáról, művelődéséről, alkotómunkájáról és történelméről.

Az elkövetkező időszakban a felsoroltakon kívül az egyesület tervbe vettek a fiatalok oktatása számára alkotótáborok szervezését a filmek és televíziós műsorok készítésének elsajátítása céljából, dokumentum- és játékfilmek, továbbá a Cro media és munkatársai tevékenysége keretében született egyéb felvételek on-line bemutatásának elindítását.

22. HUNGAROMIKROFON

A rádióműsorok népszerűsítése céljából alakították meg a Szabadkai Rádió állandó és külsős munkatársai 2010 tavaszán a HUNGAROMIKROFON Újságírók Egyesületét, amelynek tevékenységi tervében többek között szerepel a hallgatókkal való kapcsolat elmélyítése, szorosabbá tétele. Az egyesület statútumába foglaltak szerint a Hungaromikrofon Újságírók Egyesülete olyan pártfüggetlen, civil, nonprofit egyesület, amely határozatlan időre alakult a Szerbia területén élő magyar nyelvű rádióműsorok készítése, népszerűsítése és fejlesztése céljából alakult. Az Egyesület céljai:

- Sajtótörténeti kutatás
- Tribünök szervezése
- Újságíró tanfolyamok, továbbképzés fiataloknak
- CD kiadás
- Könyv- és folyóirat kiadása
- Közvéleménykutatás
- Koncertek szervezése
- Vetélkedők szervezése
- RTV műsorok előkészítése
- Pályázati projektumok (IPA, stb.) megvalósítása
- Sajtótájékoztatók szervezése
- Nemzetközi kapcsolatok ápolása rokonszervezetekkel
- Színdarabok előkészítése és megtartása
- Élőújságok megtartása
- Tudományos tanácskozások, szemináriumok, szakmai műhelymunkák szervezése
- Internetes megjelenés
- Szakmai továbbképzés szervezése
- Kapcsolattartás hazai és külföldi szakmai szervezetekkel
- Kiállítások szervezése
- Szakmai díjak, elismerések alapítása és odaítélése
- Tájékoztatás

A Társaság saját céljait és feladatait nyilvános fellépések, nyilvános tribünök, tudományos és oktatási-képzési összejävötelek, valamint a szakmai munkák előkészítése és megjelentetése által valósítja meg az újságírás népszerűsítése végett Vajdaság AT területén. Minden előzőekben említett aktivitás amatőr alapokon működik és nonprofit karakterű.

23. VAJDASÁGI MAGYAR DIÁKSZÖVETSÉG

A VaMaDiSz (Vajdasági Magyar Diákszövetség) a vajdasági magyar diákok és egyetemi hallgatók érdekképviselőjével foglalkozó, államtól és politikai pártoktól független ifjúsági szervezet. 1997. novemberében alapították helyi egyetemisták Újvidéken, viszont hivatalos bejegyzésére 1998. áprilisában került sor a Jugoszláv Igazságügy minisztériumban.

A szervezet alaptevékenysége a diák-érdekképviselő mellett, szakmai-, kulturális- és sporttevékenységek szervezése, ösztöndíj- és támogatási ügyek intézése, bel- és külföldi diákcseraprogramok szervezése. Fontos feladata, mivel az egyetlen magyar diákszervezet Vajdaságban, hogy a vajdasági magyar hallgatók belföldi, anyaországi és nemzetközi diákfórumokon képviselje. A VaMaDiSz non-profit szervezet, programjait és tevékenységeit különböző alapítványi támogatásokból, szponzorok és donátorok adományaiból biztosítja.

A Vajdasági Magyar Diákszövetség szabadkai tagszervezete Tájékoztatás és Oktatás jellegű programokkal, a fiatalokkal kapcsolatos rendezvények szervezésével foglalkozik.

CÉLJAINK:

- a vajdasági magyar értelmiségi fiatalok kivándorlásának csökkentése a magyar nyelvű oktatás színvonalának emelésével és az általános oktatási körülmények javításával
- a többségi nemzet hallgatói önkormányzataival való eredményes együttműködés
- a fiatal kisebbségi magyar értelmiség bekapcsolása a nemzeti és nemzetközi tudományos és szakmai életbe
- a délvidéki magyarság nemzeti öntudatának erősítése és ösztönzése

A Szervezet tagja lehet minden középiskolai tanuló, egyetemi, akadémiai, főiskolai vagy posztgraduális hallgató, aki elfogadja a Szervezet Statútumát és aláírja a tagsági lapot.

24. CSORNAI RICHÁRD ÖKOLÓGUSOK EGYESÜLETE

Egyesületünk 1987 óta működő nonprofit civil szervezet, amely Észak-Vajdaság természeti értékeinek megismerését és védelmét tartja feladatának. Célunk, hogy hozzájáruljunk a biológiai sokféleség és az emberi élet minőségének megőrzéséhez. Tagjaink szakemberek és érdeklődő természetkedvelők.

Kutatási programok

- ritka állat- és növényfajok és élőhelyeik felkutatása, tanulmányozása és védelmükre tett javaslatok
 - védett területek kezelési részprogramjainak kidolgozása (Ludasi-tó, Szelevényi-pusztas és Palics)
 - hosszútávú vonuláskutatási programunk egyedülálló az országban: 1985 óta gyűrűzzük a Ludasi-tavon át vonuló madarakat
 - a védett területekhez kapcsolódó néprajzi értékek feltárása
 - a táj és az ember kapcsolatának vizsgálata néprajzi és szociológiai szempontból
 - bioindikáción alapuló környezetvédelmi felmérések, pl. légszennyezési térképezése, vízminőség becslése
- Eredményeinket rendszeresen közöljük bel- és külföldi szakmai folyóiratokban és tanácskozásokon.

A gyakorlati természetvédelem területén kívánunk leginkább továbbfejlődni, a klasszikus tevékenységek mellett (pl. odúkészítés) új programok indítását tervezzük.

A környezeti nevelés terén a Ludasi-tó partján 1987 óta évente megszervezett környezetismereti táborunk a legismertebb, de előadásokat, terepi bemutatásokat is tartunk diákokok és tanárok részére egyaránt. Célunk a természetben történő, terepi oktatási formák fejlesztése.

Ismeretterjesztő tevékenységünk keretében az előadásokon, kiállításokon és folyóiratokban megjelenő népszerűsítő cikkeken kívül saját kiadványaink is beletartoznak. Egyesületünk értesítője a Panurus és társkiadói vagyunk az ország egyetlen madártani lapjának, a Ciconiának. A Ludasi jegyzetek című évkönyvet a helyi védett területek kezelőjével közösen készítjük és az interneten is hozzáférhető, a www.zetna.org.rs lapon. Füzetet adtunk ki névadónk, Csornai Richárd levleiből “Ki nem ismer engem Európában?” címmel és előkészületben van egy ludasi mesegyűjtemény.

25. PROTEGO EGYESÜLET

A környezeti és építészeti örökség védelmével és fejlesztésével foglalkozó *Protego* egyesület párton és kormányon kívüli, non-profit polgári egyesület, melyet 2007-ben alakította az értelmiségiek egy csoportja, akik Szabadka helyi fejlesztését és előremozdítását szeretnék volna segíteni és serkenteni. Idővel az aktivitás fő vonala a helybeliről a regionális és nemzeti szintre mozdult át.

Az Egyesület céljai közt van a polgári társadalom létrehozása és erősítése, a kulturális örökség és természeti környezet védelmének és fejlesztésének, valamint a fenttartható fejlődés koncepciójának előléptetése.

Az Egyesület aktivitásának legfőbb területei közt van a problémákra való figyelmeztetés, oktatás, a kultúra és kulturális örökség értékének és jelentőségének bemutatása és előléptetése; a fenttartható regionális fejlődés alapérvei; a természeti adottságok ésszerű használata; a felújítható energia-források használatának lehetőségei, valamint, kiadói tevékenység az említett területeken. Az Egyesület széleskörű együttműködést alakított ki Szerbiában és külföldön az egyetemekkel, szakmai egyesületekkel, valamint a társadalmi, gazdasági és non-profit szektor más szervezeteivel.

Az Egyesület tevékenysége elsősorban a nyilvános közbenjárás, információs-dokumentációs anyagok begyűjtése, tudományos, szakmai és más összejövetelek szervezése, nyomtatott és elektronikus anyagok közlése, az internetet is beleértve.

Az elmúlt időben több edukációs program, a nyilvánosság mozgósítása valamint tudatának fejlesztése a kulturális, építészeti valamint természeti örökség megőrzésének szükségessége területén lett realizálva. Szerbia kulturális és természeti értékeiről több adat-bázist létesítettünk, melyek az interneten szabadon hozzáférhetőek:

- a vajdasági vízenyős területek leltározása, ökológiai értékelése valamint használatuk fenttartható módszereik eredményeinek bemutatása;
- Szerbia növényvilágának, fungióinak és faunájának szentelt tájékoztató web-oldal (az Egyesület kezdeményezésére létrehozott a Civil társadalom

szervezeteinek Szerbia biológiai különbözőségeinek feltérképezésével foglalkozó egyesületével karöltve fentartott tájékoztató oldal);

- Szerbia védett műemlékeik elektronikus adatbázisa, mely betekintést nyújt a szerbiai régészeti lelőhelyekről, területi kulturális-történelmi egységekről, valamint kulturális emlékhelyekről.

A nyilvánosság tájékoztatásának előléptetése, valamint a párbeszéd kultúrájának előmozdítása érdekében, a hivatalos internet-oldal mellett, a Szervezet *Diurnarius* néven bejelentett és fentart egy internet-magazint, valamint Szabadka, Vajdaság és Szerbia természetes értékeiről néhány kiadványt is megjelentetett.

26. ÚJÍTÓK ÉS FELTALÁLÓK EGYESÜLETE

Az Újítók és Feltalálók Egyesülete önkéntes, pártoktól független, kormányon kívüli és nonprofit egyesület, amelyet 1963. január 28-án alapítottak.

Az Újítók és Feltalálók Egyesülete összeköti és irányítja a feltalálók és újítók munkáját és együttműködve más azonos, vagy hasonló szervezetekkel, a regionális kamarákkal, önálló szakszervezetekkel, iskolákkal, főiskolai, egyetemi és tudományos intézményekkel munkálkodik a feltalálói, újítói és ésszerűsítői tevékenység fejlesztésén, erősítésén és összekapcsolásán a tartományi és a köztársasági feltalálók szövetségével.

Az egyesületnek 17 tagja van, és a tagok számának növelésében bízik.

Minden hónap utolsó hétfőjén 16 órai kezdettel találkozik az egyesületi tagság a Szakegyesületek Szövetségében.

Az újítók TeslaFest 2014 elnevezésű nemzetközi kiállításán jelentős eredményeket értünk el. A nagy konkurencia ellenére sikerült hat érmet szereznünk, mégpedig két bronzot, két ezüstöt, egy aranyat és a Moszkvai Technológiai Egyetem Volga különdíját. Az egyetem három díjat osztott ki, egyesületünk második díjat kapott újítási elképzeléseiért a természetes erőforrások megőrzéséhez való rendkívüli hozzájárulása kapcsán.